

Izveštaj o radu Beogradske otvorene škole za 2016. godinu

Sadržaj

Misija, vizija i vrednosti BOŠ-a	3
Strateški plan 2015-2017.....	4
BOŠ u 2016.godini	5
Postignuća BOŠ-a u 2016. godini.....	6
Projekti koji su realizovani u 2016. godini	7
Izdanja BOŠ-a u 2016.godini.....	11
Portali.....	14
Partneri i donatori	18
Klijenti	21
Partneri i saradnici.....	24
#Obrazovni program <i>Studije budućnosti</i>	27
#Obrazovni program <i>PolitiKAS</i>	35
#Akademske savetovanje.....	40
#Karijerno savetovanje	46
#Obuke znanja i veština	47
#Istraživačke aktivnosti.....	50
#Dobro upravljanje	57
#Energija, klima i životna sredina	63
#Evropske integracije	69
#Omladinska politika	81
#Unapređivanje zapošljivosti	82
#Civilno društvo.....	94
#Javna uprava.....	105
#Poslovni sektor – <i>BOŠ biz</i>	109
Mreže i članstva BOŠ-a u 2016. godini.....	118
Nagrade i priznanja	120
Razvoj BOŠ-a u 2016. godini	122

Misija, vizija i vrednosti BOŠ-a

Misija

Beogradska otvorena škola (BOŠ) je neprofitna, obrazovna organizacija građanskog društva osnovana 1993. godine. BOŠ osnažuje ljudske resurse, unapređuje rad javnih institucija i organizacija građanskog društva, razvija i zagovara javne praktične politike u cilju izgradnje boljeg društva zasnovanog na slobodi, znanju i inovacijama.

Vizija

Bolje društvo zasnovano na slobodi, znanju i inovaciji.

Vrednosti BOŠ-a

- Otvorenost;
- Inovativnost;
- Sloboda;
- Evropske vrednosti;
- Javni interes;
- Kvalitet;
- Odgovornost.

**NON SCHOLAE, SED VITAE DISCIMUS!
NE UČIMO ZA ŠKOLU, NEGO ZA ŽIVOT!**

Strateški plan 2015-2017.

Prema *Strateškom planu za period 2015 – 2017.*, koji je Beogradska otvorena škola usvojila 2015. godine, BOŠ će u ovom periodu raditi na razvoju ljudskih resursa, unapređenju javnih politika i jačanju kapaciteta civilnog društva, javnih institucija i poslovnog sektora.

BOŠ će u nastupajućem periodu raditi na razvoju komunikacione strategije, jačati istraživačku delatnost, unaprediti unutrašnju strukturu i uspostaviti jasne procedure za razvoj i unapređenje ljudskih resursa.

Strateškim planom su definisana tri strateška cilja:

SC1 – Razvoj ljudskih resursa

Doprineti razvoju ljudskih resursa mladih, predstavnika javne uprave, civilnog društva, obrazovnog sistema i poslovnog sektora.

SC2 – Unapređenje javnih politika

Unaprediti proces razvoja, sprovođenja i poboljšati kvalitet javnih politika, zasnovanih na činjenicama i dokazima u prioritetnim oblastima, kroz kreiranje, javno zagovaranje i podršku u implementaciji, monitoringu i evaluaciji.

Prioritetne oblasti javnih politika su:

- # dobro upravljanje**
- # energija, klima i životna sredina**
- # evropske integracije**
- # omladinska politika**
- # reforma obrazovanja**
- # unapređenje zapošljivosti**
  - karijerno vođenje i savetovanje
  - povezivanje obrazovanja i tržišta rada

SC3 – Jačanje kapaciteta

Jačati kapacitete civilnog, javnog i poslovnog sektora pružanjem stručnih, inovativnih i kvalitetnih usluga.

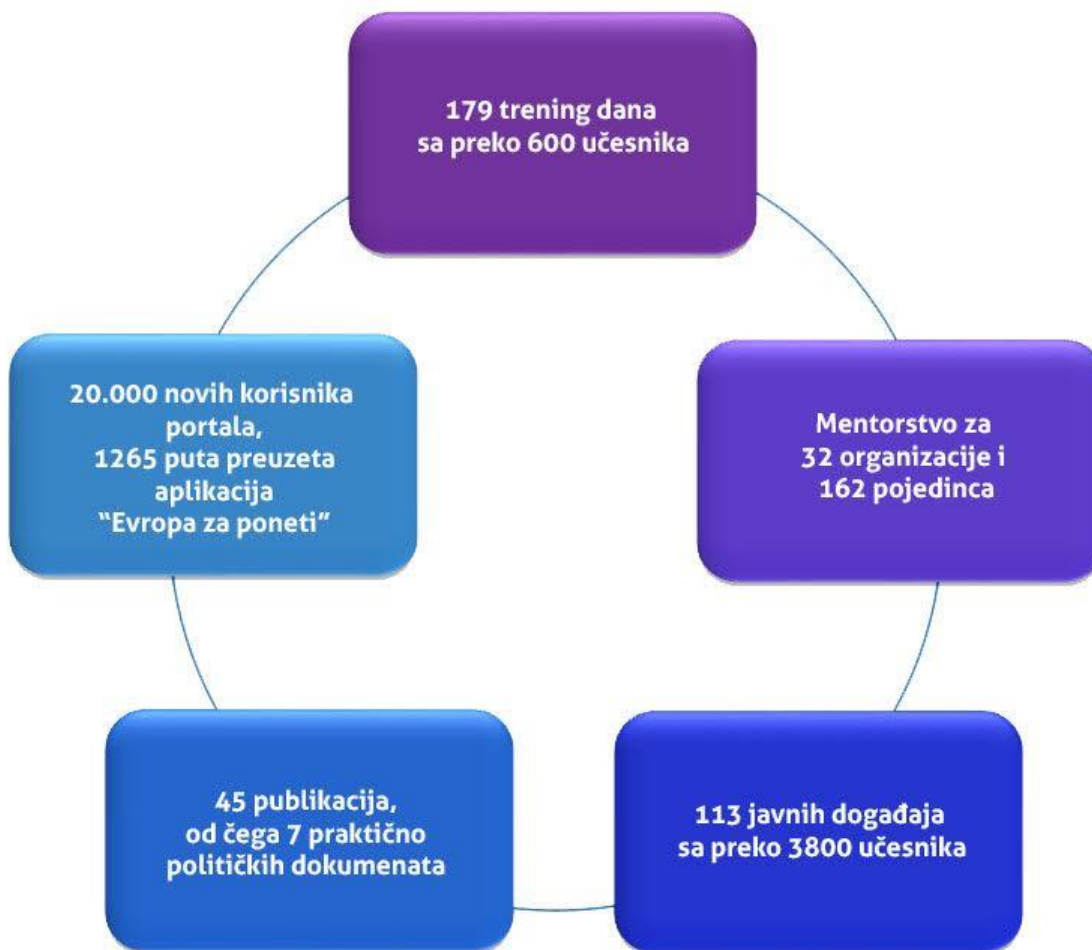
BOŠ u 2016.godini

Razvoj ljudskih resursa	Unapređenje javnih politika	Jačanje kapaciteta
<ul style="list-style-type: none"> • Obrazovni programi: <ul style="list-style-type: none"> > Studije budućnosti > PolitiKAS • Savetovanje: <ul style="list-style-type: none"> > Akademsko savetovanje > Karijerno savetovanje • Obuke znanja i veština • Studijske posete 	<ul style="list-style-type: none"> • Dobro upravljanje • Evropske integracije • Energija, klima i životna sredina • Omladinska politika • Unapređivanje zapošljivosti <ul style="list-style-type: none"> > Karijerno vođenje i savetovanje > Povezivanje obrazovanja i tržišta rada 	<ul style="list-style-type: none"> • Civilni sektor • Javni sektor • Poslovni sektor BOŠ biz

BOŠ kolegijum (BOŠko)

Kolegijum BOŠ-a (*BOŠko*), koji je počeo sa radom 2014. godine u cilju unapređenja unutrašnje komunikacije i celokupnog rada Beogradske otvorene škole, tokom 2016. godine nastavio je sa aktivnim radom na planiranju tekućih aktivnosti BOŠ-a, kvalitetnom saradnjom timova i koordinacijom ciljeva. *BOŠko* se po *Pravilniku* sastaje dva puta na mesečnom nivou i čine ga izabrani predstavnici timova i oblasti kojima se BOŠ bavi.

Postignuća BOŠ-a u 2016. godini

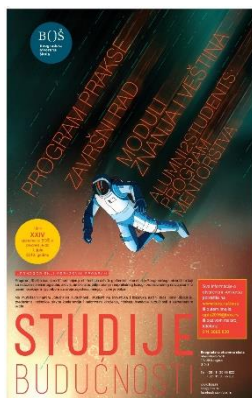

Projekti koji su realizovani u 2016. godini

- *Obrazovni program Studije budućnosti;*
- *Obrazovni program PolitiKAS;*
- *Program administriranja stipendija za Centralno-evropski univerzitet (Central European University – CEU);*
- *Program stipendija Fondacije za otvoreno društvo;*
- *Saradnja sa Stounhil koledžom – LION – Learning Outside our Network;*
- *Mind the Gap: Unapređenje uticaja Alumni mreže Fondacije za otvoreno društvo na javne politike u regionu Zapadnog Balkana;*
- *Program Novi lideri – nove mogućnosti;*
- *Jačanje lokalne transparentnosti (LTB);*
- *Res publika – Zakoni su javna stvar;*
- *ReEnergija – Za energetske održive lokalne zajednice;*
- *Snaga zajednice – Poboljšanje kapaciteta organizacija civilnog društva u zaštiti životne sredine i prirodnih resursa;*
- *Politika klimatskih promena na putu ka EU – Uputstva i smernice za kampanju javnog zagovaranja na lokalnom nivou;*
- *Ja sam Energija – dekarbonizacija i demokratsko upravljanje kroz bolji energetske menadžment;*
- *Progovori o pregovorima (POP);*
- *Institucionalna podrška Beogradskoj otvorenoj školi u okviru programa Evropske unije Evropa za građane i građanke;*
- *Izrada analiza Highest Standard Prevalence, Milenijumski razvojni ciljevi posle 2015.*
- *Podrška fondacije Instituta za otvoreno društvo Beogradskoj otvorenoj školi (Think Tank Fund Support to Belgrade Open School);*
- *MUSTRA IV - Model usaglašavanja sistema obrazovanja i tržišta rada – Promocija perspektivnih obrazovnih profila u stručnim školama;*
- *Uvođenje mladih u svet rada kroz radne prakse*
- *PRAKSAM II – Uvođenje mladih u svet rada kroz radne prakse;*
- *Omladina zapadnog Balkana radi za zapošljivost mladih – Regionalna inicijativa za zajednički pristup zapošljivosti mladih (WEBWORK - WEstern Balkan youth WORK(s) for youth Employability!);*
- *Unapređenje pravnog okvira za uređenje radnih praksi u Republici Srbiji;*
- *Zagovaranje za unapređenje kvaliteta u oblasti karijernog vođenja i savetovanja u Srbiji – KViS na BIS II;*
- *Podrška SEKO za sektor Razvoj ljudski resursi i društveni razvoj;*
- *Policy Bridging Initiative;*
- *P4OCD – Podrška civilnom društvu u javnom zagovaranju praktičnih politika u Srbiji II;*

- *Radnička veća u Srbiji – implementacija modela za unapređenje prava iz radnog odnosa i prava na osnovu rada;*
- *Civilno društvo za unapređenje pristupanja Srbije Evropskoj uniji;*
- *Evropski dnevnik, konkurs Ako imaš šta da kažeš – reci;*
- *Unapređenje međunarodne saradnje u oblasti omladine i sporta: perspektive i mogućnosti za Republiku Srbiju;*
- *Share&Envision događaj – Sharpening Leadership Skills;*
- *Obrazovni program Intermezzo For You;*
- *Otvorene i in-house obuke;*
- *Tehnička podrška klijentima – Trayal.*

CIVILNO DRUŠTVO ZA
UNAPREĐENJE PRISTUPANJA
SRBIJE EVROPSKOJ UNIJI

Intermezzo For You

PolitiKAS

MUSTRA

model
usaglašavanja
sistema obrazovanja i
tržišta
rada

UVODENJE MLADIH U SVET RADA KROZ RADNE PRAKSE

SHARE&ENVISION

Izdanja BOŠ-a u 2016.godini

24 biltena Progovori o pregovorima (12 na srpskom i 12 na engleskom jeziku)

Analiza – Potencijali održive poljoprivrede i proizvodnje organske hrane u opštini Sjenica kao alternativa razvoju regiona baziranom na eksploataciji i korišćenju uglja, 2016.

Analiza – Razvojni potencijali područja na teritoriji opštine Sjenica i uticaju energetske objekata na zaštićena prirodna dobra – Slučaj Štavalj. 2016.

Analiza javnih politika – Ka globalnom održivom razvoju: analiza okvira javnih politika za sprovođenje ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih nacija u Republici Srbiji, 2016.

Informativni liflet – Proaktivna transparentnost lokalnih samouprava: neophodan element dobre uprave i uslov za participaciju građana, mart 2016.

Istraživanje školskih programa i planova za karijerno vođenje i savetovanje, BOŠ, 2016. (onlajn izdanje)

Kako dospeti na listu želja?, Priručnik za promociju obrazovnih profila srednjih škola, BOŠ, 2016. (onlajn izdanje)

Knjiga provere kvaliteta istraživačkih radova Beogradske otvorene škole (sadržaj gotov, dizajn i prelom u toku), 2016.

Sažetak praktične politike – Enhancing the Quality of National Internship Programme of Serbia (samo na engleskom jeziku), 2016. (izrada podržana kroz Program, sadržaj gotov, dizajn i prekom u toku).

Sažetak praktične politike – Proaktivna transparentnost lokalnih samouprava u Srbiji: u raskoraku između propisa i praksi, maj 2016.

Sažetak praktične politike – Proaktivna transparentnost lokalnih samouprava u Srbiji: U raskoraku između propisa i praksi, 2016. (izrada podržana kroz Program)

Sažetak praktične politike – Ticking Boxes: CSOs in Policy-Making in the European Union Accession Negotiations in Serbia (samo na engleskom jeziku), (izrada podržana kroz Program), 2016.

Sažeti predlog praktične politike – Zadovoljavanje forme: Organizacije civilnog društva u kreiranju javnih politika u procesu pregovora o pristupanju Srbije EU, 2016.

Studija praktične politike – Civilno društvo i kreiranje javnih politika u procesu evropskih integracija: Studija slučaja javnih rasprava u Crnoj Gori i Srbiji, 2016.

Studija praktične politike – Proaktivna transparentnost javne uprave u Srbiji: (ne)dostižan cilj, jun 2016.

Unapređenje pravnog okvira za uređenje radnih praksi u Republici Srbiji, BOŠ, decembar 2016. (onlajn izdanje, u toku)

Portali

Portal *Progovori o pregovorima*

Portal *Progovori o pregovorima* (<http://eupregovori.bos.rs/>) nastao je u okviru inicijative *Progovori o pregovorima* u 2013. godini. Veb portal pruža detaljne informacije o procesu vođenja pristupnih pregovora Srbije sa EU, pregled svih pregovaračkih poglavlja kao i pregled svih dokumenata relevantnih za vođenje procesa pristupnih pregovora, dokumenata nastalih u procesu pregovora o pristupanju Srbije EU, ali i informacije o delanju svih zainteresovanih aktera kada je u pitanju ovaj proces. Sadržaj portala je kreiran u skladu s potrebama korisnika. U cilju sprovođenja aktivnosti *E(U) – Dojava*, veb portal *Progovori o pregovorima* biće unapređen kroz novu kategoriju/servis, koji će omogućiti integrisanje informacija u vezi sa zakonodavnim aktivnostima i procesom u kontekstu pregovora o pristupanju EU.

Broj ostvarenih poseta je preko 23.000 poseta (62% novih posetioca i 38% posetioca povratnika), 69.498 pregleda pojedinačnih stranica sa prosečnim zadržavanjem od 3,26 min.

Mobilna aplikacija *Evropa za poneti*

Mobilna aplikacija *Evropa za poneti* nudi pregled informacija o mogućnostima koje Evropska unija pruža mladima u pogledu obrazovanja, volontiranja, putovanja i rada u EU. *Android* i *iOS* mobilna aplikacija odgovara na potrebe mladih, ali ih i na zanimljiv način upoznaje sa procesom evropskih integracija Srbije, kao i sa istorijatom i institucionalnom strukturom Evropske unije. Aplikacija omogućava mladima da stalno budu u toku sa aktuelnim

Evropa za poneti

dešavanjima na evropskom nivou, otvorenim konkursima za formalne i neformalne obrazovne programe, stipendije, prakse i projekte, ali i sa tehničkim informacijama koje im omogućavaju da lakše isplaniraju putovanje, boravak u zemljama članicama i umreže se sa vršnjacima i različitim organizacijama u Evropskoj uniji.

Aplikaciju *Evropa za poneti* je moguće preuzeti sa telefona, sa aplikacije *Google Play Store*-a i *Apple's App Store*. *Android* aplikacija je preuzeta 1.187, *iOS* aplikacija je preuzeta 78 put, što je ukupno 1.265 preuzimanja.

Portal *Dostupno*

Portal *Dostupno* (www.dostup.no) nastao je u okviru projekta *Jačanje lokalne transparentnosti* u 2015. godini. Tokom 2016. godine, portal je redovno ažuriran, postavljeni su podaci iz drugog ciklusa istraživanja transparentnosti rada lokalnih samouprava i postavljena su dokumenta prikupljena u drugom istraživačkom ciklusu. Portal sadrži ukupno 1.456 dokumenata, informacija o transparentnosti rada 169 jedinica lokalne samouprave, podatke o ispunjenosti informatora lokalnih samouprava, kao i mogućnost za generisanje gotovog zahteva za pristup informacijama od javnog značaja za one informacije do kojih istraživački tim nije mogao da dođe, za svaku pojedinačnu opštinu i za odabrane dokumente. Po završetku projekta, portal je ostvario oko 4.000 unikatnih pregleda.

Portal ima za cilj:

- informisanje o značaju transparentnosti u radu lokalnih samouprava;
- informisanje o nivou transparentnosti u radu lokalnih samouprava;
- poređenje različitih lokalnih samouprava po transparentnosti;
- olakšani pregled svih dostupnih informacija na lokalnom nivou, na jednom mestu;
- olakšani pristup ranije nedostupnim dokumentima, nastalim u radu lokalnih samouprava.

Portal *Mingl*

Portal *Mingl* nastao je 2007. godine, sa ciljem da srednjoškolcima i srednjoškolcima ponudi pregled informacija o studiranju, stipendijama, volontiranju, kursevima, radionicama, seminarima i sličnim temama, na osnovu kojih oni mogu aktivno da razmišljaju o obrazovanju, profesionalnom razvoju i karijeri. Tokom prvih šest godina rada, *Mingl* je informisao srednjoškolce i srednjoškolke, međutim, vremenom je zajedno sa svojim čitaocima i čitateljicama rastao i počeo da se bavi temama koje su namenjene mladima, generalno. *Mingl* saraduje sa Unijom srednjoškolaca Srbije i portalom *Youth.rs*. Portal sadrži 6 kategorija: *Konkursi*, *Info*, *Najave*, *Kolumne*, *Zabava* i *Sezona*. Najznačajnija je kategorija *Kolumne*, u kojoj se svakodnevno objavljuju autorski tekstovi članova redakcije *Mingl*. Tokom 2016. godine, *Mingl* je imao 24.129 korisnika. U okviru portala nalazi se i baza visokoškolskih ustanova u Srbiji, kao i poseban edukativni kanal, *Videopedija*, koji sadrži kratke obrazovne video klipove na različite teme. Autori i autorke tekstova na *Minglu* su mladi iz cele Srbije, a sadržaj se ažurira na dnevnom nivou, koji se može pratiti odlaskom na <http://mingl.rs/>. Redakcija *Mingla* trenutno broji 16 članova i članica. Portal *Mingl* je član i jedan od osnivača Asocijacije onlajn medija, prvog udruženja te vrste u regionu, zajedno sa 17 drugih internet portala iz svih delova Srbije.

Portal *BOŠ Karijera*

BOŠ Karijera je prvi besplatni onlajn sistem u Srbiji, lansiran 2011. godine, koji za cilj ima pružanje podrške i osnaživanje srednjoškolaca i drugih mladih za samostalno i promišljeno upravljanje karijerom. Korisnici portala su srednjoškolci, mladi, ali i nastavnici, roditelji, stručnjaci koji se bave karijernim vođenjem i savetovanjem. Ove godine je na *BOŠ Karijeru* uvedena rubrika *Nova zanimanja*, na kojoj je objavljeno 6 tekstova o zanimanjima koja su od nedavno počela da budu tražena od strane poslodavaca u Srbiji.

Statistika o registrovanim članovima *BOŠ Karijere* je sledeća (pristupljeno 13.02.2017. godine):

- 35.957 registrovanih korisnika;
- 23.994 je uradilo sva tri testa;
- 6.117 je odabralo svoja zanimanja;
- 4.322 je odabralo svoje obrazovanje;
- 2.035 ima napravljen barem jedan akcioni plan;
- 840 ima oba akciona plana;
- 3.595 korisnika ima svoj CV.

Facebook stranica *BOŠ Karijera* broji 8.044 lajkova (februar 2017.), što je veliki pomak s obzirom da je u aprilu 2016. godine taj broj bio svega 6.715. Čak 28.331 osoba je dosegnuta plaćenim objavama sa stranice *BOŠ Karijera* (ukupan *organic* podatak, na *boost*-ovanim postovima broj doseg ide i preko 30.000). Oko 6.000 ljudi je tokom godine lajkovalo ili odreagovalo na neki od postova u okviru stranice. *Twitter* stranica *BOŠ Karijera* (@karijera_cgcc) ima 664 pratioca i 629 lajkova.

Portal *Transformator*

Beogradska otvorena škola (BOŠ) uz podršku Švedske sprovodi projekat *Civilno društvo za unapređenje pristupanja Srbije Evropskoj uniji*, koji

CIVILNO DRUŠTVO ZA
UNAPREĐENJE PRISTUPANJA
SRBIJE EVROPSKOJ UNIJI

ima za cilj da podrži aktivnije učešće organizacija civilnog društva i medija u procesu pristupanja Republike Srbije Evropskoj uniji (EU). U okviru projekta, BOŠ sprovodi *Program podrške civilnom društvu i medijima u oblasti evropskih integracija*, čija je svrha da doprinese evropskim integracijama i demokratskom razvoju u Srbiji jačanjem uloge civilnog društva i medija. Portal *Transformator* je nastao u okviru projekta *Civilno društvo za unapređenje pristupanja Srbije Evropskoj uniji* i služi kao glavna platforma za sve informacije na ovom projektu.

Portal Vera – Znanje – Mir

Portal Vera – Znanje – Mir nastao je 2004. godine kao deo regionalnog projekta *Internet u funkciji verskog obrazovanja i pomirenja u bivšoj Jugoslaviji*, a za cilj ima:

- Informisanje, istraživanje i obrazovanje o ulozi religije u savremenom društvu;
- Osnaživanje partnerstva građanskog društva, verskih zajednica i javnih vlasti radi jačanja verske tolerancije i ljudskih prava;
- Promovisanje ljudskih prava i manjinskih prava, koja uključuju verska prava;
- Usmeravanje pažnje javnosti na rad crkava i verskih zajednica.

Portal objavljuje vesti, tekstove, analize, prikaze i informacije o novim publikacijama i projektima iz ovih oblasti, kao i konkurse, pozive za učešće na konferencijama, skupovima i različitim edukativnim programima.

Portal je 2015. godine unapređen i uključeni su novi mladi stručni ljudi u uređivački tim portala.

Partneri i donatori

- *Centralno evropski univerzitet (CEU), Budimpešta;*
- *Centar za istraživanje, transparentnost i odgovornost;*
- *CO – SEED Grant program za jačanje kapaciteta civilnog društva i javnog zastupanja;*
- *Delegacija Evropske unije u Republici Srbiji;*
- *Erasmus + Programme of the European Union;*
- *Evropa za građane i građanke;*
- *Evropska fondacija za klimu;*
- *Fondacija Eduardo Frei;*
- *Fondacija Fridrih Ebert;*
- *Fondacija Hajnrih Bel;*
- *Fondacija Konrad Adenauer;*
- *Fondacija za otvoreno društvo, Srbija;*
- *International Centre for Policy Advocacy;*
- *Kancelarija za evropske integracije Vlade Republike Srbije;*
- *Ministarstvo omladine i sporta Republike Srbije;*
- *Open Society Foundations;*
- *Regionalna razvojna agencija Zlatibor, Užice;*
- *RES fondacija;*
- *Regional Research Promotion Programme, Western Balkans;*
- *Rockefeller Brothers Fund;*
- *Stalna konferencija gradova i opština;*
- *Solidar Suisse, kancelarija u Srbiji;*
- *Stonehill College;*
- *Trag fondacija;*
- *Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva;*
- *USAID;*
- *Vlada Republike Srbije, Kancelarija za saradnju sa civilnim društvom;*
- *Švedska međunarodna razvojna agencija.*

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO, SRBIJA
OPEN SOCIETY FOUNDATION, SERBIA

Влада Републике Србије
Канцеларија за сарадњу са
цивилним друштвом

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

HEINRICH BÖLL STIFTUNG
SRBIJA, CRNA GORA, KOSOVO

**Канцеларија за
европске интеграције**

STONEHILL COLLEGE

**CENTAR ZA ISTRAŽIVANJE
TRANSPARENTNOST I
ODGOVORNOST**

**КАНЦЕЛАРИЈА ЗА САРАДЊУ
СА ЦИВИЛНИМ ДРУШТВОМ**

*Сарадња органа државне управе са удружењима и другим
организацијама цивилног друштва*

**TIM
ЗА СОЦИЈАЛНО УКЛУЧИВАЊЕ I
СМАЊЕЊЕ СИРОМАШТВА**

RES Foundation
Partnerships
for Resilience

Klijenti

- *Advokatska kancelarija Nikolić, Kokanović, Otašević;*
- *Aerodrom Nikola Tesla;*
- *Agri Business Partner;*
- *Alpha bank;*
- *Atlantic group;*
- *Ball Packaging Europe;*
- *Coca Cola Hellenic;*
- *Credit Agricole banka;*
- *Enel Ps;*
- *Ernst&Young;*
- *Gorenje d.o.o.;*
- *Hemofarm;*
- *Komercijalna banka;*
- *Leo Burnett;*
- *Raiffeisen banka;*
- *Sarantis;*
- *Senzal Capital;*
- *Sitel;*
- *Societe Generale banka;*
- *Telegroup;*
- *Telenor;*
- *Trayal.*

Agri Business Partner d.o.o.

SOCIETE GENERALE
SRBIJA

ALPHA BANK

Hemofarm

CRÉDIT
AGRICOLE

Raiffeisen
BANK

EY

Building a better
working world

senzal
CAPITAL

SARANTIS

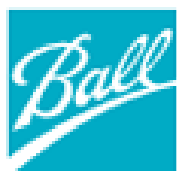
ATLANTIC
GRUPA

KOMERCIJALNA BANKA
Meni najbliža

Aerodrom
Nikola Tesla
Beograd

Ball Packaging Europe

Partneri i saradnici

- *Alfa Albona, Hrvatska;*
- *Američka privredna komora;*
- *Balkanska zelena fondacija (Balkan Green Foundation);*
- *Banatska platforma;*
- *Beogradski fond za političku izuzetnost, Beograd;*
- *Beyond Barriers, Albanija;*
- *Budimpeštanski institut za analizu javnih politika (Budapest Szakpolitikai Elemző Intézet), Budimpešta, Mađarska;*
- *Centar za građansko obrazovanje, Crna Gora;*
- *Centar za interkulturalni dijalog;*
- *Centar za istraživanje i izradu javnih politika, Skoplje, Republika Makedonija;*
- *Centar za istraživanje, transparentnost i odgovornost (CRTA);*
- *Centar za razvoj ekološke svesti Čista svest, Slankamen;*
- *Climate Action Network Europe (CAN);*
- *Dostignuća mladih, Srbija;*
- *Evropski omladinski forum, Belgija;*
- *Evropski pokret u Srbiji;*
- *Fondacija Tempus – Euroguidance centar;*
- *Forum civilne akcije Požega (FORCA);*
- *Grupa Hajde da..., Srbija;*
- *Health and Environment Alliance (Heal);*
- *Institut Alternativa, Podgorica, Republika Crna Gora;*
- *InternsGoPro, Belgija;*
- *Jerinin grad, Trstenik;*
- *Kancelarija za energetski menadžment opštine Vrbas;*
- *KULT, Bosna i Hercegovina;*
- *Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave;*
- *Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije;*
- *Mreža za klimatsku akciju;*
- *Nacionalna koalicija za decentralizaciju (NKD);*
- *Narodni parlament;*
- *Omladinski centar CK13, Novi Sad;*
- *Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti (Poverenik);*

- *Preduzeća/kompanije u kojima se sprovodi program prakse za mlade: Agri Biznis Sombor, Danubius Novi Sad, TMB Diamond, HidroGeoEko inženjering, Evropska konsalting grupa, Kuhne+Nagel, La Fantana, Nepo System, Packsol Plandište, Zlatiborac, Direct Media, Vucomm, Hemofarm, Zlatiborac, MK Mountain Resort, PFI, Universal Brands, Unisol;*
- *Privredna komora Srbije;*
- *Prva tehnička škola, Kruševac;*
- *PSD Gučevo, Loznica.*
- *RBC Kragujevac, Srbija;*
- *Regionalna razvojna agencija Braničevo-Podunavlje;*
- *Regionalna razvojna agencija za razvoj istočne Srbije (RARIS);*
- *Regionalna razvojna agencija Zlatibor;*
- *Republički sekretarijat za javne politike, Vlada Republike Srbije;*
- *RES fondacija;*
- *Roma Education Fund, Srbija;*
- *Smart Kolektiv, Srbija;*
- *Solidar Suisse, kancelarija u Srbiji;*
- *Srbija u pokretu, Beograd;*
- *Srednja škola Sv. Ahilije, Arilje;*
- *Srpska čitaonica u Irigu, Irig;*
- *Stalna konferencija gradova i opština (SKGO);*
- *Školske uprave, Užice i Kruševac;*
- *Tehnička škola, Užice;*
- *Toplički centar za demokratiju i ljudska prava;*
- *Udruženje Omladine Čerevića, Čerević, Fruška Gora;*
- *Udruženje za razvoj preduzetništva, Kruševac;*
- *UG GM Optimist, Gornji Milanovac;*
- *Umetnička asocijacija Prototip, Beograd;*
- *Unija poslodavaca Srbije;*
- *Vojvođanska inicijativa za EU;*
- *Volonterski centar Niš;*
- *Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja, Republika Srbija;*
- *ZID, Crna Gora.*

Strateški cilj I
Razvoj ljudskih resursa

#Obrazovni program *Studije budućnosti*

Beogradska otvorena škola već 24 godine realizuje jednogodišnje akademske studije za odabrane studente beogradskih univerziteta, prepoznajući i razvijajući buduće nosioce društvenih promena. O rezultatima ovog programa najviše govore sami alumnisti, koji su danas na važnim pozicijama u javnom i poslovnom sektoru, u domaćoj i svetskoj akademskoj zajednici, a koji su i danas uključeni u brojne aktivnosti BOŠ-a.

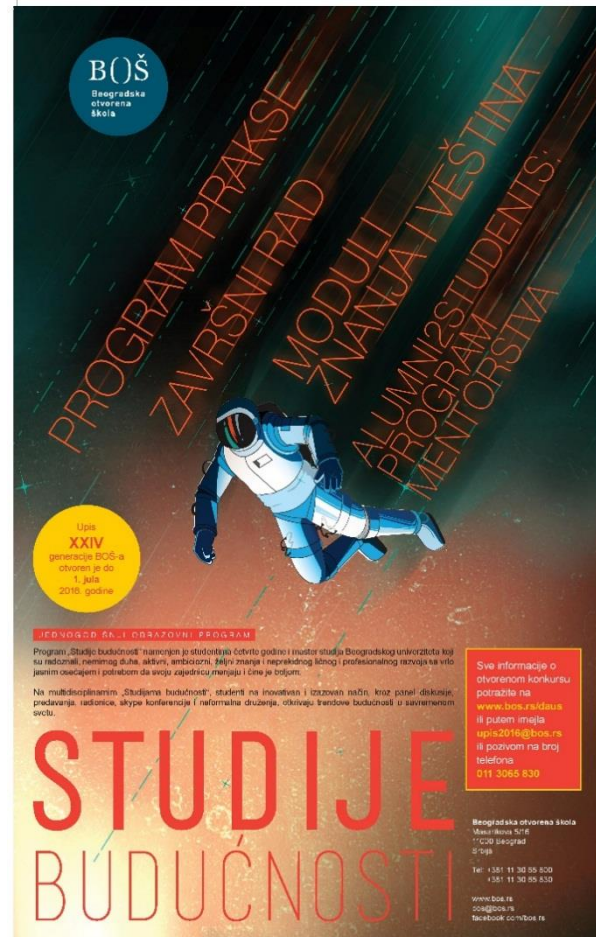
Program je namenjen studentima završnih godina i master studija beogradskih univerziteta koji su radoznali, nemirnog duha, aktivni, ambiciozni, željni znanja i neprekidnog ličnog i profesionalnog razvoja sa vrlo jasnim osećajem i potrebom da svoju zajednicu menjaju i čine je boljom. Prožimanje različitih ideja i iskustava uvek je bila najveća vrednost u obrazovnim programima Beogradske otvorene škole, što daje posebnu dinamiku i raznovrsnost u obrazovnom procesu. Program *Studije budućnosti* se konstantno unapređuje i usklađuje sa potrebama korisnika i modernim tendencijama u obrazovanju.

Jednogodišnji multidisciplinarni program *Studije budućnosti*, namenjen odabranim studentima univerziteta, sastoji se od:

- Modula znanja i veština: *Veštine za budućnost, Budućnost države i društva, Pogledi ka Evropi i Budućnost države i društva znanja;*
- Programa prakse;
- *Alumni2Students* programa mentorstva;
- Pisanja završnog rada.

Ovaj obrazovni program finansira Beogradska otvorena škola. U 2016. godini realizovana su dva semestra na obrazovnom programu:

- Drugi semestar akademske 2015/16. godine za 20 studenata 23. generacije;
- Prvi semestar akademske 2016/17. godine za 27 studenata 24. generacije.

Promotivni poster za upis XXIV generacije Studija budućnosti

Prolećni semestar za 23. generaciju studenata i studentkinja trajao je 20. januara – 27. aprila.

Jesenji semestar na obrazovnom programu za 24. generaciju studenata i studentkinja trajao je 10. oktobra – 26. decembra 2016. godine.

U 2016. godini realizovana su četiri modula za 57 studenata obrazovnog programa. Organizovano je 79 predavanja i radionica, napisano je 18 radova, 32 studenta učestvovalo je u realizaciji programa stažiranja, mentorisano je 47 studenata kroz program prakse i 45 kroz program mentorstva *Alumni2Students*.

Drugi semestar 23. generacije (akademska 2015/16. godine)

Studenti 23. generacije u 2016. godini imali su prilike da slušaju i učestvuju na predavanjima u okviru nastavnih modula:

- *Budućnost države i društva II;*
- *Pogledi ka Evropi.*

Modul *Budućnost države i društva*

Cilj modula je da upozna studente sa osnovnim tendencijama socio-ekonomskog razvoja savremenog sveta, nejednakostima u društvu, procesima održivog razvoja i klimatskih promena, novim tehnološkim revolucijama i njenim posledicama. Studenti imaju jedinstvenu priliku da sa eminentnim predavačima razgovaraju na teme iz oblasti arhitekture, medicine, nauke, informacionog društva i novih medija.

Modul *Pogledi ka Evropi*

Cilj modula je da osposobi studente da kritički promišljaju buduće pravce razvoja Evrope. Kroz multidisciplinarni pristup svakoj od tema koje se obrađuju, studentima je omogućeno da se upoznaju sa postojećim projekcijama razvoja Evrope, osposobe se da kritički promišljaju i argumentovano pokreću i učestvuju u debatama o različitim scenarijima razvoja najznačajnijih praktično-političkih procesa u Evropi.

Tabela 1. Realizovane nastavne aktivnosti u prolećnom semestru akademske 2015/16.

Aktivnost	Planirani časovi	Realizovani časovi
<i>Budućnost države i društva</i>	14	14
<i>Intenzivni modul Evropa</i>	7	7
<i>Pogledi ka Evropi</i>	12	12
Psihološke radionice	11	11
Specijalna predavanja i prezentacije	2	2
Ukupno	46	46

Pored nastave na programu, realizovana je *Zimska škola timskog rada* za 17 studenata i studentkinja 23. generacije. Zimska škola timskog rada se održala na planini Tara. Treneri Beogradske otvorene škole su studentima 23. generacije kroz radionice i interaktivna predavanja predstavili značaj rada, uloga, konflikata i lidera u timu i veština pregovaranja. Učešćem na zimskoj školi, studenti su se bliže upoznali i povezali.

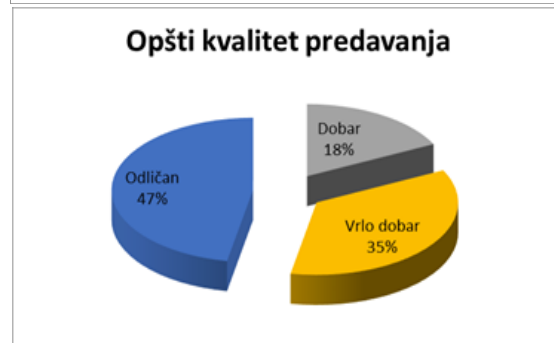
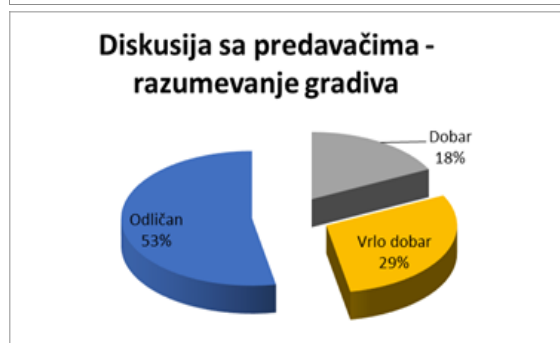
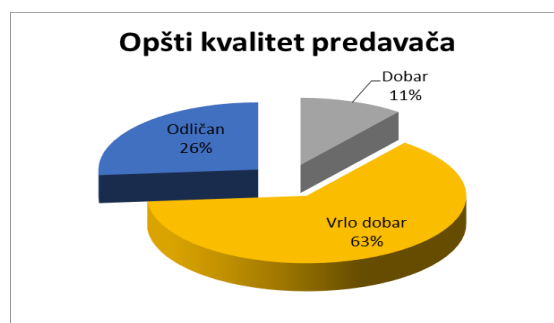
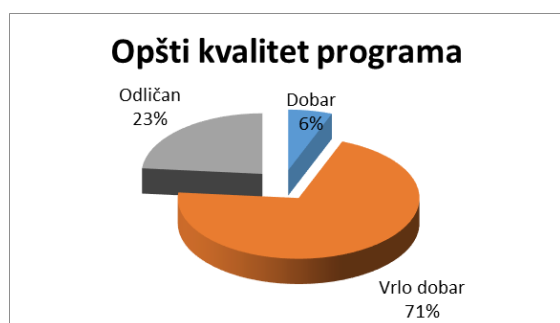
Realizovane vannastavne aktivnosti u drugom semestru akademske 2015/16. godine za studente 23. generacije su:

- Druženja studenata jednom mesečno;
- Filmski maraton;
- Obilazak Kraljevskog dvora u Beogradu;
- Obilazak Narodne banke Srbije;
- Poseta EU info centru;
- Predstava *Leni*, Bitef teatar i razgovor sa rediteljkom i glumcima;
- Studenti su izradili niz fotografija, od kojih su napravili *gif*-ove, koji su korišćeni u promociji programa.

Kroz realizaciju programa prakse, svi studenti 23. generacije su obavili program prakse u partnerskim organizacijama i institucijama, u periodu od novembra 2015. do juna 2016. godine.

Tabela 2. Evaluacije prolećnog semestra akademske 2015/16.godine (23. generacija).

Modul	Prosečna ocena predavača
<i>Budućnost države i društva</i>	4,71
<i>Pogledi ka Evropi</i>	4,56
Specijalna i izborna predavanja	4,97

Evaluacija celokupnog programa (23. generacija)

Nakon obrađenih evaluacija studenata 23. generacije, uneto je nekoliko novina u program:

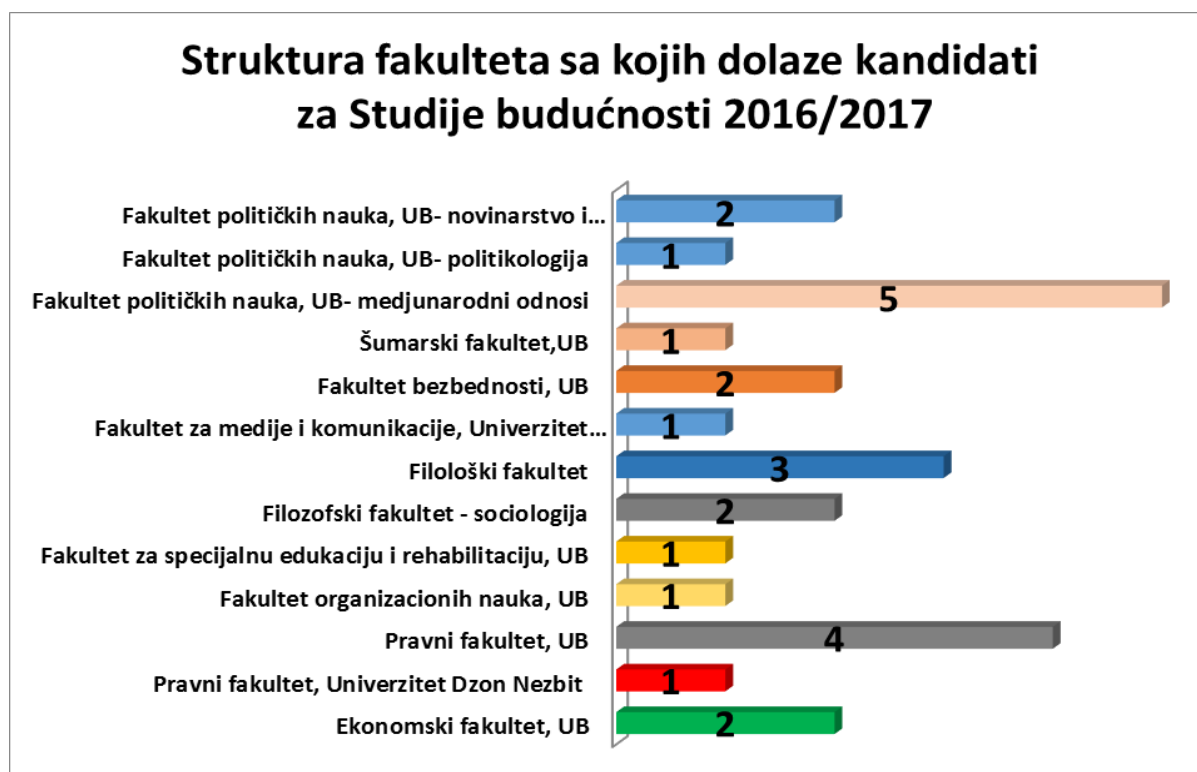
- Modul *Veštine za budućnost* je oblikovan tako da studentima nudi dva seta veština, jedan koji će poboljšati njihovu zapošljivost na tržištu rada i drugi, čijim se sticanjem studenti osposobljavaju da budu budući nosioci društvenih promena;
- *Alumni2Students* program mentorstva je postao deo programa i u saradnji sa alumnistima izrađen je vodič za mentore i mentije;
- Obuke za izradu završnih radova postaju deo prolećnog semestra, a ne jesenjeg.

Kako su studenti u velikoj meri bili zadovoljni promenama koje su uvedene prethodne akademske godine, metodologija rada zadržana je za narednu akademsku godinu.

Prvi semestar 24. generacije (akademska 2016/17. godine)

Nakon realizovane kampanje u dva upisna kruga u periodu maj – septembar 2016., i procesa selekcije kandidata (testa opšte kulture, testa sposobnosti, testa engleskog jezika i intervjua sa kandidatima), odabrano je 27 studenata 24. generacije, koji su u drugoj polovini 2016. završili jesenji semestar.

Grafikon 1. *Struktura studenata 24. generacije prema obrazovnim profilima.*

Studenti 24. generacije u 2016. godini imali su prilike da slušaju i učestvuju na predavanjima u okviru nastavnih modula:

- *Budućnost države i društva;*
- *Veštine za budućnost.*

Modul *Budućnost države i društva*

Cilj modula je da upozna studente sa vrednostima građanskog društva i sa velikim promenama u odnosu države i društva, i podstakne ih da učestvuju u izgradnji modernog, demokratskog društva u Srbiji. Realizujući nastavu na modulu, studentima je omogućeno da se upoznaju sa izazovima postdemokratskih i policentričnih društava, multikulturalizma, međunarodnih odnosa, globalizacije, ali i da se upoznaju sa uslovima nastanka i funkcionisanja demokratske političke kulture.

Modul *Veštine za budućnost*

Cilj modula je da studentima pruži priliku da steknu veštine koje će povećati njihovu zapošljivost i konkurentnost na tržištu rada, a koje će imati prilike da dodatno razvijaju na svom programu prakse ili na prvom zaposlenju. Ovaj modul, pored toga što nudi veštine koje su neophodne za dobro pozicioniranje na tržištu rada, nudi i drugi set veština, čijim sticanjem studenti dobijaju mogućnosti da budu lideri promena u svom okruženju.

Tabela 3. Realizovane nastavne aktivnosti u jesenjem semestru za 24. generaciju.

Aktivnost	Planirani časovi	Realizovani časovi
<i>Budućnost države i društva I</i>	11	11
<i>Veštine za budućnost</i>	12	11
Izborna predavanja za <i>Veštine za budućnost</i>	1	1
Psihološke radionice	6	6
Specijalna predavanja	3	3
Ukupno	33	32

U jesenjem semestru realizovane su sledeće vannastavne aktivnosti:

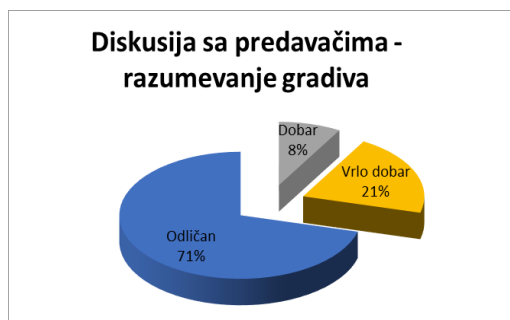
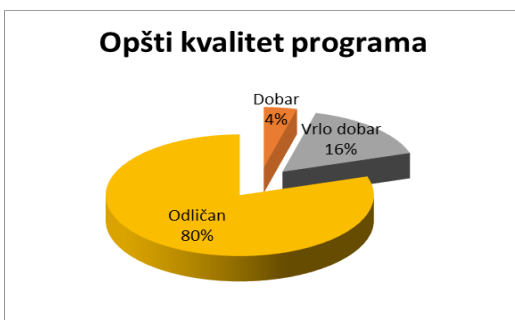
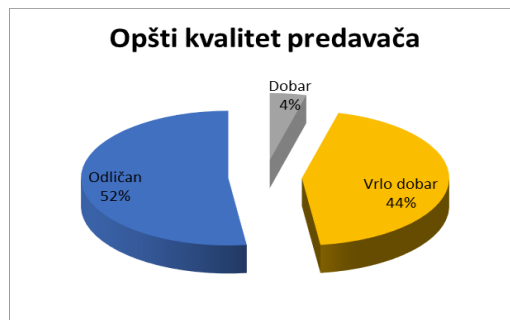
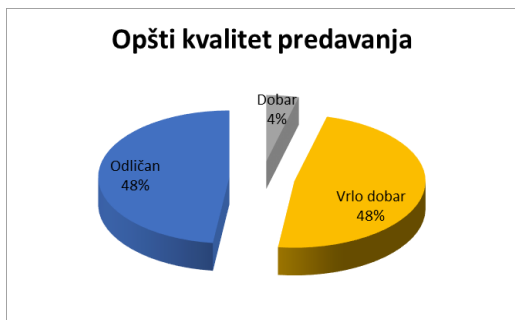
- Druženja studenata jednom mesečno;
- Filmski maraton;
- Pozorišna predstava *Sumnjivo lice*, Mikser house;
- Pozorišna predstava *Crvena: Samoubistvo nacije*, Bitef teatar;
- Pozorišna predstava *Žudnja*, KC Grad;
- Predstava *Leni*, Bitef teatar i razgovor sa rediteljkom i glumcima.

Tabela 4. Evaluacije jesenjeg semestra akademske 2016/2017. godine (24. generacija).

Modul	Prosečna ocena predavača
<i>Budućnost države i društva</i>	4,74
<i>Veštine za budućnost</i>	4,62

Pored redovnih aktivnosti, nastavnih i vannastavnih aktivnosti, deo studenata 24. generacije bio je uključen u izradu eseja za portal *Mingl*, Beogradske otvorene škole. Eseji studenata su objavljeni na Portalu *Mingl*.

Takođe, studenti 24 generacije učestvovali su na četvrtom *Youth2Business* događaju, u okviru multikongresa *Serbian Visions*, 26. novembra 2016. godine u Beogradu.

Evaluacije jesenjeg semestra akademske 2016/2017. godine (24. generacija)

Dodela diploma studentima 23. generacije

Dodela diploma studentima 23. generacije u 2016. godini organizovana je 8. decembra 2016. godine u okviru konferencije *Move.Link.Engage: Novi modeli upravljanja Zapadnim Balkanom*. Svi studenti 23. generacije su postali deo alumni mreže Beogradske otvorene škole, koja sada broji 1.113 alumnista.

Fotografija sa ceremonije dodele diploma studentima i studentkinjama 23. generacije

Program stažiranja

Tokom 2016. godine nastavljena je saradnja sa partnerskim institucijama i organizacijama iz prethodne akademske godine. Studenti su imali prilike da, u saradnji sa mentorom iz date kompanije i institucije, program prakse obave u sledećim organizacijama i institucijama:

- Advokatska kancelarija Nikolić-Kokanović-Otašević;
- Agencija *Olaf&McAteer*;
- *British Council*;
- Beogradska otvorena škola;
- Centar za međunarodne i bezbednosne poslove (ISAC fond);
- Centar za zaštitu i pomoć tražiocima azila;
- Fondacija Hajnrih Bel;
- Fondacija Konrad Adenauer;
- Institut ekonomskih nauka;
- Nedeljnik *Vreme*;
- Portal *Mladi*;
- Poverenik za zaštitu ravnopravnosti;
- *Societe General* Banka;
- Tim za socijalnu inkluziju i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije;
- Vizantološki institut, Srpska akademija nauke i umetnosti;
- Zaštitnik građana (Ombudsman);
- Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti;
- Centar za socijalnu politiku;
- Kompanija *Confluence Property Management*.

Alumni mreža

Alumnisti Beogradske otvorene škole su u 2016. bili uključeni u mnogobrojne aktivnosti na *Studijama budućnosti*. Onu su predavači na programu, članovi programskog odbora programa, ali su i mentori na *Alumni2Students* obrazovnom programu.

Alumni2Students program mentorstva je nakon realizacije pilot ideje u prethodnoj akademskoj godini postao obavezni deo programa. U saradnji sa mentorima iz prethodne akademske godine, izrađen je vodič za mentore i mentije, gde je jasno predstavljena struktura i dinamika rada na programu. Za sve mentore i mentije, organizovana je i uvodna radionica sa ciljem upoznavanja sa mentorstvom u celini, ali i sa ciljem predstavljanja vodiča za mentore i mentije. Kao i prethodne godine, svakom studentu je, korišćenjem algoritma Beogradske otvorene škole dodeljen mentor, odabrani alumnista Beogradske otvorene škole. U ovom programu u 2016. godini učestvovalo je 47 mentora.

Realizacijom obrazovnog programa *Studije budućnosti* doprinosi razvoju ljudskih resursa mladih. Kroz ovaj obrazovni program BOŠ prepoznaje lidere u različitim oblastima, spremne da menjaju i unapređuju sebe i svoje okruženje. O rezultatima BOŠ-ovih programa najbolje govori činjenica da bogatu alumni mrežu čini preko 1.100 izvrsnih pojedinaca, koji su na važnim pozicijama u svim sektorima. Međutim, ono što je jedinstveno za ovu mrežu jeste kontinuirana posvećenost i uključenost BOŠ-ovih aluminista u brojne druge aktivnosti BOŠ-a, a posebno u razvoju i realizaciji programa *Studija budućnosti*.

#Obrazovni program *PolitiKAS*

Konrad
Adenauer
Stiftung

PolitiKAS

Beogradska otvorena škola i Fondacija Konrad Adenauer (KAS) organizuju dvosemestralni obrazovni program *PolitiKAS* za odabrane mlade lidere radi unapređenja političkog života Srbije. Donator na ovome projektu je Fondacija Konrad Adenauer.

Obrazovni program *PolitiKAS* namenjen je mladim ljudima iz Srbije, predstavnicima političkih stranaka desnog centra i umerene desnice i aktivistima organizacija građanskog društva koje u svom radu zastupaju te vrednosti. Cilj programa je da pruži dodatna znanja iz oblasti savremene političke teorije i prakse, koja će doprineti unapređenju njihovog političkog rada, kao i da omogući umrežavanje polaznika radi podsticanja njihove saradnje značajne za uspešnije zastupanje ideja i vrednosti njihovih organizacija.

Program se zasniva na:

- Osnovnim konceptima unutrašnje i spoljne politike, demokratskim političkim institucijama i idejama, ekonomskoj i socijalnoj politici i procesima evropskih integracija;
- Razvoju veština polaznika za timski rad, prezentaciju i javni nastup, kao i srodne veštine;
- Jačanju mreže mladih lidera iz političkih stranaka i organizacija građanskog društva koje zastupaju vrednosti i ideje desnog centra i umerene desnice.

Program *PolitiKAS* sastoji se od četiri modula:

- *Politika I;*
- *Politika II;*
- *Ekonomska i socijalna politika;*
- *Evropske integracije.*

Modul *Politika I*

Cilj modula je da polaznike informiše o značenju politike, političkog poretka i političke kulture i njihovim raznorodnim društvenim, kulturnim, istorijskim i drugim pojavnim oblicima. Pored toga, posebna pažnja posvećena je razgovoru o vrednostima na kojima počiva moderna demokratska zajednica.

Modul *Evropske integracije*

Cilj modula je da pruža informacije o institucionalnom i pravnom poretku Evropske unije, načinima kreiranja praktičnih politika i donošenja odluka i, konačno, najznačajnijim aspektima procesa pridruživanja i priključivanja Srbije Evropskoj uniji. Značajna pažnja posvećena je pitanjima evropskog identiteta i razvoja evropske ideje u političkoj misli.

Modul *Politika II*

Cilj modula je da studente informiše o ulozi nacija i nacionalnih država u modernoj evropskoj i balkanskoj istoriji, oblicima uređenja decentralizovanih političkih zajednica, međunarodnim odnosima u modernoj epohi, sa posebnim osvrtom na Srbiju i Balkan, kao i ljudskim građanskim i manjinskim pravima i mehanizmima njihove zaštite.

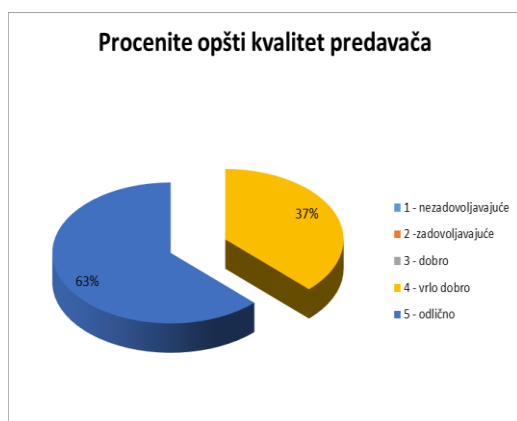
Modul *Ekonomska i socijalna politika*

Na modulu *Ekonomska i socijalna politika* cilj je da se studenti upoznaju sa značenjem ekonomske i socijalne politike i osnovnim problemima sa kojima se Srbija susreće u ovim oblastima. Posebna pažnja posvećena je vrednostima desnog centra u ekonomskoj i socijalnoj sferi, kao i konceptu socijalne tržišne privrede. U 2016. godini realizovana su dva semestra na obrazovnom programu:

- Drugi semestar akademske 2015/16. godine za 18 studenata 7. generacije;
- Prvi semestar akademske 2016/17. godine za 25 studenata 8. generacije.

Prvi semestar 7. generacije (akademska 2015/16. godine)

Prolećni semestar za VII generaciju polaznika i polaznica trajao je 23. februara – 31. maja 2016. godine. U prolećnom semestru održano je 23 predavanja u okviru dva modula (*Politika II* i *Ekonomska i socijalna politika*) za 18 studenata. Jesenji semestar na obrazovnom programu za VIII generaciju polaznika i polaznica trajao je 4. oktobra – 29. novembra 2016. godine. U jesenjem semestru održano je 20 predavanja u okviru dva modula (*Politika I* i *Evropske integracije*) za 25 studenata. Tokom 2016. godine, u prolećnom i jesenjem semestru polaznici su izradili 43 eseja na zadate teme. Izradu eseja mentorisali su voditelji modula u oba semestra, koji su eseje i evaluirali po unapred utvrđenom standardu.

Evaluacija prolećnog semestra akademske 2015/16. godine (7. generacija, drugi semestar)

Tabela 5. *Evaluacija prolećnog semestra akademske 2015/16. godine (7. generacija, drugi semestar).*

Modul	Prosečna ocena predavača
<i>Politika II</i>	4,77
<i>Ekonomska i socijalna politika</i>	4,63

Dodela sertifikata polaznicima VII generacije

Polaznici VII generacije (ukupno njih 18) su predstavnici političkih organizacija, većinom desnog centra, ali ima i onih koji dolaze i iz drugih organizacija – Srpska napredna stranka (SNS, 6 polaznika), Srpski pokret obnove (SPO, 3 polaznika), Pokret Dosta je bilo (3 polaznika), Nova stranka (1 polaznik), Jedinstvena Srbija (1 polaznik), Organizacija Srpski politički forum (1 polaznik), Zajedno za Šumadiju (1 polaznik), Sandžačka demokratska partija (SDP, 1 polaznik), Parlament Fakulteta političkih nauka (1 polaznik). U programu je učestvovalo 4 polaznice i 14 polaznika, uzrasta od 20 do 30 godina.

Polaznicima sedme generacije obrazovnog programa *PolitiKAS* su 31. maja 2016. godine dodeljeni sertifikati, a tom prilikom je Dragan Živojinović sa Fakulteta političkih nauka, najbolji predavač programa po glasovima polaznika, održao specijalno predavanje *Strategije spoljne politike Srbije u 21. veku*.

Fotografije sa realizovanih predavanja na obrazovnom programu *PolitiKAS* za 7. generaciju

Drugi semestar 8. generacije (akademska 2016/17.godine)

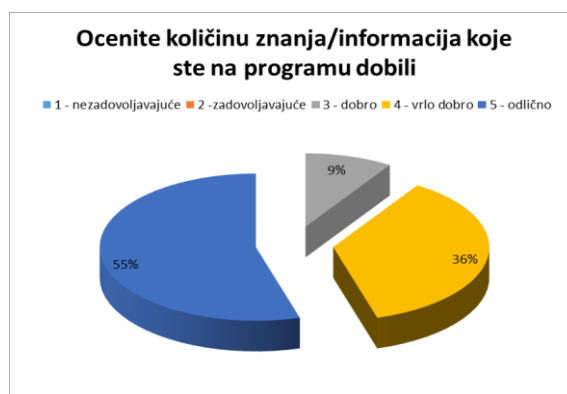
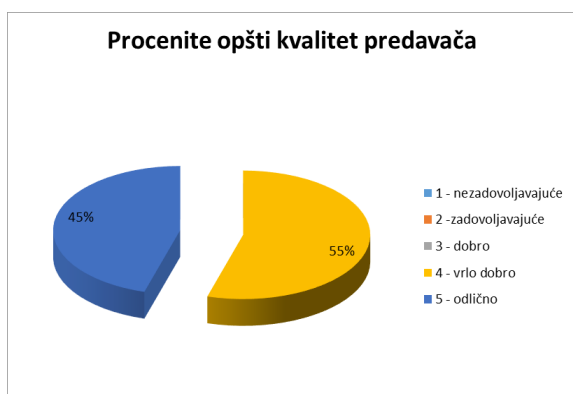
Upis VIII generacije

Političke stranke desnog centra i umerene desnice i aktivisti organizacija građanskog društva prosledile su konkurs KAS-a za upis 8. generacije. Selekciona komisija je na osnovu unapred definisanih kriterijuma i motivisanosti kandidata odabrala 25 polaznika, vodeći računa o kvalitetu, ravnopravnoj rodnoj, teritorijalnoj i stranačkoj zastupljenosti učesnika, s obzirom na prijavljene kandidate. Selekcioni proces zasniva se na prijavnim formularu (CV i dve preporuke) i intervjuima.

Pre početka nastave na programu *PolitiKAS*, održana je škola timskog rada za studente 8. generacije u periodu 27 – 29. septembra u Šapcu. Školi timskog rada prisustvovalo je 20 polaznika i polaznica. Polaznici su imali prilike da sa trenerima Beogradske otvorene škole uče o komunikaciji, koordinaciji i konfliktima unutar tima, ulogama u timu i slično. Pored toga, prisustvovali su i predavanju i radionici o akademskom pisanju.

Tabela 6. *Evaluacija jesenjeg semestra akademske 2016/17. godine (8. generacija).*

Modul	Prosečna ocena predavača
<i>Politika I</i>	4,64
<i>Evropske integracije</i>	4,65

Evaluacija jesenjeg semestra akademske 2016/17. godine (8. generacija)

Obrazovanjem predstavnika političkih partija u Srbiji jača se mreža mladih lidera iz političkih stranaka i organizacija građanskog društva, koje zastupaju vrednosti i ideje desnog centra i umerene desnice. Na taj način se doprinosi ostvarenju prvog strateškog cilja BOŠ-a.

#Akademske savetovanje

Beogradska otvorena škola od 2002. godine sprovodi program akademskog savetovanja. BOŠ informiše i savetuje studente o mogućnostima studiranja u inostranstvu i administrira i promovira programe stipendija, sa ciljem da, kroz povećanje akademske mobilnosti mladih, doprinese razvoju ljudskih resursa i reformi visokog obrazovanja u Srbiji.

Kroz program akademskog savetovanja, BOŠ osnažuje kapacitete akademske zajednice u Srbiji i to kroz:

- Informisanje kandidata i kandidatkinja o mogućnostima akademskog usavršavanja i studiranja u inostranstvu;
- Individualna i grupna savetovanja za izbor visokoškolske institucije i programa studija, kao i prilikom izrade aplikacija za studije u inostranstvu;
- Predstavljanje studijskih programa u inostranstvu na visokoškolskim institucijama i sajmovima obrazovanja;
- Administriranje programa stipendija za:
  - Master i doktorske programe Centralno-evropskog univerziteta u Budimpešti;
  - Program *Civil Society Scholar Awards* Fondacije za otvoreno društvo (*Open Society Foundations – OSF*), koji predstavlja vid dodatne finansijske pomoći za doktorske studije u zemlji i inostranstvu.

BOŠ je lokalna koordinaciona jedinica za administriranje *Programa stipendija Centralno-evropskog univerziteta (CEU)*, kao i *Programa stipendija Fondacije za otvoreno društvo (Open Society Foundations – OSF)*. Putem predstavljanja programa stipendija na fakultetima, u okviru sajмова obrazovanja i kroz organizaciju javnih prezentacija stipendija, BOŠ podiže nivo informisanosti mladih o dostupnim programima stipendija za nastavak školovanja u inostranstvu.

Kroz sprovođenje kampanja za regrutaciju studenata i održavanje individualnih i grupnih konsultacija o stipendijama, BOŠ podiže kapacitete mladih za akademsku mobilnost i posreduje u dodeljivanju stipendija najboljim studentima iz Srbije.

Pored ovoga, BOŠ se u okviru programa akademskog savetovanja zalaže i za jačanje uticaja alumni mreže pojedinaca koji su tokom prethodnih godina pohađali neki od programa akademskog usavršavanja u sklopu programa koji administrira BOŠ. Alumni mreža broji više od 500 pojedinaca koji su učestvovali u programima razmene, master ili doktorskih studija u inostranstvu. Alumni mrežu *Programa akademskog savetovanja* čine pojedinci koji su studirali na nekim od najprestižnijih univerziteta u Evropi i SAD-u (Kembridž, Oksford, Univerzitetski koledž u Londonu, jednogodišnja diplomatska razmena sa studentima u SAD-u). Mnogi od njih sada rade u javnom, privatnom i civilnom sektoru na poslovima koji su od značaja za razvoj društva. Zbog socijalnog kapitala koji nosi u sebi, BOŠ nastoji da uključi i ojača uticaj alumnista na proces kreiranja politika i donošenja odluka u regionu Zapadnog Balkana.

U toku 2016. godine, BOŠ je u oblasti akademskog savetovanja učestvovao u 2 sajma obrazovanja, predstavnici BOŠ-a održali su 7 javnih prezentacija i 50 individualnih konsultacija sa studentima zainteresovanim za nastavak školovanja u inostranstvu, što je rezultiralo time da je više od 400 studenata dobilo informaciju o mogućnostima za dalje akademsko usavršavanje u inostranstvu.

Aktivnosti:

- Učešće na dva sajma stipendija na kojima je više od 150 studenata dobilo informaciju o mogućnostima nastavka školovanja na CEU;
- Održano je 7 javnih prezentacija programa stipendija CEU-a na kojima je prisustvovalo skoro 200 studenata;
- Održano je više od 50 individualnih sastanaka i onlajn konsultacija sa studentima koji su zainteresovani za studiranje u inostranstvu;
- Učešće u organizaciji studijske posete Beogradu za 20 studenata Centralno-evropskog univerziteta;
- Održana su tri sastanka alumnista Centralno-evropskog univerziteta iz Srbije na kojima je prisustvovalo 20 alumnista CEU-a;
- Održana je pripremna sesija za studente koji će pohađati CEU u akademskoj 2016/2017. godini;
- Poseta BOŠ-u studenata Stounhil koledža i Nortistern univerziteta (*Stonehill College* i *Northeastern University*) iz SAD i učešće na predavanju u okviru obrazovnog programa *Studije budućnosti*.

Program administriranja stipendija za Centralno-evropski univerzitet (*Central European University – CEU*)

U protekloj godini, BOŠ je sarađivao sa Centralno-evropskim univerzitetom (*Central European University – CEU*) kroz projekte u periodima avgust 2015 – jul 2016. i avgust 2016 – jul 2017. godine.

Kroz tu saradnju, BOŠ je posredovao u regrutaciji 21 studenta iz Srbije, koji su dobili stipendiju u akademskoj 2016/17. godini, a raspisao je i sproveo konkurs za master i doktorske studije na Centralno-evropskom univerzitetu za akademsku 2017/18. godinu. **Cilj projekta je da se zainteresovani studenti iz Srbije informišu o programima stipendija ovog univerziteta, kao i da dobiju pomoć prilikom prijavljivanja na studije, te adekvatnu pripremu pre odlaska na CEU.**

BOŠ je realizacijom kontinuiranih aktivnosti u okviru ovog projekta uspeo da zainteresuje i motiviše 62 studenta da se prijave za neki od master ili doktorskih programa, dok je 21 student dobio stipendiju za studiranje na CEU-u u akademskoj 2016/2017. U kampanji za regrutovanje studenata za upis na CEU za akademsku 2017/2018. godinu, BOŠ je informisao više od 400 studenata u vezi sa dostupnim programima, procesom prijave i

moogućnostima za dobijanje stipendije na CEU-u. Zahvaljujući održanim sastancima alumnista CEU-a u Srbiji i formiranjem tima koji će voditi CEU alumni klub, BOŠ je uključio alumniste u promociju programa Centralno-evropskog univerziteta i doprineo jačanju CEU alumni mreže u Srbiji.

Aktivnosti:

- Vebinar *Meet the CEU* za 16 studenata koji pripremaju prijavu za CEU, 20. januara 2016. godine u prostorijama BOŠ-a, Beograd, Srbija;
- Testiranje 20 studenata koji su u procesu selekcije za CEU, institucionalni TOEFL test, 2. april 2016. godine u prostorijama BOŠ-a, Beograd, Srbija;
- Učešće u konferenciji o zapošljavanju Roma i Romkinja, gde je predstavljen program namenjen pripremi romskih studenata za upis na CEU (*Roma Graduate Preparation Program*), 31. maj 2016. godine, Mikser haus, Beograd, Srbija;
- Predavanja i debate o društveno-političkoj istoriji i sadašnjosti Srbije u okviru studijske posete za 20 studenata CEU-a Beogradu, 10. jun 2016. godine, BOŠ, Beograd, Srbija;
- Pripremna sesija za 10 studenata koji će pohađati CEU u 2016/2017. godini, 20. jul 2016. godine, Beograd, Srbija;
- Učešće na *Sajmu američkih koledža (College Day)*, na kom je informacije o studiranju na CEU-u dobilo više od 30 studenata, 25. septembar 2016. godine, Dom omladine Beograda, Beograd, Srbija;
- Učešće na *Univerzitetskom sajmu stipendija*, koji je za dva dana posetilo više od 3.000 studenata, 6. oktobar 2016. godine;
- Prezentacija programa stipendija CEU-a održana u okviru pratećeg programa *Sajma stipendija Univerziteta u Beogradu*, na kojoj je prisustvovalo više od 30 studenata, 6. oktobar, Rektorat BU, Beograd, Srbija;
- Sastanak CEU alumni kluba u Srbiji na kojem je prisustvovalo 6 alumnista, održan je 4. novembra 2016. godine u prostorijama BOŠ-a, Beograd, Srbija;
- Prezentacija programa stipendija CEU-a za 20 studenata održana 10. decembra 2016. godine u EU Info centru, Beograd, Srbija;
- Prezentacija programa stipendija CEU-a za studente Fakulteta političkih nauka u Beogradu, na kojoj je prisustvovalo više od 20 studenata, održana je 14. decembra 2016. godine na Fakultetu političkih nauka u Beogradu, Srbija;
- Javno predstavljanje programa stipendija pod nazivom *Upoznaj CEU*, na kojem je prisustvovalo 30 studenata koji su imali prilike da čuju iskustva alumnista CEU-a, održana je 28. decembra 2016. godine u prostorijama BOŠ-a, Beograd, Srbija;
- Neformalno druženje alumnista CEU-a, kojem je prisustvovalo 10 alumnista, održano je 29. decembra 2016. godine u Beogradu;
- Više od 50 individualnih konsultacija sa studentima za studije u inostranstvu i dostupne stipendije održano je u periodu od januara do decembra 2016. godine.

Sa ciljem da podstakne umreženost alumnista CEU-a u Srbiji, tokom 2016. godine održano je četiri sastanka članova CEU Alumni kluba u Srbiji. U saradnji sa dobitnikom stipendije CEU alumni kluba (*Serbian Alumni Scholarship*) za akademsku 2015/2016. godinu, održan je i susret sadašnjih, nekadašnjih i budućih studenata CEU-a (10. jun) u okviru studijske posete Beogradu. Ovom prilikom je oko 20 studenata iz celog sveta, koji studiraju na CEU-u, posetilo BOŠ i tom prilikom se susrelo sa kolegama sa univerziteta, alumnistima CEU-a, koji su u Srbiji na pozicijama kreiranja politika i javnog mnjenja (npr. profesori, ekonomisti, istoričari).

Pripremna sesija za studente koji će pohađati ovaj univerzitet u narednoj školskoj godini, održana je 20. jula u Beogradu. Na toj sesiji su dobitnici stipendija za 2016/17. godinu postavljali pitanja BOŠ akademskoj savetnici i alumnistima u vezi sa time šta ih očekuje u narednih godinu dana studija na ovom univerzitetu.

Realizacijom navedenih aktivnosti u okviru saradnje sa CEU-om, podignut je nivo informisanosti studenata o mogućnostima studiranja u inostranstvu, što je doprinelo zainteresovanosti studenata za podizanje sopstvenih kapaciteta putem daljeg akademskog usavršavanja. Sastanci alumnista Centralno-evropskog univerziteta doprineli su jačanju CEU alumni mreže u Srbiji i uključivanju nekadašnjih studenata u promociju programa stipendija i regrutaciju studenata.

Univerzitetski sajam stipendija, 6. oktobar 2016. godine, zgrada Rektorata Beogradskog univerziteta, Beograd.

Sajam američkih koledža – College Day, 25. septembar 2016. godine, Dom omladine Beograd.

Sastanak predstavnika savetodavnih obrazovnih centara, 9. decembar 2016. godine, Hotel Radisson Blue, Beograd.

Predstavljanje programa stipendija Centralno-evropskog univerziteta, 28. decembar 2016. godine, BOŠ, Beograd.

Saradnja sa Stounhil koledžom (Stonehill College)

BOŠ je u januaru 2016. godine uspostavio partnerstvo sa *Stonehill* koledžom iz Masačusetsa (SAD) na programu *LION – Learning Outside our Network*, koji ima za cilj da, kroz tromesečnu praksu u Srbiji, zainteresovanim studentima pruži mogućnost za internacionalno iskustvo i praksu u civilnom sektoru u Srbiji. U periodu februar – jun 2016. godine, četvero studenta iz ovog koledža je boravilo i pohađalo stručnu praksu u odabranim organizacijama civilnog društva u Srbiji. BOŠ je u periodu januar – jun 2016. sproveo pilot projekat za *host* instituciju koja će organizovati program prakse za studente *Stonehill* koledža u predstojećim godinama.

Studenti koji su bili na praksi, zajedno sa studentima *Northeastern* univerziteta iz Bostona, posetili su BOŠ 11. marta 2016. godine, gde su se upoznali i razgovarali sa studentima programa *Studije budućnosti* u BOŠ-u o položaju mladih i obrazovnim sistemima svojih država.

Programi stipendija i jačanje alumni mreže Fondacije za otvoreno društvo

U okviru *Programa stipendija Fondacije za otvoreno društvo (Open Society Foundations – OSF)*, BOŠ je tokom 2016. godine informisao zainteresovane studente o stipendijama koje se dodeljuju doktorantima i zaposlenima na visokoškolskim ustanovama u okviru programa *Civil Society Scholar Awards*. Za akademsku 2016/2017. godinu, ukupno 14 stipendija, kao vid podrške međunarodnim istraživačkim projektima, dodeljeno je aplikantima iz Srbije.

Tokom konferencije *Move.Link.Engage*, 9. decembra 2016. godine održan je sastanak predstavnika savetodavnih obrazovnih centara iz regiona, kojim je otpočet projekat pod nazivom *Unapređenje uticaja Alumni mreže Fondacije za otvoreno društvo na javne politike u regionu Zapadnog Balkana*. Cilj ovog projekta je da podrži razvoj regiona Zapadnog Balkana kroz politike zasnovane na podacima, kao i regionalnu saradnju. U okviru projekta je formirano šest istraživačkih timova koji čine alumni *Programa stipendija Fondacije za otvoreno društvo* iz Srbije, Makedonije, Albanije, Bosne i Hercegovine i Kosova. Timovi će, uz mentorsku podršku i vršnjačko učenje, razviti šest predloga praktičnih politika, u vezi sa nekom od tema sa agende *Berlinskog procesa*, sa fokusom na oblasti migracija, omladinske politike i zaštite životne sredine.

Predlozi praktičnih politika biće predstavljeni na godišnjoj alumni konferenciji koja će se održati u Beogradu u junu 2017. godine. Projekat *Unapređenje uticaja Alumni mreže Fondacije za otvoreno društvo na javne politike u regionu Zapadnog Balkana* nastavak je inicijative za jačanje uticaja alumni mreže Fondacije za otvoreno društvo započete u 2015. godini.

Rezultati:

- 21 student iz Srbije je dobio stipendiju za studije na Centralno-evropskom univerzitetu u akademskoj 2016/17. godini;
- 14 doktoranata i zaposlenih na visokoškolskim institucijama iz Srbije je dobilo stipendije za sprovođenje međunarodnih istraživačkih projekata;
- Formirano je 6 istraživačkih alumni timova za kreiranje predloga praktičnih politika koji prate proces evropskih integracija Srbije;
- Više od 400 studenata dobilo je informaciju o mogućnostima za dalje akademsko usavršavanje u inostranstvu.

#Karijerno savetovanje

Cilj karijernog savetovanja jeste osnaživanje pojedinaca (mladih, roditelja, nastavnika, čak i poneke zabrinute bake) da donesu zadovoljavajuće i informisane odluke u vezi sa razvojem karijere – odabirom obrazovanja, zanimanja, studijskog programa i slično. Onlajn karijerno savetovanje na portalu *BOŠ Karijera* je stalno dostupna usluga svim zainteresovanim posetiocima portala koji imaju nedoumice u vezi sa daljim razvojem svoje karijere.

Na pitanja u okviru karijernog savetovaništa na *BOŠ Karijeri* u toku 2016. ažurno je odgovarao tim koji čine psihološkinja i andragoškinja sa dodatnom obukom za karijerno informisanje i onlajn karijerno savetovanje.

Zbirna **postignuća** (brojke) za oblast karijernog savetovanja:

- Broj individualnih savetovanja: 374 (odnosno poslato je 374 imejla koji sadrže informacije i savetovanje kao odgovor na postavljena pitanja korisnika);
- Broj poseta *BOŠ karijeri* u 2016. godini (broj pregleda stranica): 548.296;
- Broj posetilaca: 166.796;
- Ukupan broj registrovanih članova (informisanje mladih) do sada: 35.957.

Aktivnosti i rezultati:

Kroz onlajn karijerno savetovanje i informisanje pojedinaca preko portala *BOŠ Karijera* (karijera.bos.rs), realizovano je preko 370 individualnih karijernih onlajn savetovanja.

166.796 posetilaca sajta *BOŠ Karijera* dobilo je informacije u veži sa obrazovanjem, zanimanjem, pisanjem CV-ja i upravljanjem karijerom. U protekloj godini, 433 korisnika je napravilo svoj CV preko opcije *CV Bilder*.

Od 2016. godine, na sajtu je uvedena kategorija *Nova zanimanja* kako bi posetioci sajta bili bolje upoznati sa promenama na tržištu rada i novim zanimanjima koja su nastala. U okviru ove kategorije predstavljeno je šest novih zanimanja.

Realizacijom usluga karijernog vođenja i savetovanja, BOŠ doprinosi podizanju kapaciteta zainteresovanih za unapređenje veština upravljanja karijerom.

#Obuke znanja i veština

Beogradska otvorena škola kroz obuke znanja i veština u oblasti obrazovanja za demokratiju, radi na jačanju kapaciteta pojedinaca sa ciljem podizanja svesti, veština i znanja mladih, pre svega iz zemalja Zapadnog Balkana, kako bi aktivno i konstruktivno učestvovali u demokratskim procesima. Tokom više od dve decenije rada na obrazovanju pojedinaca za učešće u demokratskim procesima i razumevanje demokratije, BOŠ je organizovao preko 70 obuka, seminara i programa, koje je pohađalo oko 2.000 učesnika.

Program *Novi lideri – nove mogućnosti*

U okviru programa *Obrazovanje za demokratiju*, BOŠ uz podršku Fondacije Konrad Adenauer i Fondacije Eduardo Frei od 2006. godine organizuje *Regionalnu školu demokratije* za predstavnike političkih partija pod nazivom *Novi lideri – nove mogućnosti*.

Tokom 2016. godine, od 25. do 29. jula u hotelu Sloboda u Šapcu, održana je deseta po redu *Regionalna škola demokratije Novi lideri – nove mogućnosti*, koja je okupila 20 polaznika, predstavnika podmladaka političkih stranaka iz Makedonije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Srbije. Svrha programa je da mladim liderima relevantnih političkih partija pruži dodatna znanja iz oblasti politike i razvije društvene veštine u cilju unapređivanja njihovog svakodnevnog političkog rada u relevantnim partijama, te da ih motiviše i osposobi za unapređivanje regionalne političke saradnje, koja je od izuzetnog značaja u tekućem procesu evropskih integracija.

Internet prezentacija programa dostupna je na sledećem [linku](#).

Realizacijom ove regionalne škole, BOŠ već godinama doprinosi unapređenju znanja i veština mladih iz zemalja Zapadnog Balkana, kako bi aktivno i konstruktivno učestvovali u demokratskim procesima.

Polaznici desete regionalne škole demokratije Novi lideri – nove mogućnosti.

*Simulacija – Izbori i izborni sistemi.
Voditeljka radionice – Vesna Đukić, BOŠ.*

*Interaktivno predavanje – Dobra uprava.
Predavačica – Ada Boerma Van Doorne,
Fondacija Eduardo Frei.*

*Panel diskusija – Region na putu
evrointegracija: Transformacija izazova u
mogućnosti.
Moderator – Vladimir Pavičević, BOŠ.
Panelisti – Alumnisti programa iz Srbije,
Hrvatske, BiH i Makedonije.*

Strateški cilj II
Unapređenje javnih politika

#Istraživačke aktivnosti

Beogradska otvorena škola se bavi istraživanjem, predlaganjem i unapređenjem javnih politika u procesu evropskih integracija u oblastima dobrog upravljanja, karijernog vođenja i savetovanja, usklađivanja obrazovanja i tržišta rada, energije, klime i životne sredine. Beogradska otvorena škola koristi rezultate istraživanja kao podršku svojim i zagovaračkim aktivnostima svojih partnerskih organizacija.

U cilju unapređenja javnih politika, BOŠ svojim istraživanjima teži da, osim uvida u određenu pojavu, ponudi i rešenje, te preporuke za postizanje određenog rešenja. Ova istraživanja su takođe ishodovala različitim radovima koji za svoju svrhu imaju promenu određene javne politike.

BOŠ kroz svoja istraživanja, takođe, prati sprovođenje i pruža praktično-politička rešenja za unapređenje primene javnih politika, uzimajući u obzir njihove ciljeve i okvir za sprovođenje.

Kroz svoj istraživački rad povezuju se akteri u mreži javnih politika (one koji traže promene, one koji donose odluke i one na koje ta promena utiče) sa ciljem da obezbeđivanja sveobuhvatne argumentacije i različitih rešenja problema zasnovanih na društvenom dogovoru, a na kojima treba da počiva osmišljavanje javnih politika i proces donošenja odluka.

Istraživačke aktivnosti u okviru projekta *Jačanje lokalne transparentnosti*

- Izrađena su dva dokumenta praktične politike: *Studija praktične politike: Proaktivna transparentnost javne uprave u Srbiji: (ne)dostižan cilj* i *Sažetak praktične politike: Proaktivna transparentnost lokalnih samouprava u Srbiji: u raskoraku između propisa i praksi*;
- U periodu od februara do jula 2016. godine, sprovedeno je istraživanje transparentnosti rada 169 jedinica lokalnih samouprava i dostupnosti informacija na veb sajtovima lokalnih samouprava, kao i analiza informatora o radu lokalnih samouprava. Rezultati su pokazali da je transparentnost lokalne samouprave u Srbiji veoma niska, i da lokalne samouprave ne objavljuju osnovne podatke o svom poslovanju, o uslugama koje pružaju građanima, a da nijedna lokalna samouprava nema informator o radu koji u potpunosti odgovara zakonskim propisima;
- Kreirana je metodologija za analizu transparentnosti lokalnih samouprava i informatora o radu.

Istraživačke aktivnosti u okviru projekta *Res publika – Zakoni su javna stvar*

- Analiza pravnog okvira i prakse održavanja javnih rasprava u procesu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU i učešća OCD u njima: početno stanje;

- Izveštaj *Otvoreno o javnim politikama – Zakoni su javna stvar*, prikazuje analizu zakonodavne aktivnosti Vlade Srbije u prvih 100 dana njenog rada, od 11. avgusta do 18. novembra 2016. U ovom izveštaju posebno je predstavljeno u kojoj meri se javne rasprave, kao mehanizam učešća građana u kreiranju javnih politika, koriste u procesu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije.

Istraživačke aktivnosti u okviru projekta *Progovori o pregovorima*

- Izveštaj o drugoj godini procesa pregovora o pristupanju Srbije EU, koji sadrži pregled aktivnosti aktera odgovornih za proces pregovora i analizu napretka, prakse i postupanja javnih vlasti, imajući u vidu principe odgovornosti, transparentnosti i inkluzivnosti;
- *Alternativni izveštaj Koalicije 27 o napretku Srbije u oblasti životne sredine i klimatskih promena*;
- *Analiza Izveštaja Evropske komisije o Srbiji u procesu evropskih integracija za 2016. godinu*;
- *Analiza drugog revidiranog Nacionalnog programa za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije dokumenta (NPAA)* i izrađena baza planiranih zakona i podzakonskih akata predviđenih za usvajanje do 31. decembra 2018. godine na osnovu NPAA-a. Ova baza biće osnova za izgradnju onlajn platforme *E(U) – Dojava*;
- Izrađen je okvir za monitoring praćenja kreiranja javnih politika u procesu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva za pravnim tekovinama EU;
- Sažeti predlog praktične politike *Zadovoljavanje forme: Organizacije civilnog društva u kreiranju javnih politika u procesu pregovora o pristupanju Srbije EU*;
- Dubinske analize o učešću organizacija civilnog društva u procesu donošenja odluka u kontekstu pristupanja Evropskoj uniji, a na primeru održavanja javnih rasprava.

Beogradska otvorena škola je u 2016. godini u saradnji sa Fondacijom za otvoreno društvo, Srbija sprovela istraživački projekat *Izrada analiza Highest Standard Prevalence (Milenijumski razvojni ciljevi posle 2015.)*, a projekat je realizovan u periodu 01.12.2015. – 31.7.2016. godine.

U okviru projekta je stvoren osnov za analizu usklađenosti javnih politika sa 4 *Milenijumska cilja Ujedinjenih nacija* na osnovu sprovedenog istraživanja i izrađene su konkretne preporuke za unapređenje javnih politika u Srbiji u oblastima koje su obuhvaćene *Milenijumskim ciljevima Ujedinjenih nacija* obrađenim kroz istraživanje.

U 2016. godini sprovedeno je istraživanje usklađenosti javnih politika u Republici Srbiji sa četiri *Milenijumska razvojna cilja Ujedinjenih nacija*. Rezultat istraživanja je izrađena analiza javnih politika *Ka globalnom održivom razvoju: analiza okvira javnih politika za sprovođenje ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih nacija u Republici Srbiji*.

Cilj istraživanja je bio sprovesti analizu usklađenosti postojećih javnih politika Republike Srbije u pogledu strateškog, zakonodavnog i institucionalnog nivoa sa četiri cilja održivog razvoja Ujedinjenih nacija, i to:

- Cilj 4: Obezbediti inkluzivno i kvalitetno obrazovanje i promovisati mogućnosti celoživotnog učenja;
- Cilj 7: Osigurati pristup dostupnoj, pouzdanoj, održivoj i modernoj energiji za sve;
- Cilj 13: Preduzeti hitnu akciju u borbi protiv klimatskih promena i njenih posledica;
- Cilj 16: Promovisati miroljubiva i inkluzivna društva za održivi razvoj, obezbediti pristup pravdi za sve i izgraditi efikasne, pouzdane i inkluzivne institucije na svim nivoima.

Istraživački projekat se sastojao iz sledećih **aktivnosti**:

U saradnji sa profesionalnim timom Fondacije za otvoreno društvo Srbija, odabrani su UN ciljevi održivog razvoja koji će biti predmet istraživanja. Fokus je bio na ciljevima koji su u skladu sa javnim politikama koje su u misiji i ciljevima rada Fondacije za otvoreno društvo Srbija, a istovremeno predstavljaju javne politike koje su u fokusu Beogradske otvorene škole.

Nakon odabira ciljeva, naredna podaktivnost se sastojala u odabiru istraživačkih timova. Formirana su tri istraživačka tima, i to jedan istraživački tim koji će sprovesti istraživanje u okviru Cilja 4, drugi u okviru Cilja 16, a treći u okviru Ciljeva 7 i 13, imajući u vidu njihovu međusobnu povezanost. Istraživačke timove su činili istraživači Beogradske otvorene škole potpomognuti spoljnim saradnicima u onim oblastima za koje ne postoji ekspertiza u okviru Beogradske otvorene škole.

Ovde treba pomenuti da je, s obzirom na isprepletanost podciljeva, kako unutar jednog cilja, tako i između samih ciljeva, istraživački timovi su međusobno blisko sarađivali i na pojedinim podciljevima su radili i članovi više istraživačkih timova.

Nakon formiranja istraživačkih timova održana su tri sastanka istraživačkih timova na kojima je izrađen dizajn istraživanja i dogovorena dinamika istraživanja. Dizajn istraživanja je definisao: 1. razloge za sprovođenje istraživanja; 2. cilj istraživanja; 3. istraživačka pitanja; 4. indikatore; 5. metode istraživanja; 6. procedura istraživanja; i 7. vremenski okvir za sprovođenje istraživanja.

U okviru istraživačkog dizajna je predviđena dinamika sprovođenja aktivnosti tokom istraživačke faze sa preciznim miljokazima radi lakšeg praćenja dinamike sprovođenja samog istraživanja. Dogovorena dinamika je podrazumevala i indikativne periode za izvođenje fokus grupa i kontrolnih grupa. Istraživački proces je započet izradom spiska literature koja će biti konsultovana tokom istraživačkog procesa. Ideja iza postavke istraživanja je bila da se vidi koji su to trenutni ciljevi nacionalnih politika u vezi sa ciljevima održivog razvoja UN, da li postoji konzistentno uspostavljena i u praksi primenjivana javna politika ili javne politike koje odgovaraju odabranim ciljevima održivog razvoja UN.

U vezi sa ovim naročito je bilo bitno utvrditi da li postoji usvojeni strateški i zakonski okvir za cilj održivog razvoja Ujedinjenih nacija, da li postoje potrebni instrumenti sprovođenja za cilj održivog razvoja i da li postoje instrumenti za procenu i evaluaciju doprinosa određenom cilju

održivog razvoja. Dalje, analizom dokumenata, kao što su zakoni, podzakonski akti, strategije, planovi i drugi internet izvori, utvrđen je njihov sadržaj, nesuglasje i prostor koji nedostaje. Na osnovu toga, predstavljen je pregled koji sadrži šta od postojećeg pravnog, strateškog i institucionalnog okvira postoji, gde postoji preklapanje, a gde postoji neuređen prostor i oblast koja nije pokrivena postojećim okvirom. Dinamika istraživačkog procesa je podrazumevala prvo izradu prve verzije analize. Nakon toga je održan prvi krug fokus grupa. Rezultati rada na fokus grupama su integrisani u dalji tok istraživanja koji je za rezultat imao drugu verziju istraživanja. Druga verzija istraživanja je testirana, potvrđena i unapređena kroz kontrolne fokus grupe. Na osnovu priloga kontrolnih fokus grupa je izrađena finalna verzija istraživanja.

Na osnovu podataka prikupljenih tokom istraživanja pripremljena je i izrađena analiza javnih politika. U pripremi i izradi analize javnih politika su učestvovali svi članovi istraživačkog tima koji su bili uključeni u samo sprovođenje istraživanja.

Aktivnosti:

- Odabir UN ciljeva održivog razvoja, formiranje istraživačkog tima i izrada istraživačke metodologije;
- Sprovođenje istraživanja;
- Izrada analize javnih politika.

Rezultati:

- Izrađen dizajn istraživanja koji sadrži pozadinu i razloge za sprovođenje istraživanja, cilj istraživanja, istraživačka pitanja, indikatore, istraživačke metode i procedure;
- Izrađena analiza javnih politika *Ka globalnom održivom razvoju: analiza okvira javnih politika za sprovođenje ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih nacija u Republici Srbiji*;
- Revitalizovana debata o milenijumskim razvojnim ciljevima UN: kroz istraživački rad i seriju fokus grupa, BOŠ je imao mogućnost da ponovo stavi na agendu donosilaca odluka pitanje doprinosa Srbije ostvarenju milenijumskih razvojnih ciljeva UN.

Čitav istraživački projekat je bio usmeren ka pružanju dokaza i činjenica o stepenu usklađenosti javnih politika u Srbiji sa *Milenijumskim razvojnim ciljevima Ujedinjenih nacija*, sa ciljem da se daju konkretne preporuke u kom pravcu treba unaprediti javne politike u Srbiji da bi one bile u skladu sa postavljenim ciljevima od strane Ujedinjenih nacija. Uspešno sprovođenje ovog istraživačkog projekta doprinosi ostvarenju drugog strateškog cilja BOŠ-a.

Podrška fondacije Instituta za otvoreno društvo Beogradskoj otvorenoj školi (Think Tank Fund Support to Belgrade Open School)

Podrška ovog Fonda ne predstavlja projekat, već godišnju podršku razvoja jednog organizaciji. Posle uspešne 2015. i 2016. godine, Beogradska otvorena škola se istakla kao uspešan korisnik ovog vida pomoći i kao organizacija koja je na pragu da se izgradi u istraživačku organizaciju aktivnu u zagovaranju svojih rešenja i preporuka u javnim

politikama. Fondacija Instituta za otvoreno društvo je prepoznala Beogradsku otvorenu školu kao istraživačku organizaciju u povoju, kojoj treba da se pruži podrška kako bi to i postala. Po uspešnom okončanju prve godine podrške i dosadašnjem radu u tom pogledu, Fondacija Instituta za otvoreno društvo je odobrila Beogradskoj otvorenoj školi podršku u trajanju od još dve godine (do 2018. godine). U izveštaju se obrazlaže podrška u periodu 1. jun 2015. – 31. maja 2016. godine.

Ceo program podrške se zapravo i sastojao od aktivnosti podrške zaposlenima u Beogradskoj otvorenoj školi, poput obuka, studijskih poseta, učešća na konferencijama, podrške u izdavanju istraživačkih radova i pružanju mentorske podrške. Kroz ovu podršku prošlo je od 11 do 8 zaposlenih. Tokom trajanja podrške, broj zaposlenih u istraživačkom timu se menjao, tako da se od početnih 11 osoba, došlo do 8 osoba koji su uživali stalnu podršku. Ukupno, održane su sledeće **aktivnosti**:

- 13 obuka na teme poput postavke istraživačkog rada, analiza javnih politika, prikazivanje podataka, osnovne istraživačke metode, strateškog planiranja rada istraživačke organizacije, pristupa analizi javnih politika, modela standardnog troška, kvantitativnih metoda istraživanja i rada u elektronskim programima za statističku obradu podataka, evaluacije i monitoringa javnih politika i izrade i sprovođenja javnih politika u Srbiji. Obuke su trajale ukupno 18 dana, a na 5 obuka, predavači su bili zaposleni u Beogradskoj otvorenoj školi, koji su prenosili znanje svojim kolegama;
- 3 studijske posete u trajanju od 4 do 5 dana istraživačkim organizacijama u Budimpešti, u Mađarskoj (Budimpeštanski institut za analizu javnih politika), Skoplju, u Makedoniji (Centar za istraživanje i izradu politika) i Podgorici, u Crnoj Gori (Institut Alternativa) na kojima je učešće uzelo četvero zaposlenih u Beogradskoj otvorenoj školi. U slučaju studijske posete Skoplju, učestvovalo je dvoje zaposlenih, koji su osim boravka u jednoj istraživačkoj organizaciji, posetili i druge prikupljajući iskustva o njihovom radu;
- 2 učešća na konferencijama u Zagrebu, u Hrvatskoj (*24. godišnja konferencija Mreže instituta i škola za javnu upravu u srednjoj i istočnoj Evropi*) i Solunu, u Grčkoj (*7. godišnja evropska konferencija za karijerno vođenje*);
- Stručno podržana 3 istraživačka rada (sažeci praktične politike). Ovi radovi su urađeni kroz mentorsku podršku na *Programu*. Takođe, izrađen je i dokument pod nazivom *Knjiga provere kvaliteta istraživačkih radova Beogradske otvorene škole*, koja predstavlja interni dokument namenjen uređivanju standarda prilikom izrade, provere kvaliteta, obima i izgleda istraživačkih radova BOŠ-a;
- 2 vida mentorske podrške za 2 do 3 tima zaposlenih u Beogradskoj otvorenoj školi. Prva podrška se odnosila na izradu sažetaka praktične politike, a druga za postavku istraživanja.

Program podrške Fondacije Instituta za otvoreno društvo iz Budimpešte podržao je dva istraživanja, ne kroz neposrednu novčanu podršku, već kroz mentorsku i stručnu podršku istraživačima koji su radili na istraživanjima.

Na taj način, pored gorenavedenih **aktivnosti**:

- Unapređen je postupak za spoljašnju i unutrašnju kontrolu istraživačkih radova Beogradske otvorene škole;
- Utvrđene su tačne vrste, izgledi i nazivi istraživačkih radova koje izdaje Beogradska otvorena škola.

Pored organizacija, Instituta Alternativa iz Podgorice, Budimpeštanskog instituta za analizu javnih politika iz Budimpešte, Centra za istraživanje i izradu javnih politika iz Skoplja, Republičkog sekretarijata za javne politike Vlade Republike Srbije, važno je istaći predavače koji su dali značajnu podršku u našem radu i po završetku dogovorenog posla. Stoga, veliki doprinos su dali: Maša Đorđević iz Fondacije Instituta za otvoreno društvo iz Budimpešte, Jasminka Oliverić Jang iz Res fondacije iz Beograda, u Srbiji, Nataša Vunš iz Nemačkog društva za međunarodnu politiku iz Berlina, u Nemačkoj, i Martin Brusisa sa Univerziteta Ludvig Maksimilijan u Minhenu, u Nemačkoj.

Beogradska otvorena škola teži da koristi uticaj na postupak izrade javnih politika, razvoj ljudskih resursa i jačanje institucija i organizacija na jedinstven način. Beogradska otvorena škola unapređuje postupak izrade javnih politika, razvoja i sprovodi praktično-politička rešenja zasnovana na činjenicama u dve oblasti: zapošljavanje mladih i reforma javne uprave.

Aktivnosti:

- Mentorski rad sa istraživačkim timom;
- Jačanje znanja i veština istraživačkog tima;
- Umrežavanje i saradnja;
- Razvoj okvira za komunikaciju i doseg istraživačkih radova Beogradske otvorene škole;
- Razvoj upravljanja istraživačkim aktivnostima u Beogradskoj otvorenoj školi;
- Evaluacija i otklanjanje nedostataka u upravljanju istraživačkim aktivnostima Beogradske otvorene škole.

Ova podrška je najviše doprinela ostvarivanju drugog strateškog cilja Beogradske otvorene škole, podrškom zaposlenih u njihovom svakodnevnom radu.

Rezultati:

- Urađeno istraživanje na reprezentativnom uzorku srednjih škola u Srbiji o zastupljenosti i kvalitetu školskih programa i planova o karijernom vođenju i savetovanju i radu školskih timova za karijerno vođenje i savetovanje. Rezultati istraživanja su dali vrlo značajnu osnovu za rad radne grupe na izradi standarda usluga karijernog vođenja i savetovanja u Srbiji. Takođe, rezultati su predstavljeni u okviru *Nacionalne konferencije o karijernom vođenju i savetovanju*, kojom prilikom su preporuke koje je sačinio tim autora iskomunicirane sa donosiocima odluka i praktičarima iz srednjih škola;

- Urađena detaljnija analiza o zakonskom okviru za regulisanje radnih praksi u Republici Srbiji, sa osvrtom na pravno regulisanje radnih praksi u zemljama iz okruženja kao i u EU zemljama članicama. Analiza je takođe sačinjena na osnovu konsultativnih sastanaka i fokus grupa sa privrednicima iz Srbije. Rezultati analize su konkretne preporuke za unapređenje zakonskog okvira u Srbiji tako da u većoj meri promoviše kvalitetne radne prakse za razvoj veština kod nezaposlenih mladih.

Istraživačke aktivnosti u okviru projekta *Policy Bridging Initiative*

- Sprovedeno istraživanje internet prezentacija (veb sajtova) 50 *think tank* organizacija iz celog sveta sa ciljem izrade onlajn *Priručnika za kreiranje predloga javnih politika*;
- Prikupljeni su podaci dobijeni iz 20 upitnika za istraživanje potreba za razvoj u oblasti javnih politika koje su popunjavali predstavnici *think tank* organizacija koje su učestvovala u programu *Policy Bridging Initiative*;
- Urađeno je 6 intervjua sa učesnicima programa iz Srbije, Makedonije, Albanije i Kosova, koji su učestvovali u treninzima i programu mentorske podrške u okviru programa *RRPP* sa ciljem predavljanja najuspešnijih inicijativa pokrenutih tokom projekta (*Success stories*).
- U toku 2016. godine glavna aktivnost na projektu odnosila se na izradu online *Priručnika za kreiranje predloga praktičnih politika (Policy Brief Manual, u daljem tekstu Priručnik)*, kao i na izvođenje intervjua koji su imali za cilj da ispituju iskustva istraživača koji su učestvovali u obukama i programu mentorske podrške u okviru programa *RRPP*.

#Dobro upravljanje

Beogradska otvorena škola (BOŠ) doprinosi uspostavljanju koncepta dobrog upravljanja u Republici Srbiji, koji je zasnovan na principima transparentnosti, vladavine prava, raspoloživosti, pravičnosti, efikasnosti i efektivnosti, i participacije.

U oblasti dobrog upravljanja, BOŠ se prvenstveno bavi istraživanjem i zagovaranjem odgovornosti, transparentnosti i participacije. BOŠ istražuje i zagovara učešće građana u procesu donošenja odluka, posebno na lokalnom nivou, kao i transparentnost u procesu donošenja odluka, ali i u radu javne uprave. Do sada, BOŠ se bavio istraživanjem učešća i transparentnosti u oblasti evropskih integracija, visokog obrazovanja, radu lokalne samouprave, regionalnog razvoja, energetici i životnoj sredini.

U oblasti dobrog upravljanja, BOŠ aktivno zagovara i podržava:

- Unapređenje rada javne uprave u skladu sa principima *Evropskog administrativnog procesa*;
- Unapređenje sistema strateškog planiranja i koordinacije javnih politika i programskog budžetiranja;
- Unapređenje proces izrade propisa (zakonodavni proces);
- Povećanje participacije građana, transparentnosti i odgovornosti u obavljanju poslova javne uprave;
- Harmonizaciju propisa u skladu sa *Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina EU za period 2014 – 2018*;
- Akcioni plan za sprovođenje inicijative *Partnerstvo za otvorenu upravu za 2016. i 2017. godinu*.

U toku 2016. godine BOŠ je u oblasti dobrog upravljanja realizovao 2 projekta, organizovao 3 obuke i 5 javnih događaja za 160 učesnika, mentorisano je 5 organizacija civilnog društva, objavljeno 3 publikacije i 4 praktično politička dokumenta.

Projekat Jačanje lokalne transparentnosti

Projekat *Jačanje lokalne transparentnosti* je sprovela Beogradska otvorena škola u partnerstvu sa Topličkim centrom za demokratiju i ljudska prava i u saradnji sa Stalnom konferencijom gradova i opština, a podržala Delegacija Evropske unije u Republici Srbiji. Projekat je sufinansirala Kancelarija za saradnju sa civilnim društvom Vlade Republike Srbije.

Projekat je trajao 18 meseci, od decembra 2014. godine do maja 2016. godine.

Cilj projekta je bio unapređivanje transparentnosti rada jedinica lokalnih samouprava u Srbiji, kao i podizanje kapaciteta lokalnih organizacija civilnog društva za prikupljanje i upotrebu informacija nastalih u radu njihovih lokalnih samouprava.

U okviru ovog projekta sprovedene su sledeće **aktivnosti**: 1. Analiza transparentnosti svih lokalnih samouprava u Srbiji; 2. Jačanje kapaciteta lokalnih samouprava za veću onlajn dostupnost dokumenata i veću transparentnost; 3. Razvoj i objava onlajn baze podataka i rezultata istraživanja transparentnosti; 4. Program jačanja kapaciteta lokalnih udruženja građana; 5. Izrada studije praktične politike sa preporukama; 6. Nacionalna i lokalna kampanja javnog zagovaranja za unapređenje transparentnosti i više inicijativa u polju antikorupcije.

Analiza transparentnosti je sprovedena u dva istraživačka ciklusa, od kojih je prvi realizovan u 2015. godini, a drugi u periodu od februara do jula 2016. godine. Istraživanje je obuhvatilo analizu dostupnosti informacija od javnog značaja u 169 lokalnih samouprava, posebno analizu informatora o radu lokalnih samouprava. Rezultati su pokazali da je transparentnost lokalne samouprave u Srbiji veoma niska, i da lokalne samouprave ne objavljuju osnovne podatke o svom poslovanju, o uslugama koje pružaju građanima, a da nijedna lokalna samouprava nema informator o radu koji u potpunosti odgovara zakonskim propisima.

Druga aktivnost, jačanje kapaciteta lokalnih samouprava za veću onlajn dostupnost dokumenata i veću transparentnost, sprovedena je u 2015. godini kroz 4 konsultativna sastanka sa predstavnicima jedinica lokalnih samouprava, predstavljanje projekta na redovnom sastanku Mreže načelnika uprava gradova i opština i uprava gradskih opština, (Stalna konferencija gradova i opština), kao i savetovanje o dostupnosti informacija od javnog značaja za načelnike i druge predstavnike najmanje transparentnih opština.

Treća aktivnost, razvoj i objava onlajn baze podataka i rezultata istraživanja transparentnosti, podrazumevala je kreiranje baze, koja se nalazi na adresi www.dostup.no. Baza sadrži 1.456 dokumenta od javnog značaja, među kojima su ranije nedostupni planovi javnih nabavki, budžeti, urbanistički planovi, strategije i slična dokumenta, važna za lokalnu zajednicu. Baza takođe sadrži i pregled dostupnosti svih dokumenata po opštinama, kao i pregled ispunjenosti informatora o radu, takođe za svih 169 jedinica lokalnih samouprava. Baza je redovno ažurirana, tokom trajanja projekta.

Četvrta aktivnost, Program jačanja kapaciteta lokalnih udruženja građana, podrazumevala je trening *Imamo nešto protiv korupcije*, sproveden za 50 organizacija civilnog društva, na temu zagovaranja i monitoringa transparentnosti i borbe protiv korupcije na lokalnom nivou. Osnažene, ove organizacije su se umrežile sa ciljem borbe protiv korupcije, i sa ciljem da stvore podsticajnije okruženje za građane i njihove inicijative u vezi sa unapređivanjem rada lokalnih samouprava. Isti program je održan u dva termina za dve grupe, od 9. do 11. marta 2016. godine i od 11. do 13. marta 2016. godine, u Vrnjačkoj Banji. Učesnici su imali priliku da tokom dvodnevnog programa jačanja kapaciteta dobiju informacije i znanja o temi od stručnjaka u oblasti, kao što su poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti Rodoljub Šabić, vrhovni državni revizor Duško Pejović, predstavnici donatorske zajednice u Srbiji, Danilo Milić iz Međunarodnog centra Ulof Palme i Miodrag Milosavljević iz Fondacije za otvoreno društvo.

Peta aktivnost, izrada studije praktične politike sa preporukama, je ojačana dodatnim dokumentima praktične politike, pa su tako izrađeni sledeći dokumenti: preporuke za unapređenje proaktivne transparentnosti na lokalnom i nacionalnom nivou *Proaktivna transparentnost lokalnih samouprava: neophodan element dobre uprave i uslov za*

participaciju građana, predlog praktične politike Proaktivna transparentnost lokalnih samouprava u Srbiji: u raskoraku između propisa i praksi, kao i studija praktične politike Proaktivna transparentnost javne uprave u Srbiji: (ne)dostižan cilj.

Nacionalna i lokalna kampanja javnog zagovarana za unapređenje transparentnosti i više inicijativa u polju antikorupcije je sprovedena kroz nekoliko podaktivnosti: *Program podrške kroz dodelu malih grantova*, finalna konferencija i zagovaranje izmene javne politike.

U periodu od marta do maja 2016. godine, sproveden je *Program podrške kroz dodelu malih grantova*, kroz koji je podržano sprovođenje sledećih 5 projekata od strane organizacija civilnog društva iz lokalnih zajednica Sečanj, Mali Zvornik, Loznica, Opovo i Blac. Više o projektima u odeljku Jačanje kapaciteta: Civilno društvo.

Kao finalna aktivnost, organizovana je konferencija u Medija centru u Beogradu, kojoj je prisustvovalo 80 učesnika, između ostalog predstavnici Agencije za borbu protiv korupcije, Direkcije za elektronsku upravu, donatorske zajednice i organizacija civilnog društva. Na konferenciji su predstavljene preporuke i mere za unapređenje proaktivne transparentnosti javne uprave.

Na osnovu rezultata istraživanja sprovedenog kroz ovaj projekat, učešćem u Posebnoj međuministarskoj grupi za izradu drugog *Akcionog plana za sprovođenje inicijative Partnerstvo za otvorenu upravu u Republici Srbiji za 2016. i 2017. godinu*, Beogradska otvorena škola je uspešno zagovarala proaktivnu transparentnost i otvaranje podataka u okviru informatora o radu. Obaveza je uvedena u okviru *Akcionog plana za sprovođenje inicijative Partnerstvo za otvorenu upravu u Republici Srbiji za 2016. i 2017. godinu*.

Rezultati koji su ostvareni tokom celog trajanja projekta su: 1. Kreirana metodologija za istraživanje transparentnosti lokalnih samouprava; 2. Ocenjen nivo transparentnosti 169 jedinica lokalnih samouprava u Srbiji; 3. Objavljena baza podataka sa 1.456 dokumenata od javnog značaja nastalih u radu lokalnih samouprava; 4. Unapređeni kapaciteti 50 lokalnih organizacija civilnog društva za borbu protiv korupcije i zagovaranje veće transparentnosti u radu lokalnih samouprava; 5. Unapređen nivo transparentnosti svih lokalnih samouprava u Srbiji; 6. Povećan broj lokalnih inicijativa za veću transparentnost lokalnih samouprava; 7. Kreirane preporuke za unapređenje proaktivne transparentnosti i uspešno zagovarane radi izmene javne politike; 8. Unapređena svest o značaju transparentnosti i odgovornosti kao glavnih instrumenata u borbi protiv korupcije.

Aktivnosti:

- Konferencija *Lokalna transparentnost: borba protiv korupcije i razvojna šansa*: 80 učesnika i učesnica, predstavnici Agencije za borbu protiv korupcije, Direkcije za elektronsku upravu, donatorske zajednice i organizacija civilnog društva, 18. maj 2016. godine, Medija centar, Beograd;
- Program jačanja kapaciteta organizacija civilnog društva *Imamo nešto protiv korupcije*: 50 predstavnika i predstavnica lokalnih organizacija civilnog društva, od 9. do 11. marta i od 11. do 13. marta 2016. godine, u Vrnjačkoj Banji;
- Održan sastanak sa 5 lokalnih partnera u okviru *Programa podrške kroz dodelu malih grantova*: 10 učesnika, 19. februara 2016. godine, Beograd;
-

- Održano 3 konsultativna sastanka sa predstavnicima lokalnih samouprava, u Loznici 14. aprila, u Blacu 22. aprila i Opoju 27. aprila 2016. godine. Sastancima prisustvovalo ukupno 20 predstavnika jedinica lokalnih samouprava.
- Projekat *Jačanje lokalne transparentnosti* je doprineo ostvarenju drugog strateškog cilja BOŠ-a u onom segmentu koji se odnosi na unapređenje i primenu javnih politika i proces donošenja odluka koji je zasnovan na činjenicama i dokazima, a ne arbitrarnoj volji donosilaca odluka, konkretno, u oblasti dobro upravljanje. Takođe, projekat je doprineo prvom i trećem strateškom cilju, s obzirom da je obukom o podizanju transparentnosti obuhvaćeno 35 načelnika uprava, kao i 60 predstavnika organizacija civilnog društva, a kroz mentorsku i finansijsku podršku ojačani su kapaciteti pet organizacija.

Projekat *Res publika – Zakoni su javna stvar*

Projekat *Res publika – Zakoni su javna stvar* se bavi učešćem organizacija civilnog društva (OCD) u javnim raspravama, kao fazi zakonodavnog procesa, na nacionalnom nivou u okviru usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije (EU). Kroz istraživanje pravnog okvira i prakse održavanja javnih rasprava tokom usklađivanja domaćeg sa zakonodavstvom EU, biće izrađene preporuke i mere za neposredno učešće građana u usvajanju propisa.

Projekat se sprovodi uz podršku Trag fondacije, Američke agencije za međunarodni razvoj i Centra za istraživanje, transparentnost i odgovornost i traje od 15. avgusta 2016. do 1. aprila 2017. godine.

Opšti cilj projekta je povećanje transparentnosti, otvorenosti i odgovornosti javnih vlasti putem učešća građana u procesu kreiranja javnih politika.

Aktivnosti:

- Analiza pravnog okvira i prakse održavanja javnih rasprava u procesu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU i učešća OCD u njima;
- Izrada dva izveštaja o napretku o postupku održavanja javnih rasprava u procesu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU: izveštaji o napretku o postupku održavanja javnih rasprava u procesu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU u prvih 100 dana i prvih šest meseci rada Vlade;
- Izrada sažetog predloga praktične politike;
- Promocija nalaza istraživanja putem elektronskog biltena *Progovori o pregovorima* i društvenih mreža;
- Završna konferencija.

Analiza postojećeg pravnog okvira i prakse održavanja javnih rasprava u procesu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU i učešća OCD u njima je aktivnost koja je imala za cilj da identifikuje rezultate, slabosti, odnosno prednosti dosadašnjeg pravnog okvira i prakse. Ova aktivnost ima za cilj da postavi osnovne indikatore

na osnovu kojih će biti praćen napredak u ovoj oblasti u mandatu Vlade, odnosno za praćenje kvaliteta procesa pristupanja Srbije EU kroz utvrđivanje stepena otvorenosti i transparentnosti postupka usklađivanja zakonodavstava. Predmet analize će biti pravni okvir, *NPAA* i *Godišnji plana rada Vlade* i dostupni izveštaji o održanim javnim raspravama i učešću civilnog društva u istima.

Na osnovu rezultata analize i postavljenih indikatora izrađena su dva izveštaja o napretku u ovoj oblasti. Prvi izveštaj je bio vezan za vremenski period koji se poklapa sa prvih 100 dana rada Vlade i prikazuje analizu zakonodavne aktivnosti Vlade Srbije, od 11. avgusta do 18. novembra 2016. U ovom izveštaju posebno je predstavljeno u kojoj meri se javne rasprave, kao mehanizam učešća građana u kreiranju javnih politika, koriste u procesu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije. Drugi izveštaj će biti usmeren ka periodu koji se poklapa sa prvih šest meseci rada Vlade. Kroz izveštaje o napretku biće izrađene konkretne preporuke i predložene mere za njihovo ostvarivanje koje će biti zagovarane tokom trajanja projekta.

Izrada sažetog predloga praktične politike je konkretan zagovarački instrument kroz koji će rezultati analize, preporuke i mere za njihovo ostvarivanje biti predstavljeni javnosti. Sažeti predlog praktične politike će biti elektronski promovisan, dok će njegovo štampano izdanje biti osnova za rad i diskusiju sa donosiocima odluka, predstavnicima civilnog društva i zainteresovanom javnosti na *Završnoj konferenciji*.

Veb sajt i elektronski bilten *Progovori o pregovorima*, kao i društvene mreže, bili su i predstavljaju osnovne kanale za promociju javne debate i informisanje javnosti o istraživanju i preporukama za otvaranje zakonodavnog procesa u kontekstu evropskih integracija i unapređenju učešća zainteresovane javnosti u njemu. Promotivni materijal, koji će biti izrađen i podeljen u okviru javne debate, će poslužiti da se poruka prenese široj zajednici, onima koji ne koriste ili slabije koriste internet, a svakako jesu deo zajednice koji, takođe, treba da učestvuju u procesu donošenja odluka, bar kao aktivni posmatrači.

Završna konferencija biće organizovana u vidu javne debate *Res Publica – Zakoni su javna stvar*, a podrazumeva izvođenje jednodnevnog savetodavno-obrazovnog foruma. Javna debata će imati nacionalnu pokrivenost i okupiće predstavnike organizacija civilnog društva, profesionalnih i strukovnih udruženja, medija, kao i predstavnike organa javnih vlasti (Kancelarija za evropske integracije, Kancelarija za saradnju sa civilnim društvom, Poverenika za informacije od javnog značaja, Ombudsmana, Ministarstva državnu upravu i lokalnu samoupravu, Sekretarijata za javne politike, Narodne skupštine Republike Srbije i drugih institucija koje učestvuju u procesu evropskih integracija i saradnje sa civilnim društvom).

Na debati će biti predstavljeni rezultati projekta - izveštaj o napretku o postupku održavanja javnih rasprava u procesu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU u prvih 100 dana i prvih šest meseci rada Vlade, sa posebnim fokusom na zaključke i preporuke. Javna debata biće iskorišćena i za promociju sažetog predloga praktične politike kao zagovaračkog instrumenta kroz koji će rezultati analize, preporuke i mere za njihovo ostvarivanje biti predstavljeni donosiocima odluka i javnosti.

Rezultati:

- Analiza pravnog okvira i prakse održavanja javnih rasprava u procesu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU i učešća OCD u njima;
- Izveštaj o napretku o postupku održavanja javnih rasprava u procesu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU: izveštaj o napretku o postupku održavanja javnih rasprava u procesu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU u prvih 100 dana rada Vlade.

Aktivnosti:

- Izrada analize pravnog okvira i prakse održavanja javnih rasprava u procesu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU i učešća OCD u njima;
- Izrada izveštaja o napretku o postupku održavanja javnih rasprava u procesu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU u prvih 100 dana rada Vlade.

Projekat *Res publica – Zakoni su javna stvar* je doprineo ostvarenju drugog strateškog cilja BOŠ-a u onom segmentu, koji se odnosi na unapređenje i primenu javnih politika i proces donošenja odluka koji je zasnovan na činjenicama i dokazima, konkretno, u oblasti dobro upravljanje.

#Energija, klima i životna sredina

Beogradska otvorena škola doprinosi odgovornoj politici životne sredine koja je zasnovana na učešću javnosti u procesu donošenja odluka i partnerstvu civilnog društva i javnih institucija.

Cilj je očuvana životna sredina, unapređeno javno zdravlje i kvalitet života građana, kroz uspešnu primenu evropskih pravnih normi i standarda u oblasti očuvanja i unapređenja životne sredine, niskougljeničnu ekonomiju i integraciju politike životne sredine u druge sektorske politike.

U oblasti zaštite i očuvanja životne sredine BOŠ aktivno zagovara i podržava:

- Dostupnost informacija i puno učešće građana u donošenju odluka;
- Poštovanje *Arhuske konvencije* i usvojenog horizontalnog zakonodavstva EU u oblasti životne sredine;
- Uključivanje javnosti u ranoj fazi donošenja odluka, u fazi definisanja problema i izbora najpovoljnijih opcija;
- Lokalne zajednice koje su sposobne da odgovore izazovima klimatskih promena;
- Dekarbonizaciju energetskog sektora: proizvodnju energije uz nisku emisiju gasova staklene bašte;
- Energiju po prihvatljivoj ceni za energetski sektor, privredu i građane;
- Pouzdano i kvalitetno snabdevanje energijom koje nije pretnja životnoj sredini i zdravlju ljudi;
- Kreiranje lokalnih razvojnih politika u skladu sa specifičnostima i potrebama lokalnih zajednica.

U toku 2016. godine, aktivnosti BOŠ-a u okviru programa *Energija, klima i životna sredina* bile su realizovane kroz 4 projekta. Organizovane su dve konferencije, 11 konsultativnih radionica i sastanaka i sprovedena je jedna kampanja, sa učešćem preko 200 predstavnika lokalnih samouprava, organizacija civilnog društva, predstavnika regionalnih razvojnih agencija, partnera iz inostranstva, akademske zajednice i pojedinaca.

Beogradska otvorena škola je u saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede i zaštite životne sredine i Programom za razvoj Ujedinjenih nacija (UNDP) organizovala prateći događaj na 22. konferenciji *Okvirne konvencije Ujedinjenih nacija o promeni klime – COP22 (United Nation Framework Convention on Climate Change – UNFCCC)*, održanoj u Marakešu (Maroko) od 7. do 18. novembra 2016. Prateći događaj pod nazivom *Uloga civilnog sektora i lokalnih samouprava u sprovođenju nacionalnih ciljeva smanjenja emisija gasova sa efektom staklene bašte* održan je 18. novembra.

Potpisani su memorandumi o saradnji sa 4 jedinice lokalne samouprave o uspostavljanju sistema energetskog menadžmenta koji doprinosi smanjenju zagađenja životne sredine, borbi protiv klimatskih promena i energetskog siromaštva. Uz podršku BOŠ-a u Kraljevu,

Trsteniku i Paraćinu izrađene su *Odluke o uspostavljanju sistema energetskeg menadžmenta*. Odluke su usvojili organi lokalne samouprave.

Kao članica Koalicije 27, mreže organizacija civilnog društva, Beogradska otvorena škola je učestvovala u izradi godišnjeg izveštaja Koalicije *Poglavlje 27 u Srbiji: još uvek u pripremi – Izveštaj iz senke za poglavlje 27 - životna sredina i klimatske promene*.

BOŠ je doprineo realizaciji **pet video materijala** tokom 2016. godine:

- [Rzav – Ljudi, nama ovo ne treba!](#);
- [Uvac – Problem je samo čovek I niko više;](#)
- [TV5 - Užice uskoro dobija energetskeg menadžera;](#)
- [Merenje energetske efikasnosti u muzičkoj školi;](#)
- [Konferencija o energetskeg efikasnosti.](#)

Tokom 2016. BOŠ je učestvovao u pripremi nacrtu *Zakona o odgovornosti za štetu prema životnoj sredini* i nacrtu *Zakona o smanjenju emisija gasova sa efektom staklene bašte*. Takođe, izrađeni su komentari na nacrtu *Zakona o zaštiti životne sredine*, *Zakona o upravljanju otpadom*, *Zakona o vodama* i *Strategiji upravljanja vodama u Republici Srbiji* do 2034. godine.

Predstavnik BOŠ-a je učestvovao u radu Odbora za zaštitu životne sredine Narodne skupštine Republike Srbije.

Projekat ReEnergija – za energetskeg održive lokalne zajednice

ReEnergija je inicijativa Centra za evropske integracije Beogradske otvorene škole usmerena ka unapređenju praktično-političkog okvira za kreiranje energetske politike i politike životne sredine u Republici Srbiji. Projekat je podržala Fondacija Fridrih Ebert, a realizovan je u periodu 01.05. – 31.10.2016. godine. Inicijativa počiva na uverenju da odgovorna i otvorena politika životne sredine mora da bude zasnovana na učešću javnosti u donošenju odluka i partnerstvu civilnog društva, poslovnog sektora i javnih institucija. Ostvarenjem navedenih preduslova dolazi se do uspešne primene evropskih normi i standarda u oblasti očuvanja i unapređenja životne sredine i održivog korišćenja prirodnih resursa. Energetska politika se ne posmatra kao izdvojena oblast, već je odgovorna i održiva energetska politika osnova za dobro upravljanje životnom sredinom. U fokusu inicijative *ReEnergija* nalaze se lokalne zajednice i interesi građana na lokalnom nivou, tamo gde se praktična politika zaista sprovodi i gde bi rezultati te politike trebalo da budu očigledni. Inicijativa se, uz podršku Fondacije Fridrih Ebert, uspešno sprovodila petu godinu zaredom.

Inicijativa je u 2016. godini obuhvatala pružanje podrške jedinicama lokalne samouprave u uspostavljanju sistema energetskeg menadžmenta, odnosno usvajanja neophodnih akata za uspostavljanje ovog sistema, kao i organizovanje konferencije posvećene uspostavljanju sistema energetskeg menadžmenta, sa učešćem aktera iz EU.

Partnerstvo na ovom projektu je uspostavljeno sa gradovima Užice i Kraljevo i opštinama Paraćin i Trstenik sa kojima je potpisan Sporazuma o saradnji.

Projektni tim je uz pomoć stručnjaka pružao podršku lokalnim samoupravama kako bi odluke o energetskej efikasnosti bile u skladu sa zakonskim okvirom, omogućile lokalnim samoupravama da doprinesu primeni standarda EU u oblasti klime i energije, a da pri tom uzmu u obzir lokalne specifičnosti i potrebe. U okviru ove aktivnosti izvršene su analize zainteresovanih strana u lokalnim zajednicama, trenutnog stanja i mogućih opcija uvođenja sistema energetskeg menadžmenta, pružena je podrška u izradi radne verzije *Odluke o energetskej efikasnosti*.

Konferencija *Efikasno upravljanje energijom - uspostavljanje energetskeg menadžmenta u lokalnim samoupravama* organizovana je u Užicu, 31.10.2016. godine. Cilj konferencije bila je podrška lokalnim samoupravama iz Srbije u uspostavljanju sistema energetskeg menadžmenta kroz predstavljanje iskustava i primera dobre prakse iz Srbije, kao i iz regiona i Evropske unije. Konferencija je bila posvećena razmeni prakse i razvijanju inicijativa iz oblasti energije i klimatskih promena. Konferencijom su podržani naponi partnerskih lokalnih samouprava ka unapređenju upravljanja energijom, zaštiti životne sredine i unapređenju kvaliteta usluga koje lokalna samouprava pruža građanima.

Analiza *Institucionalna izvodljivost za održivu energetske politiku Srbije – Studija slučaja politike energetske efikasnosti* izrađena je sa svrhom da pruži procenu institucionalne izvodljivosti politike energetske efikasnosti u Srbiji, budući da se ova politika nalazi u samom začetku ozbiljne institucionalizacije, u okviru delimično uspostavljenog strateškog, normativnog i institucionalnog okvira energetske politike u Srbiji. Cilj je da se ukaže na značaj obezbeđivanja institucionalnog okvira za politiku energetske efikasnosti, koji omogućava javno vlasništvo nad politikom, kroz inkluzivni proces donošenja odluka, transparentnost i odgovornost.

Aktivnosti i rezultati:

- Potpisani sporazumi o saradnji na uspostavljanju sistema energetskeg menadžmenta sa gradom Kraljevom, gradom Užicom, opštinom Paraćin i opštinom Trstenik;
- Pripremljeni predlozi odluka o uspostavljanju sistema energetskeg menadžmenta u Kraljevu, Užicu, Trsteniku i Paraćinu;
- Usvojene odluke o uspostavljanju sistema energetskeg menadžmenta u Kraljevu, Trsteniku i Paraćinu;
- Odlukama o uspostavljanju sistema energetskeg menadžmenta predviđeno je uključivanje mera adaptacije i ublažavanja efekata klimatskih promena u planska i strateška dokumenta lokalnih samouprava;
- Održano je 8 konsultativnih sastanaka i radionica i povećano učešće zainteresovane javnosti u kreiranju energetske i klimatske politike lokalnih samouprava;
- Održana konferencija u saradnji sa Gradom Užice, RES fondacijom i Regionalnom razvojnom agencijom Zlatibor, uz učešće predstavnika Zelene energetske zadruge i UNDP u Republici Hrvatskoj;
- Analiza *Institucionalna izvodljivost za održivu energetske politiku u Srbiji – Studija slučaja politike energetske efikasnosti*.

Na javnim događajima u okviru projekta *ReEnergija* bilo je prisutno 113 učesnika.

Projekat *ReEnergija* je doprineo ostvarenju drugog strateškog cilja BOŠ-a kroz učešće u uspostavljanju novog strateškog okvira za sprovođenje javnih politika u oblasti energetske upravljanja i energetske efikasnosti.

Projekat *Politika klimatskih promena na putu ka EU – Uputstva i smernice za kampanju javnog zagovaranja na lokalnom nivou*

Projekat *Politika klimatskih promena na putu ka EU – Uputstva i smernice za kampanju javnog zagovaranja na lokalnom nivou* je osmišljen da pomogne zainteresovanoj javnosti i aktivistima pri suočavanju sa izazovima u odlučivanju i sprovođenju energetske politike. Projekat je podržavao napore Srbije u okviru procesa pristupanja EU, zalažući se za sprovođenje obaveza prihvaćenih u okviru *Energetske zajednice* i postizanje 27% svoje bruto finalne potrošnje energije iz obnovljivih izvora do 2020. godine. Projekat je podržala Evropska fondacija za klimu, a realizovan je u periodu 28.02.2016. – 01.03.2017. godine. Kroz projekat je ostvaren doprinos razvoju nacionalne politike u oblasti klimatskih promena, kao i razvoju nacionalne klimatske strategije u skladu sa političkim okvirom EU do 2030. godine. **Cilj projekta je smanjenje emisije gasova staklene bašte i podrška transformaciji ka nisko-ugljeničkoj ekonomiji u Republici Srbiji.**

U okviru ovog projekta izrađane su i objavljene dve analize – *Razvojni potencijali zaštićenih područja na teritoriji opštine Sjenica* i *Potencijali održive poljoprivrede u opštini Sjenica*. Svrha ovih analiza je da istaknu vrednost i značaj zaštićenih područja i održive poljoprivrede za razvoj regiona i opštine Sjenica, kao i potencijalne rizike ubrzane eksploatacije resursa radi proizvodnje energije. Aktivnosti su bile usmerene ka pokretanju debate o budućnosti regiona, baziranoj na niskom stepenu emisija gasova sa efektom staklene bašte i lokalnim zajednicama koje ne zavise od intenzivne eksploatacije fosilnih goriva, kao i ka definisanju javnog interesa kroz aktivno učešće javnosti i uzimanje u obzir ekspertskeg znanja i potreba lokalnih zajednica.

Trening *Ka novoj klimatskoj politici u Srbiji – integrisanje zaštite prirode i javnog zdravlja u proces kreiranja i sprovođenja klimatske i energetske politike* održan je u Novoj Varoši, od 21. do 23. februara, za predstavnike organizacija civilnog društva, članica lokalne mreže za zaštitu prirodnih resursa. Treningu je prisustvovalo 22 učesnika.

Organizovani su konsultativni sastanci i radionice sa ključnim akterima na lokalnu, uključenim u zaštitu životne sredine. Na sastancima je razmatran razvoj situacije u pogledu politike zaštite životne sredine u Sjenici kao i aktivnosti lokalnih partnera.

Održan je konsultativni sastanak u Užicu 19. jula 2016. godine sa predstavnicima gradske uprave Grada Užica, Regionalne razvojne agencije Užice i RES fondacije o uvođenju sistema energetskeg menadžmenta u gradu Užice.

Održana je konsultativna radionica za predstavnike lokalnih samouprava na temu koordinacije i saradnje između lokalnih samouprava i državne uprave u primeni javnih politika u oblasti zaštite životne sredine.

Radionica *U kakvoj klimi uspeva lokalni razvoj – kako do ambiciozne klimatske politike* održana je 8. septembra 2016. godine, u saradnji sa RES fondacijom i Stalnom konferencijom gradova i opština. Radionici je prisustvovalo 24 predstavnika lokalne samouprave i regionalnih razvojnih agencija.

Data je podrška snimanju video priloga o zaštiti prirode u regionu jugozapadne Srbije. Video zapise je snimila Zelena inicijativa iz Vojvodine, kao do njihovog video serijala *Zelena patrola*. Teme video emisija su zaštita rezervata prirode Uvac i reke Rzav.

Kroz projekat se aktivno radilo na uspostavljanju mreže i jačanju saradnje organizacija civilnog društva u jugozapadnoj Srbiji, a uspostavljanje projektnog konzorcijuma koji čine BOŠ i 4 organizacije iz jugozapadne Srbije, za projekat *Snaga zajednice*, usledilo je kao rezultat ovih napora.

Aktivnosti i rezultati:

- 2 objavljene analize;
- Održan trening;
- Održana 2 konsultativna sastanaka i 2 radionice;
- Učešće u izradi dve reportaže;
- Uspostavljen projektni konzorcijum 4 lokalne organizacije i BOŠ-a;
- Zainteresovane strane u jugozapadnoj Srbiji prepoznaju konflikt između ciljeva održivog razvoja i zasnivanja privrede na intenzivnoj eksploataciji prirodnih resursa.

Realizacija projekta *Politika klimatskih promena na putu ka EU – Uputstva i smernice za kampanju javnog zagovaranja na lokalnom nivou* doprinela je ostvarenju drugog strateškog cilja BOŠ-a kroz unapređenje javnih politika u oblasti klimatskih promena, nastojanjima da se zainteresovanim stranama pomogne da se uključe u proces kreiranja javne politike i zagovaranjem održivih alternativa razvoju baziranom na eksploataciji fosilnih goriva i ugrožavanju prirodnih resursa.

Projekat *Snaga zajednice – Poboljšanje kapaciteta organizacija civilnog društva u zaštiti životne sredine i prirodnih resursa*

Projekat je deo šireg projekta *Civilno društvo zagovara ekološki prihvatljiv društveno-ekonomski razvoj (CO-SEED)*. Donator projekta je Evropska unija, koordinator CO-SEED projekta za Srbiju – Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije, a partneri BOŠ-a na projektu *Snaga zajednice – Ekološko udruženje Rzav - God Save Rzav, Arilje*; Forum za lokalne i regionalne inicijative FLORES, Sjenica; Planinarsko sportsko društvo *Kolovrat*, Prijepolje.

Projekat se realizuje u periodu 01.11.2016. – 31.10.2018. godine.

Projekat *Snaga zajednice: Poboljšanje kapaciteta organizacija civilnog društva u zaštiti životne sredine i prirodnih resursa* bavi se problemom niskog kvaliteta uticaja procene na životnu sredinu i nedovoljnim kapacitetima zainteresovanih strana za učešće u procesu donošenja odluka vezano za zaštitu životne sredine.

Cilj projekta je da podrži razvoj održive i odgovorne politike zaštite životne sredine u Srbiji, koja je u skladu sa standardima i dobrim praksama Evropske unije (EU), sa proaktivnom ulogom kompetentnijih i ojačanih organizacija civilnog društva kroz ojačavanje saradnje, unapređenje znanja i učešće zainteresovanih strana u proceni uticaja na životnu sredinu i zagovaranju za očuvanje prirodnih resursa, kao i uvećanje transparentnosti i odgovornosti vlasti u sprovođenju procene uticaja na životnu sredinu.

Aktivnosti u sklopu ovog projekta se baziraju na olakšavanju učešća organizacija civilnog društva, medija i predstavnika lokalnih vlasti u konsultacijama vezanim za procenu uticaja na životnu sredinu i stratešku procenu uticaja na životnu sredinu, izradi i objavljivanju priručnika o strateškoj proceni uticaja i proceni uticaja na životnu sredinu i programu podizanja kapaciteta.

Projekat *Ja sam Energija*

Projekat *Ja sam Energija* posvećen je poboljšanju sistema energetske menadžmenta u Srbiji i demokratskog upravljanja kroz osnaživanje organizacija civilnog društva da aktivno učestvuju u procesima vezanim za ovu politiku. Projektom se fokus stavlja na lokalne zajednice i organizacije civilnog društva koje bi trebalo da budu u centru participativnog i transparentnog procesa donošenja odluka vezanih za energetske politiku, klimatske promene i zaštitu životne sredine. Realizaciju projekta u periodu 17. novembar 2016 – 16. oktobar 2018. godine podržava Fondacija braće Rokfeler.

Cilj projekta je da se doprinese dekarbonizaciji i demokratskom upravljanju u Srbiji i na Zapadnom Balkanu, kroz poboljšanje transparentnosti i naglašavanje odgovornosti vlasti u javnoj politici energetske menadžmenta, jačanje kapaciteta i uloge organizacija civilnog društva u procesima monitoringa i zagovaranja u oblastima energetske politike, klimatskih promena i životne sredine, kao i davanje podrške ekonomskom razvoju baziranom na očuvanju životne sredine kroz unapređenje sistema energetske efikasnosti na lokalnom nivou.

Projektne aktivnosti obuhvataće izradu analize javne politike energetske efikasnosti, matrice za monitoring svih segmenata politike energetske efikasnosti, program jačanja kapaciteta za organizacije civilnog društva i predstavnike lokalnih samouprava, kao i davanje podrške uspostavljanju i daljem razvijanju sistema energetske menadžmenta u tri jedinice lokalne samouprave.

Projektima *Ja sam Energija* i *Snaga zajednice* daje se doprinos drugom strateškom cilju BOŠ-a kroz unapređenje javnih politika u oblasti energetike i zaštite životne sredine kroz aktivan doprinos povećanju transparentnosti i ustanovljenju odgovornosti javnih vlasti za adekvatno sprovođenje politike, otvaranje procesa za učešće zainteresovane javnosti kao i podizanje kapaciteta zainteresovanih strana da na adekvatan način uzmu učešća i daju svoj doprinos. U okviru ovog projekta u 2016. godini pripremljeni su nacrti odluka o uspostavljanju sistema energetske menadžmenta za gradove Užice i Kraljevo, održana prezentacija na konferenciji *Ka većoj otpornosti na klimatske promene* u Paraćinu i realizovan prateći događaj na 22. samitu o promeni klime u Marakešu.

#Evropske integracije

Od 2004. godine Beogradska otvorena škola unapređuje javne politike u procesu pristupanja Srbije Evropskoj uniji kroz jačanje dijaloga, izgradnju partnerstava i obrazovanje nosilaca društvenih promena radi usvajanja evropskih standarda i vrednosti. BOŠ podstiče argumentovani i otvoreni dijalog o evropskim integracijama, nastojeći da građane informiše o njihovim pravima i obavezama i obezbedi zadovoljavajući nivo učešća javnosti u kreiranju i sprovođenju javnih politika. BOŠ doprinosi uključivanju lokalnih zajednica u proces pristupanja Srbije EU i zagovara transparentan i odgovoran odnos javnih vlasti prema pristupanju Srbije Evropskoj uniji.

Beogradska otvorena škola pokrenula je inicijativu *Progovori o pregovorima* 2013. godine. **Osnovni cilj ove inicijative jeste da doprinese evropeizaciji Srbije kroz promociju transparentnog i odgovornog procesa vođenja pregovora o pristupanju Evropskoj uniji (EU) zasnovanog na dijalogu partnerstvu civilnog društva i javnih vlasti.** Aktivnosti usmerene na informisanje javnosti o procesu pregovora o pristupanju Srbije EU pre svega sprovodi putem veb portala *Progovori o pregovorima*, mesečnog elektronskog biltena *Progovori o pregovorima*, mobilne android i iOS aplikacije *Evropa za poneti* i preko društvenih mreža (Fejsbuk i Tviter).

Kroz inicijativu *Progovori o pregovorima*, BOŠ nastoji da ukaže na povezanost procesa izrade propisa i procesa pregovora sa EU jer od kvaliteta propisa direktno zavisi i stepen primene pravnih tekovina EU.

U toku 2016. godine, aktivnosti BOŠ-a u okviru programa *Evropske integracije* realizovane su kroz dva projekta. Organizovano je 8 konsultativnih radionica, jedan trening, 5 javnih događaja (1 konferencija, 1 info-sesija, 3 diskusiona foruma), kojima je prisustvovalo 376 učesnika. Objavljene su dve publikacije i 24 biltena (12 na srpskom jeziku i 12 na engleskom jeziku).

Projekat *Progovori o pregovorima* – transparentno, odgovorno i inkluzivno vođenje pregovora o pristupanju Evropskoj uniji

Projekat doprinosi evropeizaciji Srbije koja počiva na transparentnosti i odgovornosti javnih vlasti i dijalogu sa civilnim društvom u procesu usvajanja i primene standarda EU, kao i učešću OCD u procesu kreiranja i usvajanja propisa kroz usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa pravnim tekovinama EU. Učešće OCD u ovom procesu treba da počiva na argumentima, poznavanju procedura i međusobnoj razmeni informacija. Projektom se poboljšava dijalog između svih aktera na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou za delotvorno zastupanje interesa lokalnih zajednica u pristupnim pregovorima i unapređuje se kvalitet informacija dostupnih javnosti i međusobna komunikacija svih mreža i platformi uključenih u praćenje procesa pregovora.

Projekat se realizovao od 1. juna 2015. do 31. maja 2016. godine, a nastavak se realizuje u periodu od 1. septembra 2016. do 31. maja 2017. godine. Projekat podržava Fondacija za otvoreno društvo, Srbija.

U okviru ovog projekta sprovedene su sledeće **aktivnosti**: 1. Unapređenje transparentnosti i odgovornosti javnih vlasti u procesu pristupnih pregovora; 2. Progovori o pregovorima na lokalnom nivou; 3. Monitoring politika i praćenje stanja u oblastima koje obuhvatanju *Poglavlje 27*; 4. Informisanje javnosti o procesu pregovora o pristupanju Srbije EU.

U okviru projektne aktivnosti *Unapređenje transparentnosti i odgovornosti javnih vlasti u procesu pristupnih pregovora*, predstavnici BOŠ-a imali su redovne pojedinačne i grupne konsultativne sastanke sa predstavnicima civilnog društva (mreža/koalicija/inicijativa/grupa) uključenih u proces praćenja pregovora o pristupanju Srbije EU. U periodu koji pokriva ovaj izveštaj redovni, konsultativni sastanci su organizovani sa predstavnicima Nacionalnog konventa Evropske unije (NKEU), Koalicije prEUgovor, Koalicije 27 i Vojvođanske inicijative za EU, kao i sa regionalnom razvojnim agencijama u Srbiji. U konsultativne sastanke bile su uključene i organizacije koje učestvuju u radu SEKO mehanizma, pre svega SEKO za reformu javne uprave i SEKO za ljudske resurse i društveni razvoj. BOŠ nastoji da ostvari sinergiju između različitih projekata tako da su u konsultacije uključeni i Zeleni saveti, savetodavna tela za unapređenje zaštite životne sredine na lokalnom nivou osnovana od strane BOŠ-a u 5 lokalnih samouprava u Jugozapadnoj Srbiji. **Osnovni cilj ovih sastanaka bio je da se kroz međusobnu razmenu informacija i pregled aktivnosti civilnog društva prati stepen transparentnosti i odgovornosti javnih vlasti, kao i inkluzivnosti samog procesa pregovora.** Redovni konsultativni sastanci održavani su sa Centrom za istraživanje, transparentnost i odgovornost (CRTA) u okviru inicijative *Partnerstvo za otvorenu upravu (POU)*, gde je pokrenuta zajednička inicijativa za aktiviranje Koalicije za slobodu pristupa informacijama u kontekstu sprovođenja obaveza iz POU-a i pristupanja Srbije EU.

U okviru ove projektne aktivnosti, BOŠ je pratio proces pregovora o pristupanju Srbije EU i izradio izveštaj o drugoj godini procesa pregovora o pristupanju Srbije EU, koji sadrži pregled aktivnosti aktera odgovornih za proces pregovora i analizu napretka, prakse i postupanja javnih vlasti, imajući u vidu princip odgovornosti, transparentnosti i inkluzivnosti. U drugom izveštaju analizirani su procesni aspekti i kvalitet procesa pregovora u 2015. godini. Osnovni nalazi izveštaja predstavljeni su na panel diskusiji *Otvaranje novih poglavlja u procesu pregovora o pristupanju Srbije EU – korak napred i pogled unazad*. Tokom događaja, napravljen je osvrt na dosadašnja iskustva i praksu i pažnja je bila usmerena na pregovaračka poglavlja u kojima se najviše odmaklo i čije je otvaranje najavljeno u narednom periodu: *Poglavlje 23 (Pravosuđe i ljudska prava)*, *Poglavlje 24 (Pravda, sloboda i bezbednost)* i *Poglavlje 5 (Javne nabavke)*.

BOŠ je pratio i sprovođenje zakonodavnih aktivnosti predviđenih *Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina EU (NPAA)* i *Planom rada Vlade Republike Srbije*. Na ovaj način je uspostavljena jasna veza između kreiranja javnih politika i procesa pregovora o pristupanju EU i kreiran okvir za monitoring koji je zasnovan na činjenicama i zvaničnim podacima. Takođe, nakon objavljivanja novog izveštaja Evropske komisije o Srbiji u procesu evropskih integracija za 2016. godinu urađena je njegova detaljna analiza koja je i predstavljena na konsultativnoj radionici održanoj u Beogradu.

Na osnovu rezultata praćenja usklađivanja nacionalnog zakonodavstva za pravnim tekovinama EU, BOŠ je osmislio i započeo kreiranje i dizajn platforme *E(U) – Dojava*. Onlajn platforma će sadržati sledeće segmente: 1. Pregled zakonodavnih aktivnosti (predviđenih *NPAA*-om i planom rada Vlade, kao i relevantnim *Akcionim planovima*): tabela koja ukršta ova dokumenata sa nizom izabranih kategorija; 2. Interaktivna oglasna tabla koja će obavestavati zainteresovana javnost o aktuelnim zakonodavnim aktivnostima; 3. Pregled dokumenata: relevantna nacionalna i EU dokumenta; i 4. Forum: onlajn prostor za diskusije i razmenu mišljenja, komentare i doprinose partnerskih OCD, mreža/inicijativa i platformi. *E(U) Dojava* biće integrisana u portal *Progovori o pregovorima* kao novi servis koji treba da podigne kvalitet doprinosa OCD i povećava odgovornost civilnog društva jer i njegove aktivnosti postaju javno dostupne, dok sa druge strane podstičemo institucije da budu transparentne i omogućće učešće javnosti.

BOŠ je svoje aktivnosti na lokalnom nivou (*Progovori o pregovorima na lokalnom nivou*) fokusirao na organizovanje tematskih događaja i formiranje lokalnih timova za podršku, u kojima značajnu ulogu igraju organizacije civilnog društva. Cilj ove aktivnosti je unapređenje učešća lokalnih zajednica u procesu evropskih integracija i jačanje uticaja lokalnih aktera na proces pregovora. BOŠ je svoje delovanje fokusirao na regione jugozapadne, centralne i južne Srbije, imajući u vidu aktivnosti regionalnih inicijativa koje su uspostavljene uz podršku Fondacije za otvoreno društvo u drugim regionima. BOŠ je uspostavio 3 lokalna tima: u Nišu Nacionalna koalicija za decentralizaciju; u Požegi Forca; i u Leskovcu Narodni parlament. U narednom periodu biće uspostavljena još 2 lokalna tima u regionima zapadne i centralne Srbije. Funkcije lokalnog tima su da umrežava različite aktere na lokalnom nivou, informiše javnost o pravima i obavezama iz procesa pristupanja Srbije EU i značaju priključenja, kao i da prati sprovođenje javnih politika na lokalnom nivou. Nakon uvodnih radionica sa predstavnicima lokalnih timova, na njihovu inicijativu organizovana je serija info-sesija, panela, diskusionih foruma koji su bili posvećeni konkretnim pitanjima i problemima koji su vezani za primenu standarda EU, na lokalnom nivou.

U okviru konsultativnih sastanaka sa predstavnicima civilnog društva redovno su održani i sastanci predstavnika Koalicije 27 i vršen monitoring politika i praćenje stanja u oblastima koje obuhvatanju *Poglavlje 27 (Životna sredina i klimatske promene)*. Predstavnici Koalicije 27 su bili aktivno uključeni u zakonodavni proces. Jačanje unutrašnjih kapaciteta Koalicije sprovedeno je kroz uključivanje članica Koalicije u konsultativne procese za izradu propisa, učešće na javnim događajima i učešće u radu Odbora za zaštitu životne sredine Narodne skupštine Republike Srbije. Održane su dve obuke za jačanje unutrašnjih kapaciteta Koalicije 27 i proširenje saradnje sa drugim udruženjima. Koalicija 27 je pripremila i *Alternativni izveštaj o napretku Srbije u oblasti životne sredine i klimatskih promena*. Koalicija 27 je kroz ovaj izveštaj dala svoje mišljenje na Izveštaj o napretku Srbije za 2015, kao i o ključnim problemima u oblasti zaštite životne sredine. Koalicija 27 je nastavila sa monitoringom procesa pregovora o pristupanju Srbije EU u *Poglavlju 27* kroz pripremu *Trećeg alternativnog izveštaja o napretku Srbije za 2016. godinu*. Članice Koalicije su individualno predale priloge za *Izveštaj o napretku Delegaciji EU u Srbiji*, a BOŠ je izradio analizu učešća javnosti u kreiranju politike životne sredine, pripremio upitnik i odredio uzorak jedinica lokalne samouprave za istraživanje kvaliteta učešća javnosti u kreiranju politike životne sredine.

Aktivnosti usmerene na informisanje javnosti o procesu pregovora o pristupanju Srbije EU pre svega su realizovane putem veb portala *Progovori o pregovorima*, mesečnog

elektronskog biltena *Progovori o pregovorima* i preko društvenih mreža. U okviru ove projektne aktivnosti, BOŠ je doprineo unapređenju informisanosti građana o pravima i obavezama koje nastaju u procesu pristupanja Srbije EU. Veb portal i mesečni elektronski bilten *Progovori o pregovorima* su zauzeli važno mesto u razvijanju diskursa o EU u onlajn prostoru u Srbiji, dok se revnosnim ažuriranjem informacija i objavljivanjem aktuelnih vesti putem veb portala i društvenih mreža o odnosu Srbije i EU podigla svest građana o procesu evropskih integracija. Preko Fejsbuk strane Centra za evropske integracije Beogradske otvorene škole, 6.139 pratilaca je u svakom trenutku bilo informisano o aktivnostima projekta, ali i aktivno uključeno u promociju transparentnog, odgovornog i inkluzivnog procesa pregovora o pristupanju EU. Kroz svakodnevno deljenje vesti i informacija o procesu pregovora, korisnici ove društvene mreže mogli su da se informišu o svim aktuelnostima kada je u pitanju proces pregovora o pristupanju Srbije EU. Drugi kanal komunikacije bio je Tviter nalog Centra za evropske integracije Beogradske otvorene škole kroz koji je 2.259 pratilaca dobijalo informacije o procesu pregovora Srbije sa EU.

Rezultati:

- Unapređena komunikacija i saradnja između predstavnika civilnog društva koje aktivno prati proces pregovora o pristupanju Srbije EU: na konsultativnim sastancima, tematskim panelima i radionicama učestvovali predstavnici svih mreža i koalicija za praćenje procesa pregovora;
- Izrađen je doprinos za *Izveštaj o napretku Srbije u procesu evropskih integracija za 2016. godinu*;
- Izrađena je analiza *Izveštaja Evropske komisije o Srbiji u procesu evropskih integracija za 2016. godinu*;
- Izrađena baza planiranih zakona i podzakonskih akata predviđenih da Vlada/resorno ministarstvo utvrdi/usvoji predlog u periodu do 31. decembra 2018. godine na osnovu NPAA-a;
- Izrađen je okvir za monitoring praćenja kreiranja javnih politika u procesu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva za pravnim tekovinama EU;
- Izrađen je *Izveštaj o drugoj godini procesa pregovora o pristupanju Srbije EU*;
- Izrađena je preporuka i predata molba za pokretanje predloga za izmenu pravnog akta Povereniku za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti radi sprovođenja i unapređenja prava na pristup informacijama od javnog značaja u procesu pregovora o pristupanju. Propisi na koje se ova molba odnosi jesu *Zaključak kojim se usmerava i usklađuje rad organa državne uprave u procesu izrade pregovaračke pozicije (Službeni glasnik RS, br. 71/2015 od 14.08.2015.)* i *Zaključak kojim se usmerava i usklađuje rad organa državne uprave u procesu skrininga (Službeni glasnik RS, br. 72/2015 od 19.08.2015.)*;
- Izmenjena je *Uredba o kancelarijskom poslovanju* iz koje je izbrisana odredba o označavanju pojedinih akata oznakom *SLUŽBENO*.¹

¹ Videti *Uredbu o izmeni i dopuni Uredbe o kancelarijskom poslovanju organa državne uprave (Sl. glasniku RS, br. 98/2016)*, koja je stupila na snagu od 16. decembra 2016. godine, kao i mišljenje Poverenika na sledećem [linku](#).

- Povećano je učešće civilnog društva i njegov kapacitet za zastupanje interesa lokalnih zajednica u procesu usvajanja i primene pravnih tekovina: 1. Individualne konsultacije sa OCD sa lokalnog nivoa; 2. Unapređena saradnja lokalnih samouprava i civilnog društva; 3. Formirana 3 lokalna tima OCD za podršku procesa pregovora za južnu i jugozapadnu Srbiju: Požega, Niš i Leskovac; 4. Ojačani kapaciteti OCD i drugih aktera uključenih u rad timova za podršku procesu pristupnih pregovora za informisanje i praćenje procesa pristupnih pregovora; 5. Unapređeni kapaciteti udruženja iz jugozapadne Srbije za učešće u procesima donošenja odluka; 6. Zagovaranje interesa lokalnih zajednica u procesu pristupanja Srbije EU;
- Članice Koalicije 27 aktivni su uključene u proces izrade propisa i redovno učestvuju na javnim događajima, gde se razmatraju najvažnija pitanja iz oblasti zaštite životne sredine. Predstavnici BOŠ-a, kao člana Koalicije, uključeni su u dve radne grupe za izradu zakona i u sektorsku radnu podgrupu pregovaračke grupe 27 za izradu pregovaračke pozicije za *Direktivu o industrijskim emisijama (IED)* i *Direktivu o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađivanja (IPPC)*. Koalicija je izradila komentare na nacрте zakona u oblasti zaštite životne sredine i učestvovala u radu Odbora za zaštitu životne sredine Narodne skupštine;
- Izrađen *Izveštaj Koalicije 27 o napretku Republike Srbije u procesu evropskih integracija za 2015. godinu: Srbija na putu pristupanja EU: Šta je sledeće u najskupljem poglavlju*;
- Unapređeni unutrašnji kapaciteti Koalicije 27 za monitoring napretka u usvajanju i sprovođenju pravnih tekovina EU u oblasti zaštite životne sredine unapređena saradnja sa udruženjima;
- Uspostavljena saradnja sa novim udruženjima koja su se priključila Koaliciji 27;
- Unapređena informisanost građana o procesu pregovora: 1. Unapređen i redovno ažuriran sadržaj na veb portalu *Progovori o pregovorima*; 2. Priređeno i objavljeno 12 brojeva mesečnog elektronskog biltena *Progovori o pregovorima* na srpskom i engleskom jeziku i kampanja preko društvenih mreža.

Aktivnosti:

- Radionica *Javno zdravlje, životna sredina i klimatske promene u kontekstu procesa pregovora sa EU*, 9 učesnika/ca, predstavnici organizacija civilnog društva i javnih institucija, 9. februar 2016. godine, Nova Varoš;
- Radionica *Javno zdravlje, životna sredina i klimatske promene u kontekstu procesa pregovora sa EU*, 13 učesnika/ca, predstavnici organizacija civilnog društva, privrede i javnih institucija, 10. februar 2016. godine, Užice;
- Radionica *Klimatska politika i politika životne sredine u procesu pregovora Srbije sa EU – integrisanje zaštite prirode i javnog zdravlja u proces kreiranja i sprovođenja klimatske i energetske politike*, 23 učesnika/ca, predstavnici organizacija civilnog društva, privrede i javnih institucija, 21 – 23. februar 2016. godine, Nova Varoš;
- Radionica *Učešće lokalnih zajednica u praćenju napretka Srbije u procesu evropskih integracija*, 14 učesnika/ca, predstavnici organizacija civilnog društva i medija, 24. mart 2016. godine, Niš;

- Radionica *Učešće lokalnih zajednica u praćenju napretka Srbije u procesu evropskih integracija*, 15 učesnika/ca, predstavnici organizacija civilnog društva, medija, sindikata i regionalnih razvojnih agencija, 25. mart 2016. godine, Leskovac;
- Trening komunikacione strategije za članove/ce Koalicije 27, 13 učesnika/ca, predstavnika organizacija civilnog društva, 4-5. april 2016. godine, Beograd;
- Radionica *Učešće lokalnih zajednica u praćenju napretka Srbije u procesu evropskih integracija*, 11 učesnika/ca, predstavnici organizacija civilnog društva, medija i biznis sektora, 27. april 2016. godine, Požega;
- Info-sesija *Mala i srednja preduzeća u Srbiji u procesu pristupanja Evropskoj uniji*, 17 učesnika/ca, predstavnici malih i srednjih preduzeća, privredne komore, regionalnih razvojnih agencija, medija i organizacija civilnog društva, 27. april 2016. godine, Požega;
- Radionica *Kako OCD mogu da doprinesu transparentnom i participativnom procesu pregovora u poglavlju 27*, 19 učesnika/ca, predstavnici organizacija civilnog društva, 23-24. maj 2016. godine, Fruška Gora (Andrevlje);
- Diskusioni forum *Otvaranje novih poglavlja u procesu pregovora o pristupanju Srbije EU – korak napred i pogled unazad*, 28 učesnika/ca, predstavnici organizacija civilnog društva, organa javnih vlasti i medija, 25. maj 2016. godine, Beograd;
- Diskusioni forum *Demokratija i vladavina prava izvan procesa pregovora – pogled iz lokalnih zajednica*, 18 učesnika/ca, predstavnici organizacija civilnog društva i medija, 30. maj 2016, Niš;
- Diskusioni forum *Demokratija i vladavina prava izvan procesa pregovora – pogled iz lokalnih zajednica*, 18 učesnika/ca, predstavnici organizacija civilnog društva i medija, 31. maj 2016, Požega;
- Konsultativna radionica *Zastupanje lokalnih interesa u procesu pregovora o pristupanju Srbije EU*, 28 učesnika/ca, predstavnici organizacija civilnog društva, medija i regionalnih razvojnih agencija, 20 – 21. decembar 2016. godine, Beograd.

Projekat *Progovori o pregovorima* je doprineo ostvarenju drugog strateškog cilja BOŠ-a u onom segmentu koji se odnosi na unapređenje javnih politika i proces donošenja odluka koji je zasnovan na činjenicama i dokazima. Konkretno, u oblasti evropskih integracija. Takođe, projekat je doprineo i prvom strateškom cilju, s obzirom da je kroz treninge i konsultativne radionice o praćenju procesa pregovora o pristupanju Srbije EU obuhvaćeno 145 predstavnika/ca civilnog društva.

Projekat *Institucionalna podrška Beogradskoj otvorenoj školi u okviru programa Evropske unije – Evropa za građane i građanke*

Beogradska otvorena škola je u 2015. godini potpisala trogodišnji ugovor o partnerstvu sa Izvršnom agencijom za obrazovanje, audio-vizuelnu i kulturnu politiku Evropske komisije (*Education, Audiovisual and Culture Exectuvie Agency, European Commission*) u okviru programa *Evropa za građane i građanke*. Uspostavljena saradnja obezbedila je BOŠ-u institucionalnu podršku Evropske komisije u periodu 2015 – 2017. godine za razvijanje

unutrašnjih kapaciteta i unapređenje rada i delovanja u strateškim oblastima BOŠ-a, koje su istovremeno u skladu sa ciljevima programa *Evropa za građane i građanke*.

Osnovni cilj programa je osnaživanje demokratskog i građanskog učešća na nivou Evropske unije kroz unapređenje znanja o procesu kreiranja politika i donošenja odluka i promociju mogućnosti društvenog i interkulturalnog angažmana i volontiranja na nivou EU.

Oblasti delovanja BOŠ-a, koje su uključene u program podrške su evropske integracije, dobro upravljanje, unapređivanje zapošljivosti i omladinska politika.

BOŠ je i u 2016. godini, uz pomoć institucionalne podrške *Evrope za građane i građanke*, nastavio da podržava aktivnosti u okviru inicijative *Progovori o pregovorima*, kao i aktivnosti usmerene ka unapređenju zagovaračkih i *think tank* kapaciteta BOŠ-a u oblastima evropskih integracija, dobrog upravljanja, unapređivanja zapošljivosti i omladinske politike. Radni program BOŠ-a, koji je realizovan uz institucionalnu podršku u 2016. godini, predstavlja nastavak aktivnosti i rezultata iz prethodne godine podrške. Realizovani radni program je u skladu sa strateškim planom BOŠ-a 2015-2017, koji je predstavljen Evropskoj komisiji i koji je dobio podršku u gorenavedenim oblastima. Aktivnosti koje su sprovedene u 2015. godini, predstavljale su okosnicu za planiranje i sprovođenje aktivnosti u 2016. godini.

Kreirani radni program je u 2016. godini uključio sledeća četiri radna paketa **aktivnosti**:

- *Građani u akciji (Citizens in Action)*: sprovođenje zagovaračkih aktivnosti BOŠ-a na lokalnom nivou za uspostavljanje participativnih mehanizama donošenja odluka u kontekstu evropskih integracija, a na osnovu rezultata podrške iz 2015. godine, i izrada dubinske analize o učešću građana u procesu donošenja odluka u kontekstu evropskih integracija na primeru održavanja javnih rasprava u Crnoj Gori i u Srbiji;
- *Razvoj javnih politika u pokretu (Policy Development in Motion)*: podrška istraživačkim aktivnostima BOŠ-a u procesu razvijanja istraživačkih kapaciteta i *think tank* strukture unutar organizacije;
- *E(U)-laboratorija (E(U)-Lab)*: unapređenje i redizajn BOŠ portala *Progovori o pregovorima*, redovno izdavanje i prevođenje na engleski jezik mesečnog elektronskog biltena *Progovori o pregovorima* i Android aplikacije *Evropa za poneti*, koja je tehnički prilagođena iOS operativnom sistemu;
- Regionalna konferencija: održavanje druge godišnje međunarodne konferencije *Move.Link.Engage. Novi modeli upravljanja na Zapadnom Balkanu* (engl. *Move.Link.Engage. New Modes of Governance in the Western Balkans*) u Beogradu.

U okviru prvog radnog paketa, institucionalna podrška je bila usmerena na jačanje aktivnosti inicijative *Progovori o pregovorima* na lokalnom nivou, kako u pogledu sadržaja aktivnosti, tako i u pogledu njihovog izvođenja. Jedan od najznačajnijih rezultata koji je postignut je formiranje tri lokalna tima za praćenje procesa evropskih integracija u Požegi (koordiniran od strane Udruženja građana FORCA), Nišu (koordiniran od strane udruženja Nacionalna koalicija za decentralizaciju) i Leskovcu (koordiniran od strane udruženja građana Narodni parlament). Prvi radni paket je takođe obuhvatio i izradu dubinske analize o učešću organizacija civilnog društva u procesu donošenja odluka u kontekstu pristupanja Evropskoj

uniji, a na primeru održavanja javnih rasprava. Analiza je sprovedena komparativno u Crnoj Gori i u Srbiji. Istraživanje za Srbiju je sproveo istraživački tim BOŠ-a, dok je istraživanje za Crnu Goru uradila partnerska organizacija iz Crne Gore, Institut Alternativa. Institut Alternativa je angažovan na osnovu sprovedene procedure nabavke usluge istraživanja. Istraživanje je rezultiralo studijom praktične politike *Civilno društvo i kreiranje javnih politika u procesu evropskih integracija: Studija slučaja javnih rasprava u Crnoj Gori i Srbiji*.

U okviru drugog radnog paketa, koji se odnosio na unapređenje think tank kapaciteta BOŠ-a, podrška je pružena istraživačkom timu BOŠ-u. Unapređenje kapaciteta je realizovano kroz podršku izradi istraživanja u oba istraživačka stuba: reforma javne uprave i unapređenje zapošljivosti. U tom pogledu, u 2016. godini izrađena su dva sažeta predloga za praktičnu politiku (*policy briefs*) u okviru mentorskog rada na dizajnu i sprovođenju istraživanja javnih politika: *Unapređivanje kvaliteta Nacionalnog programa stručnih praksi* i *Zadovoljavanje forme: Organizacije civilnog društva u kreiranju javnih politika u procesu pregovora o pristupanju Srbije EU*. Uz institucionalnu podršku, organizovana je studijska poseta u Makedoniji (11 – 15. april 2016.) tokom koje su organizovani sastanci sa 8 organizacija. Pored studijskih poseta, organizovane su posete konferencijama u regionu Zapadnog Balkana i Evropskoj uniji: *24. godišnja RESPA konferencija* u Zagrebu, godišnja evropska konferencija o karijernom vođenju *Karijera-EU konferenciji* u Solunu, okrugli sto *Demokratija i dobro upravljanje na Zapadnom Balkanu* na Centralnoevropskom univerzitetu, gde su i prezentovani rezultati BOŠ-a u polju evropskih integracija i dobrog upravljanja.

U okviru trećeg radnog paketa, redizajniran je i unapređen sajt *Progovori o pregovorima*, dok je izrađena iOS verzija mobilne aplikacije *Evropa za poneti*. Pored pružanja podrške sajtu *Progovori o pregovorima*, institucionalna podrška je omogućila redizajniranje i pokretanje novog sajta Beogradske otvorene škole. Zahvaljujući institucionalnoj podršci, svaki od brojeva mesečnog elektronskog biltena *Progovori o pregovorima* preveden je na engleski jezik, dok je angažovanje novinarko Tamare Skrozza u uređivački odbor i povećanje broja saradnika biltena, unapredilo kvalitet njegovog sadržaja.

Regionalna konferencija *Move.Link.Engage. Novi modeli upravljanja na Zapadnom Balkanu*, ključna aktivnost u okviru četvrtog radnog paketa, okupila je oko 150 učesnika, predstavnika civilnog društva i javnih vlasti iz svih država Zapadnog Balkana, zatim predstavnika država članica i institucija Evropske unije, kao i stručnjaka i analitičara iz čitave Evrope. Konferencija je trajala dva dana, od 10. do 11. decembra 2016. Konferencija je organizovana u partnerstvu sa Kancelarijom za saradnju sa civilnim društvom Vlade Republike Srbije, kao i u saradnji sa Muzejom istorije Jugoslavije i imala je za cilj za unapredi regionalnu saradnju organizacija civilnog društva u traganju za novim modelima upravljanje kroz insistiranje na menjanju načina na koje se upravlja, od tradicionalnog i vertikalnog ka horizontalnom i participativnom (*New Modes of Governance*). Nastojalo se da se preispitaju mogućnosti i prepreke za

**MOVE.
LINK.
ENGAGE.**

New Modes of Governance
in the Western Balkans

uspostavljanje novih i inkluzivnih oblika upravljanja javnim politikama, koji počivaju na interakciji između donosilaca odluka i javnosti. Konkretno oblasti u kojima su traženi odgovori na ova pitanja su proces reforme javne uprave u državama Zapadnog Balkana i zapošljivost mladih.

Prvog dana konferencije u Muzeju istorije Jugoslavije, uz večernji koktel, upriličeno je svečano otvaranje konferencije i dodela diploma XXIV generaciji studenata i studentkinja Beogradske otvorene škole na programu *Studije budućnosti*.

U okviru konferencije, BOŠ i Kancelarija za saradnju sa civilnim društvom, promovisali su program *Evropa za građane i građanke*, kao jedan od važnih instrumenata Evropske unije koji mogu biti korišćeni za jačanje saradnje regionalnih aktera iz civilnog i javnog sektora. Među učesnicima je bilo i 18 organizacija civilnog društva iz Srbije odabranih putem javnog konkursa Kancelarije za saradnju sa civilnim društvom i Beogradske otvorene škole, koji su imali priliku da se upoznaju sa uspešnim projektima iz regiona koji se sprovode u okviru oba poglavlja programa *Evropa za građane i građanke – Evropsko sećanje i Demokratski angažman i građansko učešće*.

Tokom drugog dana konferencije, predstavljeni su preliminarni rezultati istraživanja o učešću građana u procesu donošenja odluka na primerima održavanja javnih rasprava u Crnoj Gori i Srbiji, prilikom čega su pružene polazne osnove stanja i perspektiva razvijanja novih i inkluzivnih modela upravljanja. Rad u okviru konferencije je nastavljen na paralelnim sesijama *Da li su vlade Zapadnog Balkana pouzdani partneri civilnom društvu u procesu demokratizacije* i *Novi mladi, sa novim veštinama za nove poslove – kakva je agenda?*.

Medijsko pokrivanje konferencije bilo je obezbeđeno kroz portal *European Western Balkans*, za koji su panelisti i učesnici konferencije pisali autorske tekstove, kao uvod za panele na kojima su učestvovali. Objavljena su dva autorska teksta i jedan intervju:

- Autorski tekst Vedrana Džihića, [Dead Man Walking In Dire Need for Resurrection](#) (*Mrtav čovek koji hoda vapi za vaskrsenjem*);
- Autorski tekst Jovane Marović, [To whom has been given to speak, defend, explain or keep quiet](#) (*Kome je dato da govori, brani, objasni ili ćuti?*);
- Intervju sa Adnanom Ćerimagićem, [The Idea that Bosnia and Herzegovina is a Special Case Needs to be Changed](#) (*Mišljenje da je BIH poseban slučaj mora da se promeni*);
- Tekstovi i intervju su prevedeni na srpski jezik za potrebe izrade [24. broja biltena Progovori o pregovorima](#), koji je bio posvećen konferenciji.

Takođe, konferencija je najavljena u medijima i o njoj je izveštavala novinska agencija Tanjug, dnevni list Danas i brojni mediji, medijski portali, organizacije civilnog društva i međunarodne organizacije, mreže i institucije. Najvažniji deo *press clipping*-a sledi:

- Tanjug: [Branković: Gde kućati da bismo ostvarili svoja prava?](#);
- Tanjug: [Otvorena Regionalna konferencija Move.Link.Engage](#);
- Danas: [Džihić: Dodik šteti i RS i Srbiji](#);
- *European Western Balkans*: [Regional conference Move.Link.Engage. New Modes of Governance in the Western Balkans starts today in Belgrade](#).

Institucionalni grant *Evropa za građane i građanke* je u 2016. godini nastavio da podržava inicijativu *Progovori o pregovorima* u promovisanju odgovornog, transparentnog i inkluzivnog vođenja procesa pristupnih pregovora Srbije sa Evropskom unijom. Unapređeni su zagovarački naponi Beogradske otvorene škole da promoviše i uspostavi nove mehanizme uključivanja lokalnih organizacija civilnog društva u proces pregovora sa Evropskom unijom. Takođe, postignuti rezultati su i ove godine promovisani van granica Srbije, zahvaljujući sprovedenim studijskim putovanjima, posetama, konferencijama i partnerskim organizacijama u regionu Zapadnog Balkana i Evropskoj uniji. Unapređeni su istraživački kapaciteti Beogradske otvorene škole u oblasti reforme javne uprave i unapređenja zapošljivosti. Izrađena je dubinska analiza *Civilno društvo i kreiranje javnih politika u procesu evropskih integracija: Studija slučaja javnih rasprava u Crnoj Gori i Srbiji* u saradnji sa Institutom Alternativa iz Crne Gore, kao i dva *policy brief-a* za svaku od oblasti: *Unapređivanje kvaliteta Nacionalnog programa stručnih praksi* i *Zadovoljavanje forme: Organizacije civilnog društva u kreiranju javnih politika u procesu pregovora o pristupanju Srbije EU*. Redizajniran je i unapređen portal *Progovori o pregovorima*, dok je podrška pružena izradi sajta Beogradske otvorene škole. Aplikacija *Evropa za poneti* je od 2016. godini dostupna korisnicima iOS operativnog sistema i time je povećan broj njenih korisnika i potencijalnih korisnika. Svaki od 12 brojeva mesečnog elektronskog biltena *Progovori o pregovorima* je preveden na engleski jezik, čime je posato dosupan i pojedincima van domaćeg govornog područja. Konferencija *Move.Link.Engage. Novi modeli upravljanja na Zapadnom Balkanu* je omogućila organizacijama civilnog društva da, kroz razmenu znanja i iskustava, doprinesu usvajanju novog modela upravljanja javnim politikama. Povezivanjem organizacija civilnog društva u regionu radi prevazilaženja zajedničkih problema, a unapređenjem njihove saradnje nastojalo se da se omogući veći uticaj civilnog društva na proces evropskih integracija na nivou čitavog regiona Zapadnog Balkana.

Aktivnosti i rezultati:

- *Građani u akciji (Citizens in Action)*: sprovođenje zagovaračkih aktivnosti BOŠ-a na lokalnom nivou za uspostavljanje participativnih mehanizama donošenja odluka u kontekstu evropskih integracija, a na osnovu rezultata podrške iz 2015. godine, i izrada dubinske analize o učešću građana u procesu donošenja odluka u kontekstu evropskih integracija na primeru održavanja javnih rasprava u Crnoj Gori i u Srbiji;
  - Pružena podrška aktivnostima inicijative *Progovori o pregovorima* na lokalnom nivou u 2016. godini: formirana tri lokalna tima za podršku procesu evropskih integracija u Nišu, Leskovcu i Požegi;
  - Izrađena studija praktične politike *Civilno društvo i kreiranje javnih politika u procesu evropskih integracija: Studija slučaja javnih rasprava u Crnoj Gori i Srbiji*;

- *Razvoj javnih politika u pokretu (Policy Development in Motion):* podrška istraživačkim aktivnostima BOŠ-a u procesu razvijanja istraživačkih kapaciteta i think tank strukture unutar organizacije;
  - Pružena podrška, kroz sinergiju sa *Think Tank Fund*-om, aktivnostima koje su sprovedene u pravcu jačanja istraživačkih kapaciteta organizacije i njene *think tank* organizacione celine;
  - Izrađena 2 *policy brief*-a u oblastima reforme javne uprave i unapređivanja zapošljivosti: *Unapređivanje kvaliteta Nacionalnog programa stručnih praksi i Zadovoljavanje forme: Organizacije civilnog društva u kreiranju javnih politika u procesu pregovora o pristupanju Srbije EU*;
  - Organizovana studijska poseta Makedoniji, tokom koje su istraživači BOŠ-a posetili 8 srodnih *think tank* i organizacija civilnog društva sa ciljem upoznavanja, učenja i razvijanja dalje saradnje;
  - Organizovano učešće za istraživače BOŠ-a na 3 konferencije u inostranstvu u oblasti reforme javne uprave (RESPA, Zagreb), evropskih integracija (Demokratija i vladavina prava na Zapadnom Balkanu, CEU, Budimpešta) i unapređenja zapošljivosti (Karijera-EU, Solun);
- *E(U)-laboratorija (E(U)-Lab):* unapređenje i redizajn BOŠ portala *Progovori o pregovorima*, redovno izdavanje i prevođenje na engleski jezik mesečnog elektronskog biltena *Progovori o pregovorima* i *Android* aplikacije *Evropa za poneti*, koja je tehnički prilagođena *iOS* operativnom sistemu;
  - Izrađena i podignuta unapređena verzija portala *Progovori o pregovorima*;
  - Pružena podrška izradi novog portala Beogradske otvorene škole;
  - Izrađena *iOS* verzija mobilne aplikacije *Evropa za poneti*;
  - Mobilna aplikacija *Evropa za poneti* prezentovana je i u 2016. godini na Međunarodnom sajmu knjiga u Beogradu;
  - Prevedeno 12 brojeva mesečnog elektronskog biltena *Progovori o pregovorima na engleski jezik*;
- Regionalna konferencija: održavanje druge godišnje međunarodne konferencije *Move.Link.Engage. Novi modeli upravljanja na Zapadnom Balkanu* (engl. *Move.Link.Engage. New Modes of Governance in the Western Balkans*) u Beogradu;
  - Održana dvodnevna regionalna konferencija *Move.Link.Engage. Novi modeli upravljanja na Zapadnom Balkanu* za 150 predstavnika civilnog društva i javnih vlasti iz svih država Zapadnog Balkana, zatim predstavnika država članica i institucija Evropske unije, kao i stručnjaka i analitičara javnih politika iz čitave Evrope;
  - Povezivanjem organizacija civilnog društva omogućena razmena znanja i iskustava i pružen doprinos usvajanju novog modela upravljanja javnim politikama, utemeljenog u participaciji i odgovornosti javnih institucijama prema građanima.

Institucionalna podrška programa *Evropa za građane i građanke* je u skladu sa drugim strateškim ciljem BOŠ-a, koji se odnosi na unapređenje javnih politika. Aktivnosti su doprinele unapređenju istraživačkih kapaciteta BOŠ-a i razvijanju *think tank* organizacione strukture. Takođe, aktivnosti su podržale zagovaračke aktivnosti na lokalnom, nacionalnom i regionalnom nivou u promovisanju i uspostavljanju participativnih mehanizama upravljanja javnim politikama. Teme koje je program pokrio u 2016. godini su evropske integracije, dobro upravljanje, unapređivanje zapošljivosti i omladinske politike. Institucionalnom podrškom je otvoren prostor BOŠ-u za uspostavljanje i unapređivanje regionalnih partnerstava za rad na ovim temama i razvijanje jedinstvenog regionalnog pristupa civilnog društva procesu evropskih integracija čitavog regiona.

#Omladinska politika

Beogradska otvorena škola od svog osnivanja u centar svojih aktivnosti stavlja mlade koje dodatno osnažuje da postanu nosioci društvenih promena i nudi im dodatno obrazovanje kako bi postali aktivni članovi društva.

S tim u vezi, u toku 2016. godine, BOŠ je uzeo aktivno učešće u Krovnoj organizaciji mladih Srbije i Regionalnoj kancelariji za saradnju mladih Zapadnog Balkana i to kroz direktno učešće zaposlenih u aktivnostima Upravnih odbora ovih organizacija. Naime, Milica Škiljević je početkom 2016. godine izabrana za članicu UO KOMS, zaduženu za pitanja međunarodne saradnje i oblast zapošljavanja, a u novembru 2016. godine je izabrana za omladinsku predstavnicu u Upravnom odboru RYCO, gde aktivno predstavlja interese mladih iz Srbije u vezi sa pitanjima regionalne saradnje.

Pored aktivnog učešća u telima i organizacijama koje rade na poboljšanju položaja mladih u Srbiji, BOŠ je u ovom domenu doprineo i boljem informisanju mladih o dostupnim programima mobilnosti i razmene, a kroz info sesije o *Erasmus+* programu, programima RYCO itd., direktno se doprinelo i povezivanju mladih iz regiona kroz realizaciju škola interkulturalnog dijaloga i pripremu bilateralnih omladinskih projekata.

Pored ovih aktivnosti, BOŠ omladinskoj politici doprinosi i kroz portal *Mingl*, koji je prvi portal namenjen srednjoškolcima. Portal *Mingl* je članica i jedan od osnivača Asocijacije onlajn medija, prvog udruženja te vrste u regionu, zajedno sa 17 drugih internet portala iz svih delova Srbije.

#Unapređivanje zapošljivosti

U programskoj oblasti unapređivanje zapošljivosti, Beogradska otvorena škola svoju misiju vidi u podržavanju pojedinaca da kreativno odgovore na izazove aktivnog traženja, dobijanja, zadržavanja i napredovanja na poslovnom i privatnom planu. U eri dinamičnog globalnog tržišta rada, čestih ekonomskih i društvenih kriza, BOŠ veruje da je važno uticati na razvoj veština za upravljanje karijerom, celoživotno učenje i što lakšu tranziciju iz obrazovanja na tržište rada (ili u obrnutom smeru kada karijerni razvoj to zahteva).

Stoga, tim počev od 2003. podstiče kontinuirani razvoj pojedinca, celoživotno učenje i ukupni ekonomski razvoj društva kroz doprinos uspostavljanju sistema karijernog vođenja i savetovanja i jačanju veza obrazovanja i tržište rada.

Naši ciljevi su:

- Dalji razvoj i unapređenje kvaliteta sistema karijernog vođenja i savetovanja;
- Izgradnja kapaciteta svih učesnika u procesu karijernog vođenja i savetovanja;
- Konceptualizacija, kreiranje i promocija inovativnih modela razvoja karijere;
- Podrška reformi obrazovanja koja će omogućiti sticanje kompetencija u skladu sa potrebama sveta rada;
- Promocija koncepta kvalitetnih radnih praksi;
- Efektivnije zapošljavanje i ekonomski razvoj.

U toku 2016. godine, BOŠ je realizovao 5 projekata u okviru programa za unapređivanje zapošljivosti. U okviru projektnih i drugih programskih aktivnosti organizovane su 4 velike konferencije (od kojih jedna regionalna), 2 jednodnevne i 1 dvodnevna obuka, 9 konsultativnih sastanaka sa ključnim stakeholderima i 2 diskusiona foruma. Događajima u okviru programa direktno je dosegno 884 učesnika, njih 56 putem treninga, kao i više hiljada njih putem društvenih mreža i veb sajta. Organizovane su radne prakse u 16 kompanija u kojima je angažovano 27 nezaposlenih mladih, a sve to nakon preko 300 pristiglih prijavi i blizu 120 održanih intervjua. Program se približio za jedan korak izmenama *Zakona o radu*, koje bi omogućile adekvatnije ugovore za radne prakse. Objavljene su i promovisane 3 publikacije koje, na osnovu prethodno sprovedenih istraživanja i analiza, daju konkretne preporuke donosiocima odluka u oblasti obrazovanja i zapošljavanja, srednjim školama i praktičarima u oblasti unapređenja zapošljivosti mladih. Podržano je osnivanje i funkcionisanje Radne grupe za izradu standarda karijernog vođenja i savetovanja kao veoma važnog koraka za dalje unapređenje kvaliteta i razvoj ove oblasti. Preko 8.000 pojedinaca je redovno informisano o karijeri putem društvenih mreža, dok je skoro 400 korisnika dobilo uslugu onlajn karijernog savetovanja.

Projekat *MUSTRA IV – Model usaglašavanja sistema obrazovanja i tržišta rada – Promocija perspektivnih obrazovnih profila u stručnim školama*

Nakon uspešno sprovedene prethodne (treće) faze projekta *MUSTRA – Model usaglašavanja sistema obrazovanja i tržišta rada* u periodu od 2013. do 2015. godine, Beogradska otvorena škola je zahvaljujući kontinuiranoj podršci *Solidar Suisse – Kancelarije* u Srbiji, tokom 2016. godine, u periodu od 21. marta do 30. novembra, realizovala i četvrtu fazu: *MUSTRA IV – Promocija perspektivnih obrazovnih profila u srednjim školama*. Ovaj projekat se nadovezao na rezultate i postignuća prethodnih faza, čime se učvrstila i produbila saradnja sa mrežom srednjih (stručnih) škola i školskih uprava širom Srbije. Upravo zahvaljujući toj saradnji, kao i konstantnom dijalogu sa Ministarstvom prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, predstavnicima privrede i lokalnih samouprava, pažljivo su ispitane potrebe i planovi škola u pogledu njihove promocije, ali i unapređivanja upisne politike.

Osnovni cilj projekta je bio da se kroz kreiranje promotivne kampanje doprinese boljoj informisanosti i povećanju zainteresovanosti učenika završnih razreda osnovnih škola u Kruševcu i Arilju (i njihovih roditelja) za perspektivne obrazovne profile srednjih stručnih škola, profila za kojima postoji realna potreba na tržištu rada.

Projekat je ujedno bio usmeren i na podizanje svesti svih zainteresovanih aktera o značaju organizovanja, realizacije i naravno promocije kvalitetnih stručnih praksi, koje su moguće jedino kontinuiranom saradnjom stručnih škola i lokalne privrede.

Aktivnosti:

- Konsultacije i identifikovanje dva perspektivna obrazovna profila koji će se promovisati;
- Osmišljavanje, organizacija i realizacija marketinške kampanje;
- Izrada praktičnog priručnika/brošure za kreiranje i sprovođenje promotivnih kampanja;
- Diseminacija priručnika i diskusioni forumi;
- Onlajn promotivne aktivnosti u cilju povećanja svesti o važnosti osmišljavanja i realizacije modernih promotivnih kampanja;
- Završna konferencija projekta u okviru *Nacionalne godišnje konferencije o karijernom vođenju i savetovanju*.

Rezultati:

- Zainteresovane strane ključne za unapređivanje upisne politike u Užicu i Kruševcu aktivno uključene u kreiranje i sprovođenje promotivne kampanje zasnovane na korišćenju modernih tehnologija;
- Roditelji i učenici informisani i bolje upoznati sa perspektivama (mogućnostima, prednostima) odabranih obrazovnih profila za dalje obrazovanje i/ili (samo)zapošljavanje kroz onlajn promotivne kampanje (dosegnuto 37.871 targetiranih korisnika društvenih mreža);

- Kreiran priručnik i unapređena znanja predstavnika stručnih škola i ključnih zainteresovanih strana za osmišljavanje i realizaciju modernih promotivnih kampanja, a u svrhu ostvarivanja upisnih kvota za perspektivne obrazovne profile;
- Donosioci odluka na najvišem nivou uključeni u promotivnu kampanju i diseminaciju priručnika.

Projekat *MUSTRA* je doprineo ostvarenju drugog strateškog cilja, odnosno daljem razvoju javnih politika u oblasti unapređivanja zapošljivosti, odnosno tematske celine povezivanja obrazovanja i tržišta rada, jer je radio na približavanju srednjih stručnih škola privredi, ali i razvoju početnih modela modernog upravljanja školama kroz podršku sprovođenju marketinških aktivnosti.

Takođe projektom su osnaženi kapaciteti uključenih škola da promovišu perspektivne obrazovne profile i tako povećaju upis đaka u ove profile, čime se doprinelo ostvarenju trećeg strateškog cilja: razvoju kapaciteta institucija.

Projekat *PRAKSAM II – Uvođenje mladih u svet rada kroz radne prakse*

PRAKSAM II je otpočeo 1. jula 2016. godine i realizovaće se do 30. aprila 2017. godine. U početnoj fazi je raspisan konkurs za učešće privrednih subjekata u programu kvalitetnih radnih praksi za mlade. Nakon selekcije privrednih subjekata koji su uključeni u program, sprovedena je analiza potreba unutar kompanija na osnovu koje su definisane praktikantske pozicije. Na osnovu javnog konkursa regrutovano je 27 mladih praktikanata koji su dobili priliku da obave četvoromesečnu praksu u odabranim privrednim subjektima, u kojim postoji i perspektiva zapošljavanja.

U fazi koja je usledila, stručni tim Beogradske otvorene škole je održao obuku mentorima iz odabranih kompanija, kao i odabranim praktikantima, kako bi i jedni i drugi spremniji ušli u program prakse i mentorski proces. U narednom periodu, sve do kraja prakse, nastavlja se praćenje praktikanta i evaluaciju programa prema prethodno razvijenoj metodologiji, kako bi se identifikovali mogući izazovi, te osmislila rešenja za njihovo prevazilaženje tokom trajanja programa, ali i u budućnosti.

Tokom čitavog trajanja projekta vođena je onlajn kampanja koja je imala za cilj da informiše mlade o dostupnim praksama, o samom programu, ali i značaju kvalitetnih radnih praksi za mlade u kontekstu savremenog, dinamičnog tržišta rada, koje zahteva konstantno usavršavanje i učenje.

Sprovedene aktivnosti su rezultirale dodatnom unapređenju partnerstava između komercijalnog, civilnog i javnog sektora na podsticanju zapošljivosti mladih, kao problema čije rešavanje zahteva multisektorsku saradnju. Uspešno je odabrano 16 privrednih subjekata i 27 praktikanta radi obavljanja radnih praksi u četvoromesečnom trajanju, a održani su i treninzi za 15 mentora i 20 praktikanata, čime su unapređenja njihova praktična znanja o mentorskom procesu, odnosno veštine za upravljanje karijerom.

Aktivnosti:

- Regrutacija i selekcija učesnika: privrednih društava i praktikanata;
- Jednodnevne obuke mentora i praktikanata;
- Praćenje programa prakse;
- Promotivne aktivnosti: kampanja za promociju konkursa i projekta;
- Priprema i održavanje završne konferencije.

Rezultati:

- Kreiran i raspisan javni konkurs za privredna društva zainteresovana da organizuju praksu;
- 33 privredna subjekta prijavljena za učešće u programu prakse sa teritorije cele Srbije;
- U skladu sa unapred definisanim kriterijumima, u saradnji sa Privrednom komorom Srbije i *AmCham*-om, odabrano 19 privrednih subjekata koji su ušli u uži krug selekcije za praktikantske pozicije;
- Na osnovu analize potreba privrednih društava, kreirana i raspisana dva javna konkursa za ukupno 33 praktikantskih pozicija u okviru 19 privrednih subjekata;
- Odabrano 27 pozicija za praksu u okviru 16 privrednih društava iz 4 grada na teritoriji Srbije;
- Dosegnuto preko 45.000 mladih onlajn kampanjom u mestima gde su praktikantske pozicije;
- Pristiglo i obrađeno oko 400 prijavi kandidata;
- U dva kruga obavljeno ukupno 119 intervjua sa kandidatima u četiri grada, a testirano je ukupno 39 kandidata.
- Potpisani ugovori sa 27 mladih praktikanata za obavljanje stručne prakse u privrednim društvima;
- Potpisano 16 sporazuma o saradnji sa privrednim društvima u koje su smešteni praktikanti;
- 15 mentora iz privrednih društava osnaženo za evaluaciju učinka i pružanje podrške praktikantima tokom trajanja prakse;
- 20 praktikanta uvedeno u program praksi i osnaženo za bolje upravljanje karijerom kroz jednodnevnu obuku;
- Razvijeni su instrumenti za praćenje i učesnika prakse i evaluaciju programa.

Projekat *Uvođenje mladih u svet rada kroz radne prakse (sufinansiranje aktivnosti na projektu PRAKSAM II)*

Od 2012. godine, Beogradska otvorena škola je započela sa sprovođenjem programa kvalitetnih radnih praksi za mlade, najpre u organima javne uprave, a zatim i u privatnom sektoru. Postignuća ovog programa i važnost organizovanja kvalitetnih radnih praksi za

mlade u 2016. godini je prepoznao *Solidar Suisse*: kancelarija u Srbiji, pa je zahvaljujući njihovoj podršci u periodu od septembra do decembra program dodatno unapređen.

Dodatna donatorska podrška doprinela je ostvarivanju opšteg cilja programa, odnosno unapređivanju zapošljivosti i zapošljavanja mladih u Srbiji stvaranjem mogućnosti za sticanje radnog iskustva i povezivanje sa svetom rada kroz kvalitetne programe praksi. Pružena je podrška mladim osobama da uspešno započnu i razvijaju profesionalnu karijeru u Srbiji, a promovisane su i radne prakse i koncept celoživotnog razvoja karijere.

Aktivnosti na programu koje su bile podržane od strane *Solidar Suisse*-a, odnosile su se na selekciju privrednih subjekata (praksodavaca) i praktikanata, i obuke za mentore u privrednim subjektima i obuke za praktikante. Nakon izbora praksodavaca, izrađeni su opisi praktikantskih pozicija, razrađeni su programi praksi, na osnovu čega je raspisan konkurs za praktikante. Odabarani praktikanti su uključeni u četvoromesečni program prakse, a prošli su i kroz jednodnevnu obuku o upravljanju karijerom i radnoj etici. S druge strane, njihovi mentori su kroz jednodnevnu obuku imali mogućnost da se bolje upoznaju sa konceptom mentorstva i mentorskog procesa, te sa metodologijom učinkovitog mentorstva.

Sprovedene aktivnosti su rezultirale dodatnim unapređenjem partnerstava između komercijalnog, civilnog i javnog sektora na podsticanju zapošljivosti mladih, kao problema čije rešavanje zahteva multisektorsku saradnju. Uspešno je odabrano 16 privrednih subjekata i 27 praktikanata radi obavljanja radnih praksi u četvoromesečnom trajanju, a održani su i treninzi za 15 mentora i 20 praktikanata, čime su unapređenja njihova praktična znanja o mentorskom procesu, odnosno veštine za upravljanje karijerom.

Aktivnosti:

- Odabir privrednih subjekata;
- Odabir praktikanata;
- Obuka za praktikante;
- Obuka za mentore.

Rezultati:

- Unapređena postojeća i uspostavljena nova partnerstva između komercijalnog, civilnog i javnog sektora na podsticanju zapošljivosti mladih, kao problema čije rešavanje zahteva multisektorsku saradnju;
- Uspešno odabrano 19 privrednih subjekata i 24 praktikanata radi obavljanja radnih praksi u četvoromesečnom trajanju;
- Održan trening za 15 mentora iz privrednih subjekata;
- Održana obuka za upravljanje karijerom za 20 praktikanata.

Kroz dva navedena projekta finansiranja i sufinansiranja programa kvalitetnih praksi u kompanijama, na više načina se doprinelo strateškim ciljevima BOŠ-a.

Najpre je tu doprinos prvom strateškom cilju kroz razvoj ljudskih resursa mladih praktikanata, koji, učestvujući u procesu selekcije, specijalno dizajniranoj obuci za praktikante, kao i na samom programu prakse, razvijaju svoje veštine važne za zapošljivost (aktivno traženje posla, timski rad, upravljanje karijerom, radna etika i sl.).

Drugom strateškom cilju projekat doprinosi indirektno. Naime, kroz organizaciju programa praksi u kompanijama, BOŠ tim koji radi na *Programu za unapređivanje zapošljivosti* se upoznaje sa izazovima u sprovođenju ovakvih programa. Kroz ove uvide zaključujemo o poljima za dalje delovanja u oblasti javnog zagovaranja za unapređivanje praktično političkog okvira za radne prakse (povezivanje obrazovanja i tržišta rada).

Trećem strateškom cilju BOŠ je ovim projektom doprineo tako što je jačao kapacitete 16 privrednih subjekata da vode programe praksi, unaprede svoje mentorske kapacitete i uopšte otvorenost za integraciju mladih lidera u svoju organizaciju. Projekat je takođe unapredio saradnju BOŠ-a sa 16 kompanija, i time pospešio razvoj BOŠ biz programa.

Projekat Omladina zapadnog Balkana radi za zapošljivost mladih – Regionalna inicijativa za zajednički pristup zapošljivosti mladih (WEBWORK – WEstern Balkan youth WORK(s) for youth Employability!)

Beogradska otvorena škola je u partnerstvu sa omladinskim organizacijama iz Hrvatske (Alfa Albona), Crne Gore (Centar za građansko obrazovanje), Bosne i Hercegovine (KULT), Makedonije (Centar za interkulturalni dijalog) i Albanije (*Beyond Barriers*), u julu 2016. godine započela realizaciju projekta *Omladina zapadnog Balkana radi za zapošljivost mladih (WEBWORK - WEstern Balkan youth WORK(s) for youth Employability!)*. Projekat je finansijski podržan od strane Izvršne agencija za obrazovanje, audiovizualnu politiku i kulturu (EACEA), u okviru *Erasmus+* programa (KA2 komponente – *Balkan Youth Window*), a počeo je 15. jula 2016. i trajaće do 14. jula 2017. godine.

Glavni cilj ovog projekta je da se mladima iz regiona zapadnog Balkana pomogne da se lakše prilagode čestim i velikim promenama koje se dešavaju na lokalnim tržištima rada. Tokom 2016. godine sprovedene su aktivnosti koje su imale za cilj da poboljšaju kvalitet rada (omladinskih organizacija i omladinskih radnika) sa mladima, da osnaže razvoj programa neformalnog obrazovanja, kao i da promovišu saradnju između državnih institucija, poslovnog sektora i omladinskih organizacija, a sve u cilju povećanja zapošljivosti mladih. Regionalnom perspektivom projekta naglašava se važnost kreiranja zajedničkog regionalnog portfolija sa ključnim veštinama i kompetencijama koje su danas potrebne mladima radi lakšeg pronalaženja posla. Ideja je da ovaj portfolio koriste omladinski radnici (i organizacije) koji su angažovani na rešavanja problema nezaposlenosti kod mladih. Osim toga u okviru projekta biće formulisane i preporuke za zajednički rad ključnih zainteresovanih strana (poslovnog sektora, državnih institucija i omladinskih organizacija) kako bi se kreirale mere za unapređivanje zapošljivosti mladih u regionu Zapadnog Balkana.

U prvoj fazi projekta, nakon inicijalnog sastanka svih partnera koji je održan u Sarajevu krajem jula 2016. godine, započeto je sprovođenje analiza u svim partnerskim zemljama koje su se kasnije objedinile u prvi nacrt zajedničkog portfolija koji će sadržati ključne prenosive veštine i kompetencije koje su danas mladima na zapadnom Balkanu neophodne kako bi unapredili svoju zapošljivost i postali konkurentni na tržištu rada. Portfolio će prikazati i postojeće mere i načine za pribavljanje ovih veština, kao i ulogu omladinskog sektora i omladinskih radnika na ovom polju.

U januaru 2017. godine je organizovan i prvi od dva treninga na projektu za omladinske radnike i organizacije. Rad na razvoju portfolija nastaviće se i tokom 2017. godine, a u aprilu 2017. godine će se održati i drugi trening (u Hrvatskoj), koji će okupiti 20 učesnika i poslužiti kao platforma za razmenu iskustava u implementaciji programa za unapređivanje zapošljivosti mladih. U junu 2017. predviđeno je održavanje završne regionalne konferencije u Skoplju, koja bi okupila aktere ključne u omladinskoj i politikama zapošljavanja.

Pomenute aktivnosti će doprineti jačanju kapaciteta omladinskih radnika za sprovođenje programa za unapređivanje zapošljivosti, kreiranju mreže omladinskih radnika iz zemalja zapadnog Balkana, kao i formulisanju preporuka za saradnju ključnih aktera na polju zapošljivosti/zapošljavanja mladih.

Aktivnosti:

- Organizacija i učešće na inicijalnom (*kick-off*) sastanku partnera u Sarajevu u julu 2016. godine;
- Pregled i analiza postojećih politika za zapošljivost/zapošljavanje mladih u 6 zemalja zapadnog Balkana;
- Izrada smernica za pripremu regionalnog portfolija veština za zapošljivost mladih;
- Započeta priprema treninga za jačanje kapaciteta omladinskih radnika u Srbiji i Hrvatskoj.

Rezultati:

- Uspostavljano partnerstvo sa relevantnim omladinskim organizacijama iz regiona usmerenih na unapređivanje zapošljivosti mladih;
- Uspešno sprovedena faza incepcije projekta sa definisanim ulogama i odgovornostima svih partnera kao rezultat inicijalnog sastanka u Sarajevu;
- Izrađen prvi nacrt regionalnog portfolija sa veštinama za zapošljivost mladih.

Prvom strateškom cilju projekat doprinosi kroz razvoj ljudskih resursa omladinskih radnika i mladih pojedinaca, koje dodatno osnažuje za razvoj veština za zapošljivost. Drugom strateškom cilju projekat doprinosi kroz razvoj Regionalnog portfolija veština za zapošljivost koje nastaju kao rezultat analize politika i mera u regionu zapadnog Balkana, koje su usmerene na zapošljavanje i zapošljivost mladih. Takođe, portfolio je zajednička regionalna platforma koja može poslužiti kao osnov za dalje zagovaračke aktivnosti u ovoj oblasti.

Projekat *Unapređenje pravnog okvira za uređenje radnih praksi u Republici Srbiji*

U 2016. godini, Beogradska otvorena škola je dobila podršku Tima za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva za dalji rad na unapređivanju okvira kvaliteta za programe radnih praksi kao učinkovitog mehanizma za podsticanje zapošljivosti mladih. Saradnja je otpočela u martu mesecu, a zvanično je trajala od 17. maja do 30. septembra, iako su zajedničke aktivnosti nastavljene i posle toga.

Osnovni cilj projekta bio je unapređivanje pravnog okvira za radne prakse i podsticanje razvoja mehanizama za obezbeđivanje kvaliteta, kroz konsultativni proces sa širokim krugom zainteresovanih strana. Takođe, kroz ukazivanje na primere dobre prakse, i povezivanje sa srodnim inicijativama na regionalnom i evropskom nivou, nastojalo se da se podigne svest kod institucija, omladinskog i biznis sektora o značaju kvalitetnih radnih praksi (njihovom adekvatnom regulisanju) i njihovim efektima na zapošljivost mladih.

Krajem februara održani su inicijalni sastanci sa predstavnicima Tima za socijalno uključivanje i Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, na kojima se razmatrao aktuelni pravni okvir za radne prakse, kao i potrebe za njegovo unapređenje. Nakon toga, tokom marta je organizovana *peer-review* radionica za razmenu iskustava u pogledu organizacije različitih modaliteta praksi za mlade, a sa fokusom na minimalne standarde kvaliteta.

Stručni tim Beogradske otvorene škole je nakon toga pristupio izradi *policy* analize i preporuka za unapređenje pravnog okvira za radne prakse, koje su se *testirale* i uobličavale kroz kontinuirani *policy* dijalog (u periodu od aprila do septembra) sa ključnim akterima i donosiocima odluka (ministarstva rada, omladine, prosvete, socijalni partneri, NSZ, poslodavci, omladinske i studentske organizacije, i dr.).

19. septembra je održana regionalna konferencija *Pact4Youth*, koju je organizovala Beogradska otvorena škola u partnerstvu sa Timom za socijalno uključivanja i smanjenje siromaštva i Smart Kolektivom, na kojoj je predstavljena inicijativa za unapređenje pravnog okvira za radne prakse, kao i iskustva Crne Gore i Hrvatske na ovom polju.

Održana je prezentacija o radnim praksama i njihovom značaju za podizanje zapošljivosti 24. oktobra u Novom Sadu.

Ove aktivnosti su rezultirale izradom dokumenta *Unapređenje pravnog okvira za uređenje radnih praksi u Republici Srbiji*, a zagovaračke aktivnosti za usvajanje preporuka nastaviće se i u 2017. godini.

Aktivnosti:

- Konsultacije sa ključnim akterima;
- Radionice i diskusioni forumi za razmenu iskustava o organizaciji kvalitetnih radnih praksi;
- Izrada *policy* analize;
- Promocija koncepta kvalitetnih radnih praksi i evropskih inicijativa na tom polju;
- Regionalna konferencija *Pact4Youth*.

Rezultati:

- Održano 4 konsultativna sastanka sa donosiocima odluka i ključnim akterima;
- Održane 3 radionice/diskusiona foruma za razmenu iskustava o programima praksi i identifikaciju prepreka za njihovu realizaciju;
- Izrađen dokument *Unapređenje pravnog okvira za uređenje radnih praksi u Republici Srbiji*;
- Održana regionalna konferencija koja je okupila preko 100 učesnika.

Projekat je deo BOŠ-ove inicijative za unapređenje javnih politika koje se tiču zapošljivosti mladih tj. povezivanja obrazovanja i tržišta rada. Unapređenje pravnog okvira za radne prakse treba da poboljša položaj mladih koji su na prelazu iz obrazovanja u svet rada i podstakne kvalitetnije sticanje veština i znanja tokom prakse. Zagovaračke aktivnosti koje je BOŠ već sprovodio na ovom polju su vrlo važne za unapređenje dijaloga kompanija i sindikata i nadležnih ministarstava, kao ključnih zainteresovanih strana u ovoj oblasti.

Projekat Zagovaranje za unapređenje kvaliteta u oblasti karijernog vođenja i savetovanja u Srbiji – KViS na BIS II

Projekat *KViS na BIS II* imao je za cilj podršku unapređenju zapošljivosti mladih i celoživotnog učenja kroz unapređenje održivosti i kvaliteta sistema karijernog vođenja i savetovanja. Tokom 2016. godine, BOŠ je kroz promotivne aktivnosti i rad ekspertske radne grupe zagovarao usvajanje podzakonskih akata koji bi trebalo da regulišu standarde za sprovođenje programa KViS-a neophodne za unapređenje kvaliteta ove oblasti. Projekat je realizovan od 7. aprila do 30. novembra 2016. godina uz podršku *Solidar Suisse/Swiss Labour Assistance* (SLA) – Kancelarija u Srbiji.

U okviru projekta održan je *Sajam školskih timova za karijerno vođenje i savetovanje* u kome je učestvovalo preko 100 nastavnika i praktičara/ki karijernog vođenja i savetovanja, 13. juna 2016. godine u Privrednoj komori Srbije u Beogradu. *Sajam* su otvorili predstavnici Ministarstva prosvete, Ministarstva omladine i Privredne komore Srbije (i naravno BOŠ-a). Pobednik ovogodišnjeg sajma bila je Ekonomsko trgovinska škola iz Požarevca.

Kako bi se dalje zagovaralo i lobiralo za kontinuitet u sprovođenju politika karijernog vođenja i savetovanja u Srbiji, projektni tim je organizovao 4 konsultativna sastanka sa Ministarstvom prosvete, nauke i tehnološkog razvoja i Zavodom za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja, kako bi izneo svoje predloge za dalji razvoj KViS oblasti. Pored toga, tim je učestvovao na sednici Saveta za srednje stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih u Beogradu 26. maja i predstavio BOŠ agendu za kontinuitet i dalji razvoj politika KViS. Na inicijativu BOŠ-a, Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja je Zavodu za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja (ZUOV) dalo u mandat izradu standarda usluga karijernog vođenja i savetovanja u Srbiju, po čemu je ZUOV formirao Radnu grupu za izradu standarda. BOŠ partnerski sa ZUOV-om radi na poduhvatu izrade standarda. Tokom 2016. godine projektni tim je podržao tri velika sastanka Radne grupe za izradu *Standarda usluga KViS-a* (28. septembar, 11. oktobra, 26. decembra), nekoliko manjih sastanaka radnih grupa i 5 onlajn sastanka manje radne grupe.

Tokom projekta je takođe sprovedeno istraživanje školskih programa i planova za karijerno vođenje i savetovanje u srednjim školama i formulisanje preporuka za unapređenje ove oblasti rada škola.

Na kraju, održana je akreditovana konferencija *Nacionalna godišnja konferencija o karijernom vođenju i savetovanju* sa preko 110 nastavnika iz cele Srbije, 23. novembra 2016. godine u prostorijama Hotela Palas Beograd.

Kroz ove aktivnosti, promovisan je značaj KViS-a i pružena podrška unapređenju rada praktičara i praktičarki usluga KViS-a kroz održavanje dva javna događaja i sprovođenje onlajn kampanje.

Savet za srednje stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih je usvojio zahteve Beogradske otvorene škole i poslao zvanični izveštaj Ministarstvu prosvete, nauke i tehnološkog razvoja sa preporukama o prioritetima u oblasti karijernog vođenja i savetovanja na kojima je neophodno raditi. Zahtev je obuhvatio: 1. Proces izrade *Akcionog plana za primenu Strategije KviS*; 2. Programe za karijerno vođenje i savetovanje za mlade od 14 do 19 godina i za starije od 30 godina; 3. Proces izrade standarda za usluge karijernog vođenja i savetovanja.

Po nalogu Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog, Zavod za unapređenje obrazovanja i vaspitanja je formirao Radnu grupu za izradu standarda za usluge karijernog vođenja i savetovanja. Ovo predstavlja jedan od značajnih koraka koji treba da doprinesu razvoju kvaliteta sistema karijernog vođenja i savetovanja. Beogradska otvorena škola ima čak tri predstavnika u radnoj grupi: Vesnu Đukić, Jelenu Manić Radoičić i Bojanu Jevtović.

Identifikovani su i analizirani izazovi u kreiranju usluga karijernog vođenja i savetovanja u srednjim školama i na osnovu toga formulisane su preporuke za izradu *Programa i plana za karijerno vođenje i savetovanje*.

Aktivnosti:

- Promocija značaja KViS-a i podrška unapređenju rada praktičara i praktičarki usluga KViS-a kroz održavanje dva javna događaja (Sajam školskih timova za KViS i Nacionalna godišnja konferencija o KViS-u) i sprovođenje onlajn kampanje;
- Analiza *Programa za karijerno vođenje i savetovanje u srednjim školama* i formulisane preporuke za unapređenje ove oblasti;
- Pružanje ekspertske podrške procesu kreiranja standarda za celoživotno karijerno vođenje kao preduslov za unapređenje kvaliteta u oblasti karijernog vođenja i savetovanja u Srbiji;
- Održavanje radnih sastanka sa svim relevantnim akterima/ donosiocima odluka kako bi se doprinelo uspostavljanju međusektorske saradnje.

Rezultati:

- Razmenjena iskustva praktičara karijernog vođenja i savetovanja i promovisani primeri dobre prakse u radu školskih timova za KViS;
- Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog rada naložilo osnivanje Radne grupe za izradu standarda karijernog vođenja na inicijativu BOŠ-a;
- Aktivna podrška BOŠ-a stručnjaka radu ekspertske radne grupe;
- Pripremljeni prilozi i materijali za izradu standarda za programe karijernog vođenja i savetovanja;
- Podignuta svest javnosti o značaju karijernog vođenja i savetovanja.

Profesionalni tim za unapređivanje zapošljivosti Beogradske otvorene škole održao je dvodnevnu obuku po programu akreditovanom od strane Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja za 8 kruševačkih srednjih škola, čime se doprinelo jačanju kapaciteta javnog sektora.

Tim za unapređivanje zapošljivosti dao je doprinos realizaciji:

- Programa *Studije budućnosti* kroz držanje predavanja i obuka na teme za koje su članovi tima stručni (upravljanje karijerom, pisanje CV-a, priprema za poslovni intervju, mentorstvo A2S i sl.);
- Organizaciji događaja *Youth2Business* u okviru *BOŠ Biz* programa;
- Organizaciji konferencije *Move.Link.Engage.* kroz programsko i logističko organizovanje panela o zapošljavanju mladih.

Strateški cilj III
***Jačanje kapaciteta civilnog,
javnog i poslovnog sektora***

#Civilno društvo

Beogradska otvorena škola kroz mentorsku podršku pomaže organizacijama civilnog društva u izgradnji njihovih kapaciteta i sprovođenju konkretnih aktivnosti usmerenih ka kreiranju javnih politika. Mentorska podrška je zasnovana na razvojnim potrebama i planovima organizacija civilnog društva. Podrška je utemeljena u partnerskom pristupu, ravnopravnosti i zajedničkom učenju kroz praktičan rad na institucionalnom razvoju organizacije i u njenim konkretnim aktivnostima. Na ovaj način, Beogradska otvorena škola pruža organizacijama civilnog društva mogućnost da efikasnije i delotvornije doprinose rešavanju problema, učestvuju u procesu donošenja odluka i kreiranju javnih politika u oblastima svog delovanja. **Cilj je izgradnja kapaciteta organizacija civilnog društva za sprovođenje konkretnih aktivnosti usmerenih ka odgovornom kreiranju javnih politika koje odgovaraju potrebama zajednice.**

U toku 2016. godine, BOŠ je realizovao 7 projekta u okviru jačanja kapaciteta organizacija civilnog društva, organizovao 8 treninga, 3 javna događaja, 2 jednodnevne radionice za umrežavanje, 35 konsultativnih sastanaka u kojima je učestvovalo oko 404 predstavnika organizacija civilnog društva i sindikata. Sprovedeno je jedno istraživanje za izradu onlajn *Priručnika za kreiranje predloga praktičnih politika*. BOŠ je sprovedenim aktivnostima za 32 organizacije pružio neku vrstu podrške (finansijska, ekspertska i mentorska).

Projekat *Policy Bridging Initiative*

Od septembra 2014. do kraja avgusta 2016. godine, BOŠ je bio partner na projektu *Policy Bridging Initiative*, koji je sprovodio Međunarodni centar za javne politike i zagovaranje (*International Centre for Policy Advocacy*). Projekat se realizuje u okviru *Programa za promociju regionalnog istraživanja Zapadnog Balkana (Regional Research Promotion Programme (RRPP))*, koji sprovodi Univerzitet u Friburgu uz finansijsku podršku Švajcarske agencije za razvoj i saradnju (SDC). *RRPP* promoviše istraživanja u oblasti društvenih nauka na Zapadnom Balkanu koja pomažu u razumevanju specifičnih reformskih potreba zemalja regiona i dugoročnih posledica različitih javnih politika. Istraživači dobijaju podršku kroz finansiranje istraživanja, metodološke i tematske treninge, kao i kroz otvaranje mogućnosti za regionalnu i međunarodnu razmenu i umrežavanje. Ovaj projekat je bio usmeren na ostvarenje trećeg strateškog cilja u delu koji se odnosi na jačanje kapaciteta civilnog sektora.

U saradnji sa Međunarodnim centrom za javne politike i zagovaranje, BOŠ je u okviru projekta doprineo osnaživanju istraživačkih i zagovaračkih kapaciteta 63 istraživačke jedinice u okviru visokoobrazovanih institucija: naučnih instituta i istraživačkih *think tank* organizacija iz Makedonije, Bosne i Hercegovine, Albanije, Kosova i Srbije za sprovođenje 21 regionalnog projekta. BOŠ u ovoj oblasti kroz obuke i ekspertsku podršku unapređuje kapacitete civilnog društva da učestvuje u procesu donošenja odluka i reformskih procesa na lokalnom, nacionalnom i regionalnom nivou.

U 2016. godini urađeno je: istraživanje internet prezentacija (veb sajtova) 50 *think tank* organizacija iz celog sveta sa ciljem izrade onlajn *Priručnika za kreiranje predloga javnih*

politika; prikupljeni su podaci dobijeni iz 20 upitnika za istraživanje potreba za razvoj u oblasti javnih politika koje su popunjavali predstavnici *think tank* organizacija koje su učestvovale u programu *Policy Bridging Initiative*; urađeno je 6 intervjua sa učesnicima programa iz Srbije, Makedonije, Albanije i Kosova, koji su učestvovali u treninzima i programu mentorske podrške u okviru programa *RRPP* sa ciljem predstavljanja najuspešnijih inicijativa pokrenutih tokom projekta (*Success stories*).

U toku 2016. godine glavna aktivnost na projektu odnosila se na izradu online *Priručnika za kreiranje predloga praktičnih politika* (*Policy Brief Manual*, u daljem tekstu *Priručnik*), kao i na izvođenje intervjua koji su imali za cilj da ispituju iskustva istraživača koji su učestvovali u obukama i programu mentorske podrške u okviru programa *RRPP*.

Za potrebe izrade onlajn *Priručnika*, izvedeno je sveobuhvatno istraživanje u fokusu kojeg su se našle *think tank* organizacije sa *Liste 500 najboljih think tank organizacija* koju je kreirao Univerzitet u Pensilvaniji (*2015 Global Go To Think Tank Index Report by University of Pennsylvania*). **Cilj istraživanja bio je ustanoviti koliko su sajtovi *think tank* organizacija pristupačni korisnicima, da li su na njima dostupne publikacije koje organizacija objavljuje, kao i na koji način organizacije imenuju pojedina dokumenta u domenu praktičnih politika. Istraživanje je rađeno na uzorku od 50 *think tank* organizacija** (po pet najbolje ocenjenih iz svake od 10 oblasti sa pomenute *Liste*). Kao dodatak ovom istraživanju, predstavnicima organizacija koje su učestvovale u projektu poslat je upitnik radi dobijanja dodatnih informacije u vezi sa izradom *policy* dokumenata. Dobijen je odgovor od 20 predstavnika *think tank* organizacija iz Evrope. Rezultati istraživanja su korišćeni za kreiranje online *Priručnika* za pisanje predloga praktičnih politika kojem se može pristupiti na ovom [linku](#).

U okviru aktivnosti koje su bile usmerene na izvođenje intervjua sa učesnicima programa, urađeno je ukupno 6 intervjua radi sticanja uvida u način na koji je učešće u projektu uticalo na lični razvoj pojedinca, kako su znanja i iskustva koje su učesnici stekli uticala na sprovođenje projekata u okviru njihovih organizacija, ali i kakav je efekat učešće pojedinaca u obukama imalo na samu organizaciju. **Cilj intervjua bio je promovisanje programa kroz predstavljanje uspešnih inicijativa koje su učesnici programa pokrenuli zahvaljujući znanjima i iskustvima stečenim tokom obuka i mentorstva u okviru projekta PBI.**

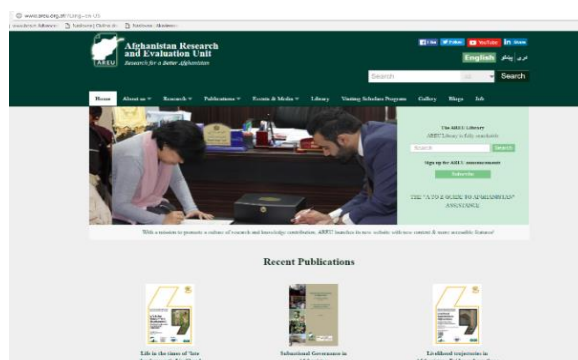
Ružica Papić (Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu), učesnica programa obuka i mentorske podrške u okviru Programa za promociju regionalnog istraživanja Zapadnog Balkana.

Miloš Đinđić (Centar za evropske politike), učesnik programa obuka i mentorske podrške u okviru Programa za promociju regionalnog istraživanja Zapadnog Balkana.

Veb stranica think tank organizacije African Centre for the Constructive Resolution of Disputes, koji je istraživao prilikom prikupljanja podataka za izradu Priručnika za pisanje predloga praktičnih politika.

Veb stranica think tank organizacije Afghanistan Research and Evaluation Unit, koji je istraživao prilikom prikupljanja podataka za izradu Priručnika za pisanje predloga praktičnih politika.

Projekat P4OCD – Podrška civilnom društvu u javnom zagovaranju praktičnih politika u Srbiji – faza 2

Beogradska otvorena škola je u periodu 1. aprila – 31. novembra 2016. godine sprovela projekat P4OCD – Podrška civilnom društvu u javnom zagovaranju praktičnih politika u Srbiji-faza 2. Projekat u svojoj drugoj fazi je osmišljen kao nastavak podrške za 10 organizacija civilnog društva, grantija *Solidar Suisse*, koji je podržao projekat, u sprovođenju kampanja javnog zagovaranja u oblastima zapošljavanja mladih, rada, radnog prava i restrukturiranja javnih preduzeća. Ekspertska podrška u drugoj godini je bila zasnovana na kampanjama koje su osmišljene i sprovedene na bazi ostvarenih ciljeva i rezultata u prvoj godini ekspertske podrške. Ekspertska podrška u drugoj godini kampanja javnog zagovaranja unapređenja javnih politika je omogućila da: 1. OCD kroz projekat imaju kontinuiranu priliku da, uz podršku BOŠ-a, sprovedu kampanje javnog zagovaranja zasnovane na konkretnim rešenjima za probleme u javnim politikama u kojima deluju, kao i ostvarenim rezultatima i postignutim ciljevima iz prve godine kampanje; 2. Uz pomoć ekspertske podrške BOŠ-a, primene stečena znanja i veštine, strateški sprovode kampanje javnog zagovaranja i rešavaju konkretne probleme u oblasti zapošljavanja mladih, rada, radnog prava i restrukturiranja javnih preduzeća, a sve u skladu sa kapacitetima organizacija uključenih u projekat i problemima kojima se bave; 3. nastave da grade, koriste i učestvuju u održivim partnerstvima u javnim politikama u kojima svaka od uključenih OCD deluje.

Osnovni cilj projekta je bio podržati izvođenje 10 kampanja javnog zagovaranja za unapređenje javnih politika koje počivaju na dokazima, transparentnosti i inkluzivnosti u procesu donošenja odluka.

U okviru ovog projekta su sprovedene sledeće aktivnosti: podrška kampanjama javnog zagovaranja organizacija civilnog društva (OCD) i sindikata i radionice za umrežavanje.

Podrška kampanjama javnog zagovaranja organizacija civilnog društva i sindikata je osmišljena tako da omogući OCD da izgrade i unaprede svoje kapacitete za sprovođenje

kampanja javnog zagovaranja na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou. Ekspertska podrška je počivala na sledećim principima: 1. OCD su nosioci kampanja i vlasnici celokupnog procesa: OCD sprovode kampanje i vlasnici su svih produkata i rezultata projekta, održivost projektnih rezultata se ostvaruje zahvaljujući OCD, ne zahvaljujući podršci BOŠ-a; 2. Učenje kroz praksu: uz pomoć ekspertske podrške BOŠ-a, kampanje zagovaranja za unapređenje javnih politika su osmišljene u skladu sa kapacitetima organizacija uključenih u projekat i problemima kojima se bave. Organizacije civilnog društva i sindikati su kroz praksu imali priliku da primenjuju stečena znanja i veštine, strateški sprovode kampanje javnog zagovaranja i rešavaju konkretne probleme u oblasti zapošljavanja mladih, rada, radnog prava i restrukturiranja javnih preduzeća. U okviru podrške je su organizovana 3 treninga za strateško planiranje i oko 30 konsultativnih radionica sa predstavnicima OCD i sindikata koji su sprovodili kampanje zagovaranja za unapređenje javnih politika. Druga ključna aktivnost na projektu je organizacija radionica za umrežavanje. Radionice za umrežavanje su predstavljale aktivnost u okviru koje su se okupljale OCD i sindikati koji su sprovodili kampanje javnog zagovaranja na slične teme radi razmene iskustava, koordinacije projekata i eventualnih zajedničkih aktivnosti na projektima. Radionice za umrežavanje su omogućile:

- Razmenu iskustava: Na radionicama su se OCD i sindikati razmenjivali informacije o napretku unutar konkretnih kampanja javnog zagovaranja. Na ovaj način su bili dodatno osnaženi kapaciteti OCD i sindikata da sprovode naredne faze svojih kampanja, minimiziraju negativne efekte potencijalnih rizika i koriste razmenjena iskustva za delotvornije raspolaganje postojećim resursima u sprovođenju kampanja;
- Koordinacija projekata: radionice su omogućile bolju koordinaciju projekta mentorskom timu BOŠ-a i *Solidar Suisse*. Ova koordinacija je takođe obezbedila ukupnjavanje ili razmenu resursa između organizacija uključenih u projekat za potrebe sprovođenja pojedinačnih kampanja javnog zagovaranja;
- Zajedničke aktivnosti: Imajući u vidu srodnost tema kojima su se bavile OCD i sindikati uključeni u projekat, *networking* radionice su pružile, takođe, mogućnost za konsultacije i osmišljavanje zajedničkih aktivnosti više OCD/sindikata na jednom projektu javnog zagovaranja.

U okviru projekta su održane dve radionice za umrežavanje koje su okupile 18 predstavnika OCD i sindikata uključenih u mentorski program.

Aktivnosti:

- Podrška kampanjama javnog zagovaranja OCD;
- Stručna podrška koja je obuhvatila: 3 treninga za strateško planiranje za 60 predstavnika organizacija civilnog društva i sindikata, osmišljeno i sprovedeno 10 kampanja zagovaranja za unapređenje javnih politika;
- Monitoring posete: 30 konsultativnih sastanaka sa predstavnicima OCD i sindikata tokom osmišljavanja i sprovođenja kampanja zagovaranja za unapređenje javnih politika;
- *Networking* radionice: 2 radionice za umrežavanja za 18 predstavnika OCD i sindikata uključenih u mentorski program.

Rezultati:

- Ostvareni praktično politički ciljevi u 10 kampanja javnog zagovaranja u skladu sa Okvirima za strateško planiranje kampanja javnog zagovaranja praktičnih politika (*advocacy planning framework*);
- Osnaženi kapaciteti organizacija civilnog društva za rešavanje konkretnih problema u svojim zajednicama i za uključivanje u mrežu kreatora praktične politike;
- Umrežavanje organizacija civilnog društva sa javnim vlastima, predstavnicima civilnog društva i predstavnicima privrede;
- Unapređene javne politike u oblasti zapošljavanja mladih, rada, radnog prava i restrukturiranja javnih preduzeća;
- Obezbeđen pluralizam rešenja za konkretne probleme u javnim politikama.

Projekat Radnička veća u Srbiji – implementacija modela za unapređenje prava iz radnog odnosa i prava na osnovu rada

Beogradska otvorena škola je u periodu 1. april – 31. novembar 2016. godine sprovela projekat *Radnička veća u Srbiji – implementacija modela za unapređenje prava iz radnog odnosa i prava na osnovu rada*. Projekat je podržao *Solidar Suisse*, a sproveden je u vidu mentorske podrške Industrijskom sindikatu Srbije (ISS) u njihovim aktivnostima vezanim za zagovaranje, institucionalizaciju i primenu u praksi instituta Radničkog veća.

Mentorskom podrškom, BOŠ je potpomogao rad ISS na unapređenju okvira za ostvarivanje prava radnika na informisanje, konsultovanje i učestvovanje u procesu odlučivanja i unapređenju zakonodavnog okvira za osnivanje Saveta zaposlenih (Radničkih veća) u Srbiji.

Kroz sprovođenje kampanje javnog zagovaranja u ATB Server u Subotici i *Drexler Mayer* u Zrenjaninu, ISS je uz mentorsku podršku BOŠ-a izradio strateški okvir za izvođenje kampanje javnog zagovaranja. U toku sprovođenja kampanje, takođe, uz mentorsku podršku BOŠ-a, izrađeni su neophodni akti za osnivanje radničkih veća u oba preduzeća. Izrađeni modeli akata će biti dostupni svim zainteresovanim akterima koji se bave unapređenjem prava na rad i prava na osnovu rada. U okviru projekta je organizovano 6 konsultativnih sastanaka sa predstavnicima sindikata i predstavnika preduzeća i 4 radna panela na kojima su predstavnici sindikata, poslodavaca i zaposleni razgovarali o najdelotvornijem i najefikasnijem načinu za osnivanje radničkih veća.

Promovisani su rezultati projekta i koncepta radničkih veća u Srbiji kroz ekspertske okrugle stoje koji je okupio predstavnike Radne grupe za analizu propisa o socijalnom partnerstvu i kolektivnom pregovaranju, resornih ministarstva, Privredne komore Srbije, poslodavačkih udruženja, reprezentativnih sindikata i drugih organa. U okviru okruglog su predstavljeni rezultati sa *terena*: inicijative za osnivanje dva radnička veća, uočeni izazovi u njihovom osnivanju i preporuke detaljnijeg regulisanja. Drugi bitni segment je bila rasprava o budućim koracima u unapređenju zakonodavnog okvira za regulisanje pitanja Radničkih veća u Srbiji.

Aktivnosti:

- Sprovođenje kampanje javnog zagovaranja u ATB Server u Subotici i *Drexler Mayer* u Zrenjaninu;
- Izrada akata neophodnih za osnivanje radničkih veća u oba preduzeća;
- Organizovanje najmanje 6 individualnih sastanaka sa predstavnicima sindikata i predstavnika preduzeća i 4 radna panela;
- Promovisanje rezultata projekta i koncepta radničkih veća u Srbiji;
- Ekspertski okrugli sto.

Rezultati:

- Započet proces osnivanja radničkih veća u ATB Server u Subotici i *Drexler Mayer* u Zrenjaninu;
- Izrađeni modeli odluka neophodni za osnivanje radničkih veća;
- Pitanje zakonskog regulisanja radničke participacije kroz Radnička veća stavljeno visoko na agendu donosilaca odluka;
- Unapređen nivo informisanosti zainteresovanih strana o svrsi i neophodnosti uspostavljanja Radničkih veća u preduzećima.

Sprovođenje oba predstavljena projekta, podržana od *Solidar Suisse*, doprinelo je ostvarenju drugog strateškog cilja BOŠ-a u onom segmentu koji se odnosi na unapređenje i primenu javnih politika i proces donošenja odluka. Uspešno sprovedene kampanje javnog zagovaranja su dovele do konkretnih pozitivnih promena u javnim politikama i rešenja problema koja su nastala na osnovu činjenica, dokaza, korišćenjem najdelotvornijih instrumenata, a ne na osnovu arbitrarne volje donosilaca odluka.

Proces osnaživanja OCD i sindikata za zagovaranje za unapređenje javnih politika, takođe, doprinosi sveukupnom unapređenju ekonomije znanja u ovom sektoru: na ovaj način oba gore predstavljena projekta u praksi doprinose ostvarenju trećeg strateškog cilja BOŠ-a.

Projekat *Civilno društvo za unapređenje pristupanja Srbije Evropskoj uniji*

Beogradska otvorena škola uz podršku Švedske agencije za međunarodni razvoj i saradnju (SIDA) sprovodi projekat *Civilno društvo za unapređenje pristupanja Srbije Evropskoj uniji*, koji ima za cilj da podrži aktivnije učešće organizacija civilnog društva i medija u procesu pristupanja Republike Srbije Evropskoj uniji. Projekat se realizuje od oktobra 2016. do oktobra 2019. godine.

U okviru projekta, BOŠ sprovodi *Program podrške civilnom društvu i medijima u oblasti evropskih integracija*, čija je svrha da doprinese evropskim integracijama i demokratskom razvoju u Srbiji jačanjem uloge civilnog društva i medija u tom procesu. Ovim projektom BOŠ nastoji da proces pregovora Srbije sa EU učini vlasništvom svih građana i da ga poveže sa procesom kreiranja javnih politika. Na ovaj način se uspostavlja okvir za društvene promene koje će omogućiti da građani prepoznaju korist od članstva Srbije u EU. Kroz ovaj projekat se obezbeđuje podrška za razvoj organizacija civilnog društva i medija u zastupanju interesa lokalnih zajednica u procesu pristupanja EU.

Ovim, strateški jako značajnim, projektom, BOŠ odgovara na drugi i treći cilj delovanja ustanovljenim *Strateškim planom 2015-2017*. S jedne strane, pružanjem ekspertske i finansijske podrške organizacijama civilnog društva i medijima, BOŠ doprinosi osnaživanju civilnog sektora i unapređuje kapacitete zaposlenih ovog sektora. Pored aktivnosti usmerenih na jačanje unutrašnjih kapaciteta civilnog društva, BOŠ sa 15 partnerskih organizacija (programskih partnera), nastoji da unapredi proces razvoja, sprovođenja i poboljša kvalitet javnih politika, zasnovanih na činjenicama i dokazima u procesu evropskih integracija kroz kreiranje, javno zagovaranje, podršku u implementaciji, monitoring i evaluaciju.

Opšti cilj *Programa podrške civilnom društvu i medijima u oblasti evropskih integracija* (u daljem tekstu *Program*) je doprinos evropskim integracijama i demokratskom razvoju u Srbiji jačanjem uloge civilnog društva i medija.

Specifični ciljevi *Programa* su da:

- Ojača ulogu civilnog društva kao zastupnika interesa lokalnih zajednica u procesu pristupanja Srbije Evropskoj uniji (EU);
- Podstakne demokratski uticaj civilnog društva na javne vlasti, poboljša prakse i unapredi kvalitet učešća javnosti u procesu donošenja odluka;
- Unapredi kvalitet javne debate i informisanosti građana o procesu evropskih integracija.

Program podrške civilnom društvu i medijima u oblasti evropskih integracija čine sledeće celine:

- Podrška projektima i partnerskim organizacijama civilnog društva i medijima;
- Jačanje kapaciteta i program umrežavanja.

Kroz ovaj *Program* obezbeđuje se podrška za veće učešće organizacija civilnog društva i medija u kreiranju javnih politika u procesu pristupanja EU i dugoročno partnerstvo programskih partnera. Programski partneri su 15 organizacija civilnog društva i medija čiji su projekti podržani u okviru *Programa*.

Podrška projektima i partnerskim organizacijama civilnog društva i medijima podrazumeva dodelu finansijskih sredstava za realizaciju aktivnosti koje doprinose ostvarenju ciljeva *Programa* i dostizanju očekivanih rezultata i realizuje se kroz:

- Institucionalnu podršku koja je namenjena održivosti organizacija civilnog društva koje aktivno učestvuju ili poseduju potencijal da učestvuju u kreiranju javnih politika u procesu pristupanja EU, kao i medijima koji unapređuju kvalitet informisanja i podstiču javnu debatu o procesu evropskih integracija;
- Projektnu podršku koja je namenjena organizacijama civilnog društva koje se bave javnim zagovaranjem za veće učešće lokalnih zajednica u procesu evropskih integracija i medijima za jačanje medijskih sloboda, nezavisnosti medija i unapređenje kvaliteta izveštavanja o pitanjima demokratskog razvoja i procesa pristupanja Srbije Evropskoj uniji.

Projekat će uključiti 45 organizacija civilnog društva i medija sa teritorije čitave Srbije u mrežu partnera koji će tri godine (2017 – 2019.) raditi na povećanju uloge civilnog društva u

zastupanju interesa lokalnih zajednica u procesu evropskih integracija, obezbeđivanju demokratskog uticaja civilnog društva na javne vlasti i unapređenju kvaliteta učešća javnosti u procesu donošenja odluka i pregovorima sa EU. Partneri će, takođe, svojim aktivnostima težiti ka unapređenju javne debate i informisanosti građana o procesu evropskih integracija.

U okviru ovog projekta u periodu 1. oktobar – 30. decembar 2016. godini sprovedene su sledeće **aktivnosti**:

- Pripremna faza i formiranje projektnog tima;
- Analiza i priprema matrice logičkog okvira i vremenskog okvira za realizaciju projekta;
- Kreiranje vizuelnog identiteta projekta: logo, vizualni identitet veb sajta;
- Kreiranje internet prezentacije projekta: <https://transformator.bos.rs/>;
- Priprema *Poziva za podnošenje predloga projekata* u okviru *Programa podrške civilnom društvu i medijima u oblasti evropskih integracija*;
- Fokus grupa sa predstavnicima organizacija civilnog društva radi kreiranja teksta *Poziva za podnošenje predloga projekata* prema potrebama civilnog društva, održana 8. decembra 2016. godine u prostorijama EU info kutka u Nišu;
- Raspisivanje *Poziva za podnošenje predloga projekata* u okviru *Programa podrške civilnom društvu i medijima u oblasti evropskih integracija*, koji je trajao od 22. decembra 2016. godine do 22. januara 2017. godine;
- Diseminacija *Poziva za podnošenje predloga projekata* ciljnoj grupi;
- Formiranje Komisije za ocenjivanje pristiglih predloga projekata.

Ovim projektom se unapređuje saradnja javnih institucija, civilnog društva i medija i podstiču partnerstva u rešavanju problema lokalnih zajednica. Saradnja civilnog društva i javne uprave se ovim projektom gradi na temeljima znanja, argumentovane debate i poštovanja principa dobrog upravljanja.

Radni materijal kreiran za potrebe projekta

Printscreen internet prezentacije projekta – [Transformator civilnog društva](https://transformator.bos.rs/)

Projekat *Podrška pojedincima da razvijaju pilot ideje i podrška OGD za realizovanje jednog dela aktivnosti*

Projektom *Podrška pojedincima da razvijaju pilot ideje i podrška OGD za realizovanje jednog dela aktivnosti*, koji je podržala Fondacija za otvoreno društvo u periodu 20.10.2015. – 31.03.2017. radilo se na jačanju kapaciteta civilnog društva.

Beogradska otvorena škola je u 2016. godini nastavila saradnju sa Fondacijom za otvoreno društvo i to u domenu podrške pojedincima za promenu praksi i politika u zajednici. Ovaj projekat je **imao za cilj osnaživanje pojedinaca i organizacija civilnog društva koji imaju konkretne i inovativne ideje i inicijatori su promena koje doprinose društvenom razvoju Srbije.**

U toku 2016. godine, BOŠ je, pružajući finansijsku i mentorsku podršku pojedincima i organizacijama civilnog društva, podržao 11 inicijativa. Svojim inicijativama, odabrani pojedinci su pokušali da odgovore na izazove u sledećim oblastima: 1. umetnost i kultura; 2. zaštita životne sredine; 3. migrantska kriza; 4. (samo)zapošljavanje teže zapošljivih kategorija i osoba sa invaliditetom; 5. socijalno preduzetništvo; 6. međugeneracijska solidarnost; 7. turizam i zdravi stilovi života; i 8. zaštita korisnika telekomunikacionih usluga. Redovnim monitoringom i mentorskom podrškom dodatno su ojačani kapaciteti pojedinaca da pripremaju i realizuju projekte, kao i da dalje razrađuju svoje inicijative.

Beogradska otvorena škola je u saradnji sa Fondacijom za otvoreno društvo, Srbija sprovela selekciju i evaluaciju konkursa, realizovala 2 javna događaja, 2 treninga o finansijskom i programskom upravljanju projektima, obavile monitoring projekata i pružali konsultacije tokom realizacije projekta. Sve podržane inicijative su realizovane u periodu od marta do decembra 2016. godine.

Aktivnosti:

- Selekcija odabranih inicijativa;
- Finansijska i mentorska podrška pojedincima i organizacijama civilnog društva;
- Realizacija aktivističkih inicijativa pojedinaca;
- Monitoring projekata;
- Donatorski događaj.

Rezultati:

- Podržano 11 aktivističkih inicijativa pojedinaca;
- Održana dva treninga za podizanje kapaciteta 12 pojedinaca i 12 organizacija civilnog društva sportskih saveza o finansijskom i projektom upravljanju i izveštavanje;
- Realizovano 5 monitoring poseta za praćenje realizacije projekata.

Projekat *Jačanje lokalne transparentnosti*

Projekat *Jačanje lokalne transparentnosti* jačao je kapacitete civilnog društva kroz *Program jačanja kapaciteta lokalnih* i *Program podrške kroz dodelu malih grantova*.

Trening *Imamo nešto protiv korupcije*, sproveden je za 50 organizacija civilnog društva, na temu zagovaranja i monitoringa transparentnosti i borbe protiv korupcije na lokalnom nivou. Osnajene, ove organizacije su se umrežile sa ciljem borbe protiv korupcije, i sa ciljem da stvore podsticajnije okruženje za građane i njihove inicijative u vezi sa unapređivanjem rada lokalnih samouprava. Isti program je održan u dva termina za dve grupe, od 9. do 11. marta i od 11. do 13. marta 2016. godine u Vrnjačkoj Banji.

U periodu od marta do maja 2016. godine, sproveden je *Program podrške kroz dodelu malih grantova*, kroz koji je podržano sprovođenje sledećih 5 projekata: *Jačanje transparentnosti lokalnih vlasti: Sečanj po meri građana*, koje je sprovedlo udruženje građana Moć reči iz Sečnja, *Da li znaš da imaš pravo da znaš*, koje je sprovedlo udruženje građana Građanski savet opštine Mali Zvornik iz Malog Zvornika, *Podizanje kapaciteta za povećanje transparentnosti*, koje je sprovedlo udruženje građana Podrinjski anti-korupcijski tim iz Loznice, *Unapređenje transparentnosti javnih finansija u opštini Opovo*, koje je sprovedlo udruženje Inicijative mladih Opovo, i *Jačanje lokalne transparentnosti unapređenjem dostupnosti informacija od javnog značaja* udruženja *Intermedia* i Zelena planeta iz Blaca. Za navedene partnere, organizovana je posebna jednodnevna obuka na temu menadžmenta projekta i kreiranja kampanje javnog zagovaranja, 19. februara 2016. godine, u Beogradu. Obuci je prisustvovalo 10 predstavnika iz 7 partnerskih organizacija civilnog društva.

Projekat Podrška mreži Sektor razvoj ljudskih resursa i društveni razvoj (HRSD SEKO)

Projektom *Podrška mreži Sektor razvoj ljudskih resursa i društveni razvoj (HRSD SEKO)*, koji je podržao Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike u periodu 15.07.2015. – 30.04.2016. godine, radilo se na jačanju članica mreže. **Projekat je imao za cilj da pruži finansijsku podršku i pomoć HRSD SEKO kako bi podstakli veće učešće civilnog društva u procesu programiranja međunarodne razvojne pomoći, pre svega IPA II sredstava.** Ovo je prvi put od osnivanja SEKO mehanizma da je neka vodeća organizacija dobila finansijsku podršku.

Tokom 2016. godine realizovan je niz aktivnosti kako bi se pripremili za davanje komentara na *Akcioni dokument za 2016. godinu* u okviru proces programiranja IPA sredstava za sektor razvoj ljudskih resursa i društveni razvoj. Posebno se radilo na podizanju svesti javnosti o značaju transparentnosti ovog procesa i motivisanju organizacija ali i donatorske zajednice za kvalitetnije uključivanje i saradnju. Danas, HRSD SEKO broji 52 aktivne organizacije civilnog društva, što je za 10% više nego ranijih godina.

Aktivnosti:

- Promocija mreže i podsticanje organizacija za prijavljivanje članstvu;
- Slanje komentare na *Akcioni dokument za 2016. godinu*;
- Organizacija velike konferencije.

Rezultati:

- Održano 5 konsultativnih sastanaka sa relevantnim predstavnicima državnih institucija;
- Pripremljeno i dostavljeno 5 komentara na *Akcioni dokument za 2016. godinu* u okviru proces programiranja IPA sredstava za sektor razvoj ljudskih resursa i društveni razvoj;
- Organizovana konferencija *Kako do boljeg upravljanja međunarodnom razvojnom pomoći?*, koja je održana 11. marta i okupila je preko 140 predstavnika civilnog društva, državnih institucija i međunarodnih organizacija.

#Javna uprava

Beogradska otvorena škola od osnivanja pruža podršku jačanju kapaciteta javne uprave u velikom broju oblasti, a najaktivnije u sledećim oblastima: obrazovanje, mladi i evropske integracije. **Cilj programa je uvođenje novih i inovativnih mehanizama rada u javnom sektoru.**

U okviru programa jačanja kapaciteta javnog sektora, BOŠ pruža ekspertsku, administrativno-tehničku podršku, osmišljava i realizuje obuke prilagođene potrebama javne uprave, kao i studijska putovanja sa ciljem dodatnog usavršavanja i sticanja novih znanja i kontakata koji dugoročno doprinose poboljšanju rada i rezultata javne uprave i pojedinih sektora.

U toku 2016. godine, BOŠ je, pružajući podršku Ministarstvu omladine i sporta, a u okviru jačanja kapaciteta javne uprave, realizovao 6 treninga, od kojih 3 za gradske sportske saveze o pripremi i upravljanju projektima i dostupnim međunarodnim fondovima i 2 za mlade iz Srbije i Albanije na teme interkulturalnog dijaloga i bilateralne saradnje. Značajna podrška je pružena i u procesu osnivanja Regionalne kancelarije za saradnju mladih (RYCO), kroz informisanje svih relevantnih aktera o njenim programima i uspostavljanju i nastavku saradnje sa institucijama nadležnim za mlade i sport iz drugih država. Kroz komercijalnu uslugu realizovana je i obuka akreditovana od strane Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja. Na sprovedenim aktivnostima učestvovalo je pružena za 527 ljudi.

Karijerno vođenje i savetovanje u srednjim školama u Srbiji – osnovna obuka

Na zahtev NVO Edukativni centar iz Kruševca, profesionalni tim programa za unapređivanje zapošljivosti Beogradske otvorene škole održao je dvodnevnu obuku po programu akreditovanom od strane Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja za 8 kruševačkih srednjih škola. Obuka je održana 18.08. – 19.08.2016. u Kruševcu (Centar za stručno usavršavanje), a prisustvovao joj je 21 nastavnik i stručni saradnik iz 8 škola, a obuka je ocenjena prosečnom ocenom 3,72 (na skali od 1 do 4).

Tokom 2016. godine kroz projekte unapređivanja zapošljivosti 2 srednje škole su dobile mentorsku podršku BOŠ-a, a jedna finansijsku podršku, jer je nagrađena škola na Sajmu školskih timova za KViS.

Projekat Unapređenje saradnje u oblastima omladine i sporta: Perspektive i mogućnosti za R. Srbiju

Beogradska otvorena škola je 2015. godine nastavila saradnju sa Ministarstvom omladine i sporta u domenu pružanja podrške i jačanja kapaciteta javne uprave, kroz projekat *Unapređenje međunarodne saradnje u oblasti omladine i sporta: Perspektive i mogućnosti za Republiku Srbiju*, koji se realizovao od 1. juna 2015. do 31. marta 2016. **Osnovni cilj projekta je unapređenje međunarodne saradnje u oblastima omladine i sporta pružanjem podrške u realizaciji i praćenju programa i projekata omladinskih i**

sportskih organizacija i jedinica lokalne samouprave u oblastima omladinske i sportske međunarodne saradnje.

Projekat *Unapređenje saradnje u oblastima omladine i sporta: Perspektive i mogućnosti za R. Srbiju* je uspeo da realizuje sve predviđene projektne aktivnosti i u saradnji sa Ministarstvom omladine i sporta zaista unapredi saradnju sa nadležnim institucijama sa kojima saraduje i uvede nove aktivnosti za relevantne aktere u Srbiji.

Uz profesionalnu podršku BOŠ-a, Ministarstvo omladine i sporta je realizovalo 5 bilateralnih poseta po postojećim sporazumima koje su pored predstavljanja institucionalnog okvira i aktivnosti Ministarstva omladine i sporta podrazumevale i konkretne predloge za nastavak saradnje i izradu akcionih planova za 2016. godinu, a u oblastima omladine i sporta. Ministarstvo omladine i sporta je realizovalo posete sa nadležnim institucijama iz Portugala, Bosne i Hercegovine, R. Srpske, Crna Gora, i Indonezije.

U direktnom uključivanju većeg broja mladih u programe razmene, projektom su realizovane dve škole interkulturalnog dijaloga za mlade iz Srbije i Albanije. Na tragu *Berlinskog procesa* i napora Vlade Republike Srbije da uspostavi saradnju sa zemljama Zapadnog Balkana, posebno imajući u vidu položaj i blagostanje mladih, nadležna ministarstva iz Srbije i Albanije su zajednički organizovala prvu letnju školu za mlade u Albaniji. Ova letnja škola je značajno doprinela širenju ideje o uspostavljanju Regionalne kancelarije mladih Zapadnog Balkana i važnosti saradnje između mladih iz Srbije i Albanije. Uzvratna zimska škola koja je organizovana u Srbiji je doprinela povezivanju mladih i izradi zajedničkih projektnih ideja koje u značajnoj meri utiču na poboljšanje odnosa i veza između mladih iz Srbije i Albanije. Škole interkulturalnog dijaloga su okupile 58 učesnika.

Pored direktnog povezivanja mladih, aktivno je rađeno i na povezivanju omladinskih organizacija iz Srbije i Bosne i Hercegovine i diskutovano o potencijalnoj saradnji na sledećim konkursima u okviru *Erasmus+* programa.

Tematski o *Erasmus+* programu je organizovan i info dan u Srbiji koje je okupio više od 60 organizacija zainteresovanih da se uključe u ovaj program. Delegacija R. Srbije je i u studijskoj poseti hrvatskoj Nacionalnoj agenciji za mobilnost i mlade, a u okviru priprema R. Srbije za uspostavljanje agencije za *Erasmus+* program.

S ciljem intenziviranja regionalne saradnje u omladinskom sektoru i jačanja evropske perspektive mladih, vlade Zapadnog Balkana su u okviru *Berlinskog procesa* potvrdile neophodnost formiranja održivog regionalnog programa razmena: Regionalne kancelarije za saradnju mladih, a sa ciljem promocije ideja pomirenja, tolerancije i drugih evropskih vrednosti. BOŠ je u saradnji sa Ministarstvom omladine i sporta i Krovnom organizacijom mladih Srbije organizovao konferenciju koja je bila posvećena predstavljanju Regionalne kancelarije za saradnju mladih kao i planiranih programa i aktivnosti, svim relevantnim akterima u Republici Srbiji. Konferencija je okupila preko 100 predstavnika institucija i organizacija u domenu sportske saradnje.

Trening za osnaživanje kapaciteta predstavnika sportskih saveza se javio kao potreba nakon usvajanja *Zakona o sportu i uvođenja programskog finansiranja u sportske saveze*. Naime, s ciljem da se sportski savezi u Srbiji osnaže za korišćenje dostupnih međunarodnih fondova, BOŠ je u saradnji sa MOS realizovao trening za osnaživanje kapaciteta sportskih predstavnika koji se sastojao iz dva segmenta. Prvi segment se ticao dostupnih

međunarodnih izvora finansiranja i koncepta programskog finansiranja sportskih saveza, a drugi teorijskog i praktičnog rada pri pripremi projektnih aplikacija i upravljanjem projektima. Dugoročni cilj ovih treninga je veća uključenost sportskih saveza iz Srbije u međunarodne projekte i podsticanje njihove održivost pored sredstava iz *Budžeta R. Srbije*.

Aktivnosti:

- Bilateralne aktivnosti: prijemi stranih delegacija (5 poseta delegacija sa kojima Ministarstvo omladine i sporta ima potpisane sporazume o saradnji u oblasti omladine i sporta);
- Javni događaj o napretku i rezultatima u međunarodnoj sportskoj saradnji;
- Analiza postojećih iskustava u sprovođenju programa za obrazovanje, trening, omladinu i sport: *Erasmus+* programa (radna poseta delegacije Ministarstva omladine i sporta drugim zemljama koje uspešno implementiraju program *Erasmus+*);
- Konferencija o osnivanju Regionalne kancelarije za saradnju mladih Zapadnog Balkana;
- Konferencija omladinskih ambasadora OEBS-a-;
- Studijska putovanja za mlade i omladinskih delegacija;
- Organizacija *Info dana* za mlade i sportske predstavnike;
- Trening osnaživanja kapaciteta sportskih predstavnika za planiranje i upravljanje međunarodnim projektima: Predstavljanje programa iz oblasti omladine i sporta.

Rezultati:

- Realizacijom nacionalne konferencije *U susret programima Regionalne kancelarije za saradnju mladih (RYCO)*, doprinelo se podizanju vidljivosti Regionalne kancelarije za saradnju mladih (*RYCO*) kroz upoznavanje relevantnih aktera iz vladinog i nevladinog sektora u Republici Srbiji (100 predstavnika vladinog i nevladinog sektora) sa ciljevima, oblastima delovanja i planiranim programima i aktivnostima *RYCO*, a sa ciljem pripreme za učešće u programima potencijalnog doprinosa radu ove kancelarije;
- Osnaženi su kapaciteti 50 gradskih sportskih saveza za korišćenje dostupnih međunarodnih fondova i upravljanje projektima;
- Uspostavljanje i jačanje bilateralne saradnje R. Srbije kroz realizaciju 5 bilateralnih poseta sa nadležnim institucijama iz Portugala, Indonezije, Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Crne Gore u oblastima omladine i sporta;
- Bilateralni informativni dan o *Erasmus+* programu za predstavnike 60 omladinskih organizacija iz Srbije i Bosne i Hercegovine (BiH) sa ciljem njihovog povezivanja i predstavljanja postojećih bilateralnih inicijativa;
- Radna poseta Nacionalnoj agenciji za mobilnost i programe EU u Hrvatskoj, za predstavnike Ministarstva omladine i sporta, Fondacije Tempus i kontakt tačke za *Erasmus+* program u Srbiji, a u okviru pripremnih mera za punopravno učešće R. Srbije u *Erasmus+* programu.

- Realizacijom zimske škole *Intercultural dialogue in the digital era* u Beogradu i Sremskim Karlovcima, osnaženi su kapaciteti 24 mladih iz Srbije i Albanije za pokretanje i pripremu bilateralnih omladinskih projekata;
- Preko 70 omladinskih organizacija iz Srbije je imalo mogućnost da se upozna sa mogućnostima, prioritetima i kriterijumima programa *Erasmus+*.
- Realizacijom dvodnevne konferencije *Raditi sa omladinom za omladinu: Zaštita od radikalizacije* u okviru predsedavanja Srbije OEBS-om, nastavljen je dijalog sa omladinskim ambasadorima iz 57 zemalja o načinima da se potencijali OEBS-a, a naročito njegov višedimenzionalni pristup bezbednosnim pretnjama, upotrebe u prevenciji i borbi protiv radikalizacije mladih;
- Realizacijom letnje škole *Intercultural dialogue in the digital era* u Tirani, podstaknuta je razmena 35 mladih iz Srbije i Albanije u cilju izgradnje dijaloga i uspostavljanja održivih veza među mladima. Ova razmena je prva omladinska razmena organizovana u okviru *Memoranduma o saradnji između vlada R. Srbije i R. Albanije*.

Projekat *Unapređenje međunarodne saradnje u oblasti omladine i sporta: perspektive i mogućnosti za Republiku Srbiju* je doprineo razvoju međunarodne saradnje sa Ministarstva omladine i sporta sa nadležnim institucijama iz drugih zemalja i uveo je nove aktivnosti koje će u značajnoj meri osnažiti kapacitete, ne samo predstavnika ministarstva, već i direktnih korisnika njihovih programa. Na taj način se kroz ovaj projekat doprinelo ostvarenju trećeg strateškog cilja BOŠ-a i poboljšanju rada i rezultata javne uprave.

Projekat **MUSTR**A

Projekat *MUSTR*A je doprineo i ostvarenju trećeg strateškog cilja, jer su njime osnaženi kapaciteti uključenih škola da promovišu perspektivne obrazovne profile i tako povećaju upis đaka u ove profile na približavanju srednjih stručnih škola privredi, ali su i razvijeni početni modeli modernog upravljanja školama kroz podršku u sprovođenju marketinških aktivnosti.

#Poslovni sektor – BOŠ biz

Beogradska otvorena škola je 2014. godine pokrenula razvoj programa i usluga namenjenih poslovnom sektoru. Kroz komunikaciju sa adekvatnim zainteresovanim stranama i realizovanje fokus grupa sa alumnistima BOŠ-a koji zauzimaju pozicije višeg i *top* menadžmenta u različitim kompanijama, postavljene su osnove za razvoj saradnje sa poslovnim sektorom. Kroz tu saradnju, unapređuju se aktivnosti i u drugim oblastima kojima se BOŠ bavi, razvijaju komercijalne usluge, odnosno doprinosi se finansijskoj održivosti organizacije. Ulaganjem u razvoj usluga namenjenih biznis zajednici, BOŠ je pokrio sva tri relevantna sektora društva: javni, civilni i poslovni. BOŠ kroz programske oblasti kojima se bavi doprinosi razvoju ovih sektora, ali koristeći svoje resurse i iskustvo povezuje ih na nov način i stvara prostor za međusobnu saradnju.

Kroz četiri vrste usluga (*People Development, Proven Leaders' Corner, Bridging the Gap* i *Smart Services*), BOŠ želi da doprinese razvoju poslovanja privrednih subjekata i privrede u celini, kao i ličnom i profesionalnom razvoju predstavnika kompanija.

Kroz *BOŠ biz* usluge, u 2016. godini realizovana su 4 obrazovna događaja, 3 obuke i 1 *Youth2Business* događaj, koji su okupili preko 130 učesnika, predstavnika kompanija i pojedinaca; kreiran je portfolio obuka i programa i pružena tehnička podrška. Kroz ove aktivnosti ostvarena je saradnja sa preko 25 kompanija i poslovnih udruženja. U okviru usluga za poslovni sektor realizovan je i projekat *Evropski dnevnik* za firmu Eptisa, kroz koji je realizovano 20 prezentacija konkursa za 1.092 učesnika, a mentorisano 20 srednjoškolskih timova, odnosno 80 učenika i profesora.

Portfolio obuka i programa

Razvoj novih obuka, programa i usluga u 2016. godini doveo je do potrebe predstavljanja ponude poslovnom sektoru na adekvatan način. Beogradska otvorena škola kreirala je *Portfolio obuka i programa*, koji je namenjen predstavnicima kompanija u različitim industrijama, kao i pojedincima, dokazanim liderima i budućim nosiocima promena.

Portfolio obuka i programa pokriva 47 tema koje odgovaraju na potrebe razvoja zaposlenih koji zauzimaju različite pozicije u kompanijama. *Portfolio obuka i programa* nudi otvorene i *in-house* edukacije, kao i programe individualnih konsultacija namenjenih prevashodno višem i *top* menadžmentu kompanija. Kroz različiti spektar tema koje portfolio pruža, BOŠ je nastojao da usmeri svoje aktivnosti/usluge ne samo ka razvoju potencijala zaposlenih, već i ka rastu i razvoju kompanija iz kojih dolaze. Treneri i predavači Beogradske otvorene škole su eminentni članovi akademske i poslovne zajednice.

Dnevnik mogućnosti

Beogradska otvorena škola kreirala je *Dnevnik mogućnosti* za učesnice programa *Intermezzo For You*, koji predstavlja lični vodič (*Priručnik*) kroz teme i oblasti koje su obrađene na programu *Intermezzo For You*, a koji je uz podršku predavača i diskusija sa

ostalim učesnicima doprineo unapređenju znanja i veština, neophodnim za kontinuirani razvoj u svakom smislu.

Razvoj zaposlenih (*People Development*)

BOŠ biz kroz svoje aktivnosti odgovora na postojeće potrebe biznis sektora, anticipira promene i aktivno doprinosi razvoju kompanija kroz razvoj zaposlenih. *Portfolio obuka i programa* namenjen je različitim nivoima zaposlenih u poslovnom sektoru.

Saradnja sa Hemofarmom

Beogradska otvorena škola je u 2016. godini potpisala jednogodišnji ugovor sa kompanijom Hemofarm, članicom STADA grupe o *in-house* edukaciji zaposlenih. BOŠ je nakon procedure selekcije prepoznat kao relevantan i kompetentan saradnik Hemofarma u oblasti razvoja ljudskih resursa. Obuke pokrivaju više od 20 tema iz *BOŠ biz* portfolija prilagođenih različitim nivoima kompetencija zaposlenih.

U Vršcu je 25. aprila održana *in-house* obuka *Analitičnost i donošenje odluka* za 15 predstavnika kompanije Hemofarm. Obuku su vodili Vesna Đukić, generalna direktorka Beogradske otvorene škole, i Milorad Bjeletić, izvršni direktor Beogradske otvorene škole, a obuci su prisustvovali rukovodioci sektora proizvodnje, nabavke, marketinga i drugi.

In-house obuka Analitičnost i donošenje odluka, 25. april 2016. godine, Hemofarm Vršac

Otvorene obuke, radionice i predavanja

Stavljajući važan akcenat na razvoj pojedinaca, njihovih veština, kompetencija i znanja pozicijama. BOŠ je 26. aprila organizovao otvorenu obuku na temu *Emocionalna inteligencija*, kao i predavanje *Inspirational talk: How Can Music Improve Your Performance?* za predstavnici nekoliko velikih kompanija i menadžere Američke privredne komore.

BOŠ je učestvovao u realizaciji *AmChamps*-a, obrazovno-mentorskog programa Američke privredne komore, i za 40 učesnika ovog programa održana je radionica na temu *Javni nastup*, 10. i 11. maja u prostorijama Beogradske otvorene škole. *AmChamps* program je

namenjen odabranim studentima i menadžerima kompanija članica Američke privredne komore sa ciljem jačanja liderskih potencijala i daljeg profesionalnog razvoja.

Radionica Javni nastup,
10 – 11. maj 2016. godine

Otvorena obuka Emocionalna inteligencija,
26. april 2016. godine

Kutak za dokazane lidere (*Proven Leaders' Corner*)

Share&Envision događaj

U okviru *Inicijative za napredno liderstvo*, odnosno oblasti *Proven Leaders' Corner*, u 2016. godini realizovana su dva obrazovna događaja *Share&Envision* na temu *Sharpening Leadership Skills*. Događaji su održana u periodu od 17 – 19. marta i 17 – 19. novembra 2016. godine u Kaštelu Ečka. Cilj *S&E* događaja jeste da okupi predstavnike kompanija, odabrane visoko pozicionirane menadžere, koje će razmenom iskustva i ideja, podstaći na inovativne poslovne poduhvate, ali i širi uticaj koji lideri treba da ostvare na ljude u timu kojima rukovode. U podsticajnom okruženju, sa predavačima koji imaju dugogodišnje iskustvo na najvišim upravljačkim pozicijama, poput Miše Lukića (regionalni izvršni direktor Publicis One za centralu i istočnu Evropu), Bojana Branka (menadžment konsultant i *leadership & executive coach*), Stanke Pejanović (CEO Gorenje), kao i sa onima koji dolaze iz drugih oblasti i sektora, poput Zorice Tomić (filozofkinja, sociološkinja i komunikološkinja), Pece Popovića (rok novinar, kritičar i publicista), Ive Ikon (pijanistkinja i solistkinja), učesnici dobijaju širi dijapazon znanja i shvatanja uloge lidera u današnjem svetu.

III i IV *Share&Envision* događaji okupili su predstavnike sledećih kompanija: *Agri Business Partner*, *Alpha bank*, *Telegroup*, *Societe Generale* banka, *Credit Agricole* banka, *Ernst&Young*, *Raiffeisen* banka, *Atlantic* grupa, *Senzal Capital*, *Sarantis*, Komercijalna banka, Aerodrom Nikola Tesla.

III *Share&Envision* događaj
17-19. novembar, Kaštel, Ečka

IV *Share&Envision* događaj
17-19. mart, Kaštel, Ečka

Ovi trodnevni događaji kroz devet sesija vode učesnike kroz upravljanje sobom, timovima i mrežom kontakata, energetska liderstvo i liderski identitet, ali lične priče o uspehu i deljenje iskustva. Ishodi ovih događaja jesu da učesnici ojačaju svoju lidersku poziciju (*personal branding* i upravljanje reputacijom), razviju svoje liderske potencijale (upravljanje sobom), razviju liderski potencijal svog tima (mentorske veštine), primene kompetencije emocionalne inteligencije (*networking*, pregovaranje), kako da demonstriraju fleksibilnost u svom liderskom pristupu (kreativno mišljenje).

III Share&Envision događaj, 17-19. mart, Kaštel, Ečka

BOŠ se kroz realizovane S&E događaje pozicionirao na tržištu usluga kao relevantan pružalac usluga razvoja višeg i *top* menadžmenta. Povećanje broja klijenata, kao i široka lepeza kompanija čiji su predstavnici uzeli učešće na ovim događajima doprineli su razvoju izuzetnih menadžera, kao i jačanju kapaciteta poslovnog sektora.

Most ka tržištu rada (*Bridging the Gap*)

Beogradska otvorena škola kroz svoje aktivnosti i usluge radi na povezivanju poslodavaca sa odgovarajućim kandidatima, ispituje potrebe i afinitete obe strane, usklađuje ih i stvara most od nezaposlenih ka efektivnim, motivisanim zaposlenima i zadovoljnim poslodavcima. U procesu prevazilaženja jaza između sveta obrazovanja i tržišta rada, kroz *BOŠ biz* usluge radi se na inovativan način se povezuju predstavnici kompanija i mladi obrazovni pojedinci.

Događaj *Youth2Business*

BOŠ je 26. novembra u hotelu Radisson Blu u okviru *Serbian Visions* organizovao četvrti po redu *Youth2Business* događaj koji je imao za cilj da okupi predstavnike privrede i mlade dajući im mogućnost da se povežu i saznaju više o pojedinačnim iskustvima uspešnih ljudi i uspešnim poslovnim poduhvatima u Srbiji. Događaj podrazumeva interaktivnu komunikaciju govornika i učesnika, a ovom prilikom predstavnici kompanija Telenor, Sitel, *Coca Cola*, *Ball Packaging Europe* su imali priliku da sa preko 40 mladih ljudi razgovaraju o izazovima u poslovnom svetu, kao i mogućnostima o radu u ovim kompanijama.

Youth2Business događaj, 26. novembar, Hotel Radisson Blu Old Mill

Programski odbor *Studije budućnosti*

U cilju unapređenja programa *Studije budućnosti*, saradnja sa poslovnim sektorom ostvarena kroz *BOŠ biz* usluge proširila se i na ovaj program i mreža kontakata stavljena je na raspolaganje programu i studentima. *BOŠ biz* tim je uključivanjem u programski odbor *Studija budućnosti* doprineo kreiranju i realizaciji modula *Veštine za budućnost*.

Cilj modula je da studentima pruži priliku da jačaju veštine iz različitih oblasti koje mogu doprineti unapređenju njihovih profesionalnih kapaciteta. Prateći trendove na tržištu rada, odnosno uvažavajući potrebe poslodavaca, *BOŠ biz* je kreirao modul *Veštine za budućnost*, kako bi studenti imali mogućnost da unaprede svoju zapošljivost, ali i da steknu veštine koje treba da ojačaju njihove leaderske kapacitete i pomognu im da anticipiraju promene u svom okruženju. Studenti su prošli kroz sesije kao što su emocionalna inteligencija, finansijska pismenost, donošenje odluka, a kroz simulacije radili na networking-u, poslovnom intervjuu, javnom nastupu.

Uvođenje mladih u svet rada kroz radne prakse - PRAKSAM

Tokom 2016. godine kroz projekat u oblasti unapređivanja zapošljivosti 16 privrednih društava je dobili mentorstvo i podršku za sprovođenje programa prakse. Ovim projektom dodatno je unapređena saradnja sa određenim kompanijama, a uspostavljena je saradnja i sa novim partnerima i klijentima.

SMART usluge (*SMART Services*)

Beogradska otvorena škola pruža usluge koje klijentima omogućavaju inovativan i kvalitetan pristup njihovim ciljnim grupama. Uvažavajući jedinstvenost svake kompanije, njihove vizije, korporativnu kulturu, različitost proizvoda, usluga i industrija u kojima posluju, *BOŠ* kroz *SMART services* generiše te zahteve i komunicira one poruke koje klijenti žele da prenesu svojim korisnicima. Kreiranje programa i aktivnosti, *BOŠ* podržava svoje klijente i saradnike u ostvarivanju njihovih ciljeva i doprinosa široj zajednici ljudi.

Program *Intermezzo For You*

Beogradska otvorena škola je za potrebe kompanije Sarantis i njihovog brenda Bioten u okviru njihove kampanje *Walk Tall* kreirala i realizovala obrazovni program *Intermezzo for You*. Cilj regionalne kampanje *Walk Tall* brenda Bioten bio je da podstakne žene da unaprede samopouzdanje. U Srbiji, kompanija Sarantis je izabrala Beogradsku otvorenu školu da osmisli i realizuje prvu nagradu kampanje. *BOŠ* tim je kreirao i realizovao program *Intermezzo for You*, koji je imao za cilj da istakne značaj kontinuiranog razvoja u svakom smislu. Učešće na njemu obezbeđeno je za one učesnice kampanje koje su najvernije predstavile na koji način se one nose sa izazovima. Tokom trajanja kampanje, *BOŠ biz* je radio na promociji konkursa i samog programa kroz intervju, televizijska gostovanja i u velikoj meri doprineo njihovoj vidljivosti. Program je realizovao trenerski tim Beogradske otvorene škole u Vrnjačkoj banji u periodu 14 – 17. jula 2016. godine. Učesnice su imale priliku da se u okviru programa upoznaju sa oblastima koje su neophodne za dobar balans između privatnog i profesionalnog života i to kroz sledeće teme: analiza uloge žene u društvu; upravljanje sobom karijerom, i vremenom; donošenje odluka i asertivna komunikacija; i modni koučing. Učesnice su, smeštene u stimulatívno okruženje, kroz

naizmenične sesije opuštanja i radnih sesija dobile su *vreme samo za sebe*, što je bio i moto programa. Pored toga, učesnice su dobile *Dnevnik mogućnosti*, posebno dizajniran priručnik sa informacijama o temama obrađenim na programu, kao i uputstvima za praćenje daljih *Walk Tall* koraka.

Intermezzo For You, 14-17. jul,
Vrnjačka banja

Tehnička podrška kompaniji *Trayal*

Kroz *Smart Services* pružena je i tehnička podrška koja za cilj ima da unapređenje poslovanja BOŠ klijenata, pa je za potrebe kompanije *Trayal* BOŠ preuzeo održavanje sajta ove kompanije i *e-commerce* rešenja (onlajn prodavnica).

Kroz realizaciju četiri vrste BOŠ biz usluga (*People Development, Proven Leaders' Corner, Bridging the Gap* i *Smart Services*), odnosno 6 projekata, Beogradska otvorena škola je doprinela jačanju kapaciteta preko 20 kompanija i preko 130 njihovih predstavnika. Realizacijom BOŠ biz usluga i aktivnosti doprelo se III strateškom cilju, odnosno jačanju kapaciteta poslovnog sektora. Unapređena je saradnja sa poslovnom zajednicom, a dugogodišnje iskustvo u razvoju ljudskih resursa i podršci institucijama i organizacijama prilagođeno je i predstavljeno poslovnom sektoru, što je dovelo do dobrog pozicioniranja BOŠ-a i na ovom tržištu.

Pored doprinosa III strateškom cilju, saradnja sa poslovnim sektorom prožima se i kroz projekte i programske oblasti koje doprinose I i II strateškom cilju, pa na taj način BOŠ radi na unapređenju društva u celini.

Aktivnosti:

- Kreiranje i organizacija otvorenih obuka i predavanja;
- Prikupljanje podataka i formiranje mreže trenera i predavača BOŠ biz obuka i programa;
- Učešće u programu *AmChamps* kroz kreiranje i organizaciju obuke za učesnike programa;
- Kreiranje i organizacija in-house obuka za potrebe kompanije Hemofarm;
- Priprema, organizacija i realizacija 2 *Share&Envision* događaja za 22 menadžera iz 14 kompanija;

- Priprema, organizacija i realizacija četvrtog *Youth2Business* događaja u okviru Serbian Visions radi povezivanja mladih i predstavnika kompanija;
- Kreiranje sadržaja za modul *Veštine za budućnost* u okviru programa Studije budućnosti;
- Kreiranje, organizacija i realizacija obrazovnog programa *Intermezzo For You* za korisnice brenda Bioten, na osnovu zahteva kompanije Sarantis;
- Pružanje tehničke podrške kompaniji *Trayal*.

Rezultati:

- Kroz otvorene obuke i predavanja ojačani kapaciteti 40 menadžera, predstavnika kompanija na različite teme od značaja za razvoj zaposlenih;
- Kreiran *Portfolio obuka i programa BOŠ biz usluga*;
- Učešćem u programu *AmChamps* ojačani su kapaciteti 40 menadžera i njihovih mentija na temu javnog nastupa, unapređena je saradnja sa *AmCham*-om i pojačana vidljivost BOŠ-u u poslovnoj zajednici;
- Kreiranjem ponude za *in-house* edukacije za kompaniju Hemofarm, učešćem u dvomesečnom procesu selekcije, izborom BOŠ-a kao jednog od izvođača za *in-house* edukacije zaposlenih i potpisivanjem jednogodišnjeg ugovora, ostvarena je saradnja sa kompanijom Hemofarm u oblasti jačanja kapaciteta;
- Na osnovu potpisanog jednogodišnjeg ugovor o *in-house* edukacijama zaposlenih, ojačani su kapaciteti kompanije Hemofarm kroz obuke za rukovodioce ove kompanije.
- Učešćem predstavnika kompanija na dva realizovana *S&E* događaja, osnaženi kapaciteti 14 kompanija u oblasti liderstva;
- Kroz *Y2B* događaj ostvarena i/ili unapređena saradnja sa 4 kompanije kroz njihovo povezivanje sa 60 mladih, čime su ojačani kapaciteti obe strane u procesu prevazilaženja jaza između sveta obrazovanja i tržišta rada;
- Koristeći mrežu kontakta i saradnju sa poslovnim sektorom, kreirani program je doprineo unapređivanju zapošljivosti studenta i sticanju veština koje poslovni sektor na tržištu rada targetira kao poželjne;
- Doprinelo se unapređenju komunikacije kompanije Sarantis sa njihovim potrošačima i povećanju vidljivosti njihovog brenda Bioten kroz lični i profesionalni razvoj 15 korisnica ovog brenda na programu *Intermezzo For You*;
- Doprinelo se unapređenju komunikacije kompanije *Trayal* sa njihovim potrošačima i povećanju vidljivosti njihove ponude kroz održavanje sajta i *e-commerce* rešenja (onlajn prodavnica).

Projekat *Evropski dnevnik*

Projekat *Evropski dnevnik*, odnosno nagradni konkurs u okviru projekta pod nazivom *Ako imaš šta da kažeš – reci*, realizuje Beogradska otvorena škola za firmu *Eptisu Southeast Europe* d.o.o., odnosno Delegaciju Evropske unije u Republici Srbiji. Projekat je započeo 20. aprila 2016. godine i prva faza je trajala do 31. jula 2016. godine. Druga faza je počela 1. septembra 2016. godine i traje do 30. juna 2017. godine.

Cilj projekta *Evropski dnevnik* je informisanje srednjoškolaca o Evropskoj uniji putem publikacije *Evropski dnevnik* i podizanje medijske pismenosti među srednjoškolcima.

U okviru ovog projekta u prvoj fazi sprovedene su sledeće **aktivnosti**: 1. Redizajn sajta *Reci nam* (www.recinam.rs); 2. Pilot konkurs za srednjoškolske kreativne i inovativne radove *Ako imaš šta da kažeš – reci*; 3. Medijska posete za škole partnere; 4. Promocija publikacije *Evropski dnevnik* i pilot konkursa *Ako imaš šta da kažeš – reci*; 5. Odabir nagrađenih radova u okviru konkursa; 6. Promocija nagrađenih radova.

U drugoj fazi, tokom 2016. godine, sprovedene su sledeće **aktivnosti**: 1. Konkurs za srednjoškolske kreativne i inovativne radove *Ako imaš šta da kažeš – reci, 2016/2017*; 2. Prezentovanje konkursa u 17 gradova u Srbiji; 3. Medijska posete za škole partnere; 4. Promocija konkursa.

Redizajn sajta *Reci nam* (www.recinam.rs) je urađen u cilju što bolje prezentacije publikacije i konkursa osnovnoj ciljnoj grupi projekta: srednjoškolcima. Osvežen je vizuelni identitet sajta, ažuriran je sadržaj, dodate su nove kategorije i povećana je vidljivost *Evropskog dnevnika*, budući da je sajt prethodno korišćen u okviru drugog, sadržinski sličnog projekta. Sajt je kompletno preuređen, modernizovan, obezbeđena je veća funkcionalnost i obezbeđena je bolja vidljivost sadržaja, pogotovo partnerskih škola. Celokupan sadržaj sa prethodnog sajta je preuzet i postavljen na novi sajt.

Pilot konkurs za srednjoškolske kreativne i inovativne radove *Ako imaš šta da kažeš – reci* je nastavak prethodnih aktivnosti Delegacije Evropske unije u Republici Srbiji i Ministarstva kulture i informisanja Republike Srbije, koji su sprovedeli projekat u oblasti medijske pismenosti *Ako imaš šta da kažeš – reci*. **Cilj projekta je bio da se pokrenu ili unaprede srednjoškolski časopisi, veb portali, foto i video radovi na teme u vezi sa EU, a kroz konkurs da se podstaknu mladi na kreativno i kritičko razmišljanje o evropskoj budućnosti Srbije.** Koristeći publikaciju *Evropski dnevnik* i kao rezultat toga prenesu svoje ideje u timski rad bilo u literarnoj, foto ili video formi mladi su se prijavljivali na konkurs u periodu 12.5 - 10. 6. 2016.

Medijska poseta za škole partnere organizovana je 15. juna 2016. godine u Beogradu, gde je 20 učenika i učenica posetilo redakcije N1, RTS-a i novina Blic.

Promocija publikacije *Evropski dnevnik* i pilot konkursa *Ako imaš šta da kažeš – reci* sprovedena je tokom celog perioda prve faze projekta (april – jul). Medijska promocija je obuhvatila objavu konkursa u *Prosvetnom pregledu* (26. maja 2016. godine) i promotivnog teksta u dnevnom listu *Danas* (6. juna 2016. godine). Konkurs je takođe promovisan i putem društvenih mreža i mejling lista Beogradske otvorene škole i Unije srednjoškolaca Srbije.

Odabir nagrađenih radova u okviru konkursa je sproveden u saradnji sa četvoročlanom selekcionom komisijom. Na konkurs je pristiglo 22 rada, a nagrađena su 4 najbolja rada i to Prva kragujevačka gimnaziju iz Kragujevca, Železnička tehnička školu iz Beograda, gimnazija Branko Radičević iz Stare Pazove i Ugostiteljsko-turističku školu iz Beograda. Promocija nagrađenih radova (4 rada) se odvijala putem društvenih mreža, a svi radovi su okačeni na internet prezentaciju projekta www.recinam.rs.

U drugoj fazi projekta, prva aktivnost je podrazumevala Konkurs za srednjoškolske kreativne i inovativne radove *Ako imaš šta da kažeš – reci 2016/2017*. Konkurs je otvoren 7. oktobra

2016. godine. Prezentovanje konkursa u 17 gradova u Srbiji se odvijalo do kraja 2016. godine. Konkurs je prezentovan pred ukupno 1.092 učenika i učenica srednjih škola u Srbiji. Medijska poseta za škole partnere je organizovana 12. decembra u Beogradu, za 20 učenika i učenica. Posećeni su redakcije N1 i RTS-a, kao i štamparija Politike. Promocija konkursa je trajala od početka konkursa, i nastavila se do kraja (januar 2017. godine). Objavljen je članak u Blicu (12. decembra 2016. godine), u Prosvetnom pregledu (20. oktobra 2016.), na sajtu Najstudent, Prijemni Infostud i Portalu Mladi (31. oktobra 2016.). Promocija se takođe odvijala putem društvenih mreža.

Rezultati koji su ostvareni tokom celog trajanja projekta: 1. Povećan broj škola partnera Evropskog dnevnika sa 9 na 13 srednjih škola u Srbiji; 2. Poslato 3.150 primeraka Evropskog dnevnika na adrese 53 srednje škole u Srbiji; 3. Konkurs prezentovan pred 1.092 učenika i učenica srednjih škola u 17 gradova Srbije; 4. Nagrađeno 4 rada u pilot konkursu *Ako imaš šta da kažeš – reci*; 5. Uspostavljeno partnerstvo za četiri medijske kuće u okviru medijskih poseta za srednjoškolce; 6. Osnajeni kapaciteti 12 učenika i 4 nastavnika za kritičko promišljanje odnosa Srbije i Evropske unije, kroz publikaciju Evropski dnevnik.

Aktivnosti:

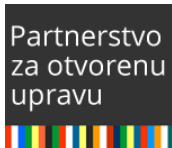
- Objavljen pilot konkurs *Ako imaš šta da kažeš – reci* 12. maja 2016. godine;
- Realizovane dve medijske posete za 4 srednje škole, odnosno 40 srednjoškolaca i 4 nastavnika (15. juna i 12. decembra 2016. godine);
- Nagrađeno 4 srednjoškolska tima, odnosno 12 učenika i 4 nastavnika;
- Objavljen konkurs *Ako imaš šta da kažeš – reci 2016/2017*, 7. oktobra 2016. godine;
- Konkurs prezentovan u Aranđelovcu (30. oktobra), u Beogradu (5. i 7. i 22. novembra), u Tutinu, Sjenici i Brusu (od 14. do 18. novembra), u Novom Sadu (23. novembra), u Nišu (24. novembra), u Aleksincu, Babušnici, Bujanovcu, Crnoj Travi, Kuršumliji, Lebanama i Surdulici (od 28. novembra do 2. decembra), u Valjevu (5. decembra), u Užicu (7. decembra) i Subotici (7. decembra). Konkurs je prezentovan pred ukupno 1.092 učenika i učenica srednjih škola u Srbiji.

Projekat *Evropski dnevnik* je doprineo ostvarenju trećeg strateškog cilja BOŠ-a pre svega kroz podršku firmi Eptisa, a zatim i kroz jačanje kapaciteta civilnog i javnog sektora (medijske posete i nagradni konkurs za srednje škole).

Projekat *Uvođenje mladih u svet rada kroz radne prakse (sufinansiranje aktivnosti na projektu PRAKSAM II)*

Kroz dva navedena projekta finansiranja i sufinansiranja programa kvalitetnih praksi u kompanijama, BOŠ je ojačao kapacitete 16 privrednih subjekata da vode programe praksi, unaprede svoje mentorske kapacitete i uopšte otvorenost za integraciju mladih lidera u svoju organizaciju.

Mreže i članstva BOŠ-a u 2016. godini

Partnerstvo za otvorenu upravu: Članstvo u Posebnoj međuministarskoj radnoj grupi za izradu drugog *Akcionog plana za period od 2016. do 2017. godine* i realizaciju učešća Republike Srbije u inicijativi *Partnerstvo za otvorenu upravu*.

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave: Članstvo u Međuministarskoj projektnoj grupi za stručne poslove u koordinaciji i praćenju procesa sprovođenja *Strategije reforme javne uprave u Republici Srbiji za period od 2015. do 2017.*

Sektorske organizacije civilnog društva (SEKO): SEKO mehanizam je formalni mehanizam saradnje između civilnog društva i Kancelarije za evropske integracija i drugih nadležnih institucija u oblasti programiranja međunarodne razvojne pomoći, pre svega IPA II. SEKO za sektor ljudski resursi i društveni razvoj obuhvata veliku sektorsku oblast i praćenje velikog broja reformi: Oblast obrazovanja, Oblast zapošljavanje, Oblast društvene inkluzije, Oblast zdravstva i Ciljna grupa mladi. Ovu SEKO grupu koordinira Beogradska otvorena škola uz partnersku podršku Evropskog pokreta u Srbiji, Smart kolektiva i Beogradskog fonda za političku izuzetnost. Beogradska otvorena škola koordinira SEKO za razvoj ljudskih resursa i društveni razvoj (HRSD SEKO) od uspostavljanja SEKO mehanizma, 2011. godine.

WeBER platforma: Članica WeBER platforme. Platformu vode organizacije civilnog društva Zapadnog Balkana sa ciljem da podstaknu i podrže dijalog između javnih institucija i civilnog društva o procesu reforme javne uprave, koji je u toku istovremeno u svim zemljama Zapadnog Balkana.

Koalicija 27: BOŠ je jedan od osnivača Koalicije 27. Koalicija 27 je platforma za zajedničko učešće organizacija civilnog društva u procesu usvajanja standarda i vrednosti Evropske unije u oblasti zaštite životne sredine u Republici Srbiji.

Krovna organizacija mladih Srbije: Beogradska otvorena škola članica je Krovne organizacije mladih Srbije od 2011. godine, a ujedno je i jedna od organizacija koja je učestvovala na osnivačkoj skupštini KOMS-a. BOŠ ima svog predstavnika u Upravnom odboru KOMS-a i aktivno doprinosi radu ove organizacije koja ima za cilj da zastupa interese mladih razvijajući partnerski odnos sa državom, međusektorsku i međunarodnu saradnju i da podstiče aktivno učešće mladih u razvoju društva Srbije.

**ASOCIJACIJA
ONLAJN
MEDIJA**

Asocijacija onlajn medija: Beogradska otvorena škola je od 2015. godine članica udruženja Asocijacije onlajn medija, a ujedno je i jedan od osnivača ovog udruženja. Asocijacija onlajn medija ima za cilj razvoj i promociju etičkih standarda izveštavanja na internetu, afirmaciju slobodnog, nezavisnog i profesionalnog rada onlajn medija i promociju etičkih standarda i javnog interesa u sferi javnog informisanja, kao i jačanje uloge onlajn medija u demokratizaciji društva. Takođe, Beogradska otvorena škola ima svog predstavnika u Nadzornom odboru ovog udruženja.

Registar nacionalnog internet domena Srbije (RNIDS): Beogradska otvorena škola kao jedna od osnivača Registra nacionalnog interneta domena Srbije od 2007. godine u svom radu aktivno doprinosi razvoju interneta u Srbiji i pruža podršku u razvoju ove fondacije.

Američka privredna komora u Srbiji (AmCham): Partnerska saradnja Američke privredne komore u Srbiji (AmCham) i Beogradske otvorene škole realizuje se kroz niz aktivnosti, od povezivanja obrazovanja i tržišta rada, razvoja ljudskih resursa do unapređenja veština mladih ljudi i dokazanih lidera.

Srpska asocijacija menadžera (SAM): Beogradska otvorena škola je deo poslovnog udruženja Srpske asocijacije menadžera (SAM). U 2016. godini je dobila nagradu *The Sample of Leadership Excellence* u kategoriji za promociju i liderstvo među mladima koju dodeljuje SAM.

Nagrade i priznanja

The Sample Of Leadership Excellence

Beogradska otvorena škola (BOŠ) je dobila nagradu *The Sample Of Leadership Excellence* za 2016. godinu, od strane Srpske asocijacije menadžera (SAM). Beogradska otvorena škola je nagrađena za doprinos u kategoriji za promociju i liderstvo među mladima. Nagrada *The Sample Of Leadership Excellence* dodeljuje se osobi ili instituciji koja je najviše doprinela promociji liderstva među mladima i koja je ostvarila pozitivan uticaj na okruženje i razvoj mladih.

Vesna Đukić, generalna direktorka BOŠ-a, na dodeli nagrade The Sample Of Leadership Excellence, 14. decembar

Specijalna nagrada na Nacionalnom Euroguidance takmičenju dobrih praksi u oblasti karijernog vođenja i savetovanja

BOŠ-ov onlajn sistemu za upravljanje karijerom *BOŠ Karijera* dobila specijalnu nagradu na Nacionalnom Euroguidance takmičenju dobrih praksi u oblasti karijernog vođenja i savetovanja. Nagrada je dodeljena na konferenciji održanoj 6. decembra 2016. godine u hotelu Metropol. Kao onlajn sistemu koji se, po svojoj složenosti i obuhvatnosti različitih servisa za karijerno vođenje i savetovanje mladih, izdvaja od ostalih učesnika takmičenja, stručna komisija je donela odluku da se timu *BOŠ Karijere* dodeli specijalna nagrada.

BOŠ Karijera je prvi besplatni onlajn sistem u Srbiji, lansiran 2011. godine, sa ciljem pružanje podrške i osnaživanja srednjoškolaca i mladih za samostalno i promišljeno upravljanje karijerom. BOŠ Karijera ima preko 35.000 registrovanih korisnika različitih uzrasta i interesovanja. Fejsbuk stranicu portala prati preko 8000 pratilaca.

Priznanje Fondacije Registar nacionalnog internet domena Srbije (RNIDS)

Beogradska otvorena škola je 17. decembra dobila priznanje od Fondacije Registar nacionalnog internet domena Srbije (RNIDS) kao zahvalnost za posvećenost i podršku u razvoju RNIDS-a tokom proteklih 10 godina.

*Vesna Đukić, generalna direktorka BOŠ-a, na dodeli priznanja RNIDS-a,
17. decembar*

Razvoj BOŠ-a u 2016. godini

U toku 2016. godine, Beogradska otvorena škola je imala:

- Sastanak Nadzornog odbora;
- Sastanak Upravnog odbora;
- Sastanak Skupštine BOŠ-a;
- Redovne sastanke BOŠ kolegijuma;
- Finansijsku reviziju celokupne organizacije za 2016. godine;
- Finansijske revizije za 3 projekta.

BOŠ je u 2016. godini u tehničku opremljenost uložio kupovinom 3 lap top računara i 2 desktop računara.

BOŠ biblioteka obogaćena je sa 32 knjige u vrednosti od 217.350 dinara i sa dodatnih 30 knjiga koje su poklonjene BOŠ-u.

Beogradska otvorena škola je u 2016. godini uradila kompletan redizajn sajta u skladu sa strateškim ciljevima i programiskim oblastima.

Razvoj zaposlenih

BOŠ kontinuirano ulaže u razvoj zaposlenih, pa su tokom 2016. godine zaposleni u Beogradskoj otvorenoj školi učestvovali u preko 100 seminara i konferencija, treninga, obuka studijskih poseta, *webinar*-a, radionica i ostalih javnih događaja, što je rezultiralo podizanjem kapaciteta za 30 zaposlenih u različitim oblastima.

Tokom 2016. godine, 9 zaposlenih u Beogradskoj otvorenoj školi učestvovao je u 13 studijskih poseta Mađarskoj, Poljskoj, Belgiji, Makedoniji i Crnoj Gori.

Ukupno 15 zaposlenih prisustvovalo je na čak 36 konferencija u svojstvu učesnika, dok je 14 zaposlenih učestvovao u 27 konferencija kao govornik/ca.

U toku prethodne godine održano je 17 internih treninga i 26 eksternih treninga, seminara, *webinar*-a i ostalih javnih događaja, u kojima je ukupno učestvovalo 18 zaposlenih. Treninzi su održani sa ciljem jačanja kapaciteta zaposlenih u sledećim oblastima: mentorstvo, rukovođenje ljudima, timski rad, borba protiv korupcije, istraživački rad, analiza javnih politika, dobra uprava.

BOŠ tim u 2016. godini

Svi projekti i aktivnosti koji su u 2016. godini doprineli ostvarenju strateških ciljeva BOŠ-a realizovani su zahvaljujući sjajnom BOŠ timu, koji čine:

- Vesna Đukić, Generalna direktorka
- Milorad Bjeletić, Izvršni direktor
- Dragica Bakić-Vučinić, Finansijska menadžerka
- Nataša Pajović, Asistentkinja finansijskog menadžera
- Radinka Janjuš, Računovođa
- Davorka Tomanović Baralić, Poslovna sekretarka
- Vlado Vranešević, Sistem administrator
- Aleksandar Stankić, Programer
- Ana Jančec, *Web Developer*
- Nikola Stevanović, Dizajner
- Ana Stevanović, Koordinatorica projekata, *Akademsko savetovanje*
- Jelisaveta Jovanović, Asistentkinja na projektima, *Akademsko savetovanje*
- Mirko Popović, Programski menadžer, *Energija, klima i životna sredina*
- Stevan Petrović, Koordinator projekata, *Energija, klima i životna sredina*
- Ognjan Pantić, Asistent na projektima, *Energija, klima i životna sredina*
- Vladimir Pavlović, Koordinator za praktične politike
- Danijela Božović, Koordinatorica projekata, *Evropske integracije*
- Vanja Dolapčev, Asistent na projektima, *Evropske integracije*
- Tamara Branković, Asistentkinja na projektima, *Evropske integracije*
- Tanja Milovanović, Menadžerka za razvoj poslovanja, *BOŠ biz*
- Evica Kuč, Menadžerka biznis komunikacija, *BOŠ biz*
- Aleksandra Zdravković, Asistentkinja na projektima, *BOŠ biz*
- Milica Škiljević, Koordinatorica projekata, *Omladinska politika*
- Ivana Dimitrijević, Asistentkinja na projektima, *Jačanje javnog sektora*
- Jelena Manić Radoičić, Programska menadžerka, *Unapređivanje zapošljivosti*
- Bojana Jevtović, Koordinatorica projekata, *Unapređivanje zapošljivosti*
- Bojan Vele, Koordinator projekata, *Unapređivanje zapošljivosti*
- Aleksandra Đurović, Istraživačica, *Unapređivanje zapošljivosti*
- Tamara Kljajić, Asistentkinja na projektima, *Unapređivanje zapošljivosti*
- Natalija Golović, Asistentkinja na projektima, *Unapređivanje zapošljivosti*
- Ivana Bartulović, Koordinatorica projekata
- Marinko Vučinić, Programski savetnik, obrazovni program *Studije budućnosti*
- Danijela Grubnić, Koordinatorica obrazovnih programa, obrazovni programi *Studije budućnosti* i *PolitiKAS*
- Katarina Tomić, Demonstratorica, *Studije budućnosti*

- Jovana Tripunović, Menadžerka projekata, *Transparentnost*
- Sanja Nasevski, Asistentkinja na projektima, *Transparentnost*
- Jovana Božičković, Asistentkinja na projektima, *Transparentnost*
- Mihajlo Gajić, Istraživač, *Transparentnost*

Gradovi i opštine u Srbiji u kojima su sprovedene aktivnosti BOŠ u 2016. godini

Beograd, Blace, Sečanj, Loznica, Opovo, Mali Zvornik, Vrnjačka Banja, Kraljevo, Paraćin, Trstenik, Užice, Vrbas, Nova Varoš, Niš, Leskovac, Požega, Kruševac, Arilje, Sombor, Novi Sad, Pančevo, Ruma, Kragujevac, Subotica, Zrenjanin, Aranđelovac, Tutin, Sjenica, Brus, Aleksinac, Babušnica, Bujanovac, Crna Trava, Kuršumlija, Lebane, Surdulica, Valjevo, Sremski Karlovci, Stara Pazova, Smederevo, Temerin, Ečka, Čerević, Irig, Gornji Milanovac, Vršac, Tara, Podgorica (Crna Gora), Budimpešta (Mađarska), Skoplje, (Makedonija), Zagreb (Hrvatska), Labin (Hrvatska), Solun (Grčka), Sarajevo (Bosna i Hercegovina), Tirana (Albanija).